

# ORTODOKSI

3/20 *viesti*

*Lestadiolaisuus vaihtui  
ortodoksikirkkoon*

*Seija Patronen taitaa  
koristemunien teon*



"Kärsimyksen  
hyväksyminen  
ja kohtaaminen  
on olennaista."

28



13

Rasia kätkee muutamia munia Seija Patrosen laajasta tuotannosta.



10

Maria Ronkainen löysi hengellisen kotinsa ortodoksisesta kirkosta.



15

Pedro-aasi tervehti lasten pääsiäisjuhlaan tulevia.

# Sisällys

3 Päätoimittajalta

4 Papilta

5 Pääsiäistervehdykset

6 Ajankohtaista

8 Kolumni Ismo Lehtola ja Tanja Mikkola

ARKENA

9 Arkena Vähemmän on enemmän

10 Henkilö Vapaus valita, oikeus olla

Kannessa

13 Henkilö Tuhansien munien maakari

Kannessa

15 Reportaasi Totisesti hauskaa lasten pääsiäisessä

18 Essee Ihmeitä tekevät äidit, osa 2/2

20 Ulkomailta Tanssin riemua Kenian kirkoissa

23 Пасхальное приветствие

24 Meikäläisiä Mari Heino

PYHÄNÄ

25 Pyhänä Kärsimyksen äärellä

26 Pyhänä Elämän vesi pulppuaa ylösnousemuksen  
keväässä

28 Ihmisenä ajassa Jumala mökkilaiturilla

30 Pahat ajatukset Et voi palvella Jumalaa ja  
mammonaa

32 Påskhälsningar

33 Svensk sida Stora veckan och Herrens påsk

35 Kulttuuri

36 Pyhät esirukoilijamme Pakomios Suuri

HUOMENNA

37 Huomenna Kirkko avoinna netissä

38 Lapset ja nuoret

40 Jumalanpalvelukset ja menot

48 Diakonia tiedottaa ja perheutiset

50 Lainatut

51 Ristisanatehtävä

# ORTODOKSI

## 3/20 viesti

Helsingin, Haminan, Hämeenlinnan,  
Kotkan, Lahden, Lappeenrannan ja  
Tampereen ortodoksisten  
seurakuntien lehti

Aikakauslehtien Liiton jäsenlehti

Lehti ilmestyy 8 kertaa vuodessa

### JULKAISIJA:

Helsingin ortodoksinen seurakunta

### TOIMITUS:

Liisankatu 29 A 2, 00170 Helsinki

### SÄHKÖPOSTI:

ortodoksiviesti@ort.fi

### PÄÄTOIMITTAJA:

Mirva Brola, p. (09) 8564 6115

### TOIMITUSSIHTEERI:

Saara Kallio, p. (09) 8564 6116

**LEHDEN ULKOASU:** Leena Toivola

### LEHDEN TAITTO:

Markku Laitinen / Aste Helsinki Oy

### TOIMITUSNEUVOSTO:

Markku Salminen, Aila Koivisto,  
Eugenio Colaneri, Ville Kiiveri, Anna  
Syrjänen-Filppu, Outi Ylinen,  
Jonas Bergenstad, Markku Pelkonen,  
Timo Tynkkynen, Kirsi Rovio, Aleksej  
Sjöberg, Eeva Manni, Erja Wessman

**TILAUSHINTA:** 40 € / vuosi. Lehti on  
seurakuntien jäsenille ilmainen.

### TILAUKSET, OSOITTEENMUUTOKSET

#### JA PERUUTUKSET:

asiakaspalvelu.helsinki@ort.fi

p. (09) 8564 6100.

(Huom! Seurakuntalaisten ei tarvitse  
ilmoittaa osoitteenmuutoksista).

### PAINOPAIKKA:



ISSN 0788-9194



ORTODOKSIVIEСТИ JULKAISEE TILAAMATTA  
LÄHETETTYJÄ AINEISTOJA TAPAUSKOHTAISESTI  
HARKITTEN.

KANSIKUVA: SAARA KALLIO

## Pääsiäinen viruksen varjossa

**TÄNÄ** vuonna odotamme kirkkovuotemme suurinta juhlaa hyvin poikkeuksellisessa tilanteessa. Koronaviruksen aiheuttamat liikkumis- ja kokoontumisrajoitukset vaikuttavat suuressa määrin seurakuntiemme toimintaan ja kirkkomme pääsiäisen viettoon. Suuren paaston edetessä olemme saaneet seurata varautumista epidemian torjuntaan, ja maaliskuun puolivälistä alkaen yhteiskunnassamme todetut poikkeusolot ovat keskeyttäneet uskovien osallistumisen jumalanpalveluselämään kirkkoissamme. Suuren paaston keskelle osunut epidemia on tarkoittanut pakollista pysähtymistä koko yhteiskunnalle.

Edessämme oleva juhlien juhla vaikuttaa vaisulta. Pääsiäisyön jumalanpalvelukset toimitetaan suljetuin ovin, ilman läsnä olevaa kirkkokansaa. Suoraa lähetystä ei tänä vuonna lähetetä televisiosta, mutta seurakunnat järjestävät omia verkkolähetystyksiään sosiaalisen median kanaviin. Myös perinteisesti kirkkaalta viikolta alkaneet koululaisille suunnatut jumalanpalvelukset jäävät toteutumatta koulujen ollessa suljettuina. Esimerkiksi Helsingin seurakunnassa koululaispalvelukset ovat keränneet vuosittain tuhansia ortodoksinnuoria. Uhattuina saattavat olla myös alkukesästä järjestettävät kristinoppileirit.

Voimme vain arvailla, kuinka pitkään epidemian torjumiseksi asetut rajoitukset jatkuvat ja mikä on niiden hinta. Seurakuntien järjestämät toimintapiirit ja diakoniat toiminta ovat tärkeitä monille ryhmille lapsiperheistä vanhuksiin. Palvelujen keskeytyminen on omiaan lisäämään yksinäisyyttä ja pahoinvointia. Vaikka

jumalanpalveluksia lähetetään verkossa ja keskusteluapua on tarjolla puhelimitse, voidaan tällä tavoin tavoittaa vain murtoosa seurakuntalaisista. Poikkeusoloilla on myös taloudellisia seurauksia. Kansantuotteen supistuessa vähenevät seurakuntien kuluvaan vuoden verotulot. Valamon luostari joutui jo kassakriisin vuoksi sulkemaan vieraspalvelunsa ja opisto toimintansa.

Onko ortodoksien pääsiäinen siis peruttu tältä vuodelta? Sellainen tuskin on mahdollista. Ehkä parhaillaan elämämme vaikeat ajat voivat auttaa meitä keskittymään pääsiäisen ydinsanomaan. Tänä keväänä voimme juhlaa pääsiäistä kotonaamme ja perhepiirissä läheistemme kesken. Tiedämme, että nykypäivänäkkin maailman eri puolilla kristittyjä elää meitä vaikeammissa oloissa, vainottuina tai sodan jaloissa. Silti Kristuksen ylösnousemuksen ilosanoma on meille kaikille sama. Iloitkaamme siitä, vaikka sammutetuin lyhdyin.

Mirva Brola



## Mirhantuoijat ilosanoman julistajina



**PÄÄSIÄISEN** juhlaauteen liittyy pyhien mirhantuoijien sunnuntai. Ketä nämä mirhantuojanaiset olivat? Evankeliumi mainitsee heistä kolme: Magdalan Marian, Jaakobin äidin Marian ja Salomen, jotka ostivat tuoksuöljyä mennäkseen voitelemaan Jeesuksen.

Tapahtuma liittyy kiinteästi Jeesuksen hautaamiseen. Suuren perjantain juhlavei-

sussa sanotaan: ”Kunniallinen Joosef otettuaan sinun puhtaimman ruumiisi, käärittynään puhtaaseen liinaan ja peitettyänsä tuoksuvilla yrteillä pani sen uuteen hautaan. Mirhaa tuoville naisille ilmestyi haudan luona enkeli ja huusi. Mirhavoiteet sopivat kuolleille, mutta Kristus on turmelukselle vieras.” Mirhantuoijista Magdalan Maria oli voidellut jo aikaisemmin Jeesuksen jalat, kuvaten edeltä hänen voitelemistaan kuoleman yhteydessä.

Vapahtajan lähipiiriin ei kuulunut evankeliumien opetus-ten mukaan naisia. Kaksitoista opetuslasta olivat kaikki miehiä, samoin seitsemänkymmentä apostolia. On kuitenkin oma erityi-

nen pyhien joukkonsa, jossa naisia mainitaan paljon: apostolien-

vertaiset pyhät. Mirhantuoijat olivat kaikki naisia. Heille yhteisiä luonteenomaisia piirteitä ovat vilpittömyys, uskollisuus ja pettymyksistä piittaamattomuus Kristuksen pelastustyötä kohtaan.

He osoittivat myötätuntonsa ristintietä kulkevalle vapahtajalle seuraten häntä itkien. Kun suurena perjantaina viha näytti voitettavan rakkauden ja pimeys valkeuden, eivät nämä naiset hyljänneet Herraansa. He seurasivat Kristusta aina hänen hautaami-seensa saakka.

Mirhantuojanaiset olivat ensimmäiset, joille Kristus ilmes-

tyi ylösnousemuksensa jälkeen. Tällä teolla Hän vahvisti nais-

ten uskoa ja osoitti, ettei hän ole unohtanut heitä. Kristus muutti

heidän murheensa iloksi ja turvattomuuden tunteensa luotta-

mukseksi elävään Vapahtajaan. Näin käy myös meidän aikamme

ihmisille, joiden sydämen saa valloittaa ylösnousemuksen

sanoma, varma usko ja luottamus elävään vapahtajaan maail-

man pelastajana. Kristus nousi kuolleista!

*Aki Leskinen*

*pastori*

*Hämeenlinnan seurakunta*

## ОТ СВЯЩЕННИКА

### Жены-мироносицы, как благовестницы

К пасхальному праздничному времени относится неделя святых жен-мироносиц. Кем же они были? Евангелие упоминает трех из них: это Мария Магдалина, Мария, мать Иакова, и Саломия, – они купили мира, пахучего масла, чтобы помазать Иисуса. Так следовало поступать в обряде погребения. В песнопении страстной седмицы сказано: «Именитый Иосиф, сняв с Креста пречистое Твое Тело, обвив (Его) чистой плащаницей и умастив благовониями, положил в новом гробе. Ангел, представ у гроба женам-мироносицам, возгласил: “Миро (подобаает) приносить мертвым, но Христос оказался чуждым тления”». Из жен-мироносиц Мария Магдалина уже ранее помазала ноги Иисуса, тем предвывая его погребальное помазание.

Согласно Евангелиям, в ближний круг Спасителя не входили женщины. Двенадцать учеников были мужчинами, также семьдесят апостолов. Есть все же особая группа, в которой множество женщин: равноапостольные святые.

Мироносицы были все женщинами. Объединявшими их чертами были искренность, верность и любовь ко Спасителю. Они служили Господу на Его крестном пути, сострадая и плача. Когда в великую пятницу казалось, что зло побеждает любовь, а тьма - свет, эти женщины не оставили своего Господа. Они были рядом со Христом, вплоть до Его погребения.

Жены-мироносицы были первыми, кому Христос явился после своего Воскресения. Этим Он укрепил их веру и показал, что Он не забыл их. Христос превратил их скорбь в радость, и страх - в веру в воскресшего Спасителя. Так происходит и в наше время с людьми, сердца которых открыты для принятия благовестия о Воскресении. Христос Воскресе!

*Аки Лескин*

*Иерей*

*Приход Хяменлинна*

# Varjoista valoon



**”KUKA** auttaisi meitä ja vierittäisi kiven hautakammion ovelta?” pohtivat Vapahtajamme haudalle matkalla olleet kolme naista Markuksen evankeliumissa. Viimeinen rakkaudenpalvelus oli vielä tekemättä. Sissälle hautaan mentyään Herran enkelin ilmoitti heille ”Älkää pelästykö. Te etsitte Jeesus Nasaretilaista, joka oli ristiinnaulittu. Hän on noussut kuolleista, ei hän ole tääl-

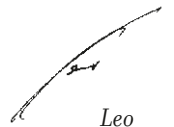
lä.” Ulos tultuaan naiset pakenivat haudalta järkytyksestä vapisten.

Enkelin kehoitus tyhjän haudan äärellä kuvastaa tavallaan sitä alkupistettä, josta kristinusko sai alkunsa; siitä, missä oli pakko myöntää avuttomuus. Tyhjiydestä, missä rakastettu oli poissa. Pelosta. Mutta samalla halusta osoittaa rakkautta kuoleman rajankin yli.

Kuoleman valtaa pidettiin Vanhan liiton aikaan vihollisena, jota vastaan oli mahdotonta asettua. Ylösnousemuksen ihme oli liian suuri uskottavaksi. Mutta se, mikä on ihmiselle mahdotonta, on Jumalalle mahdollista. ”Nyt minä ymmärrän, että kaikki on sinun vallassasi eikä mikään suunnitelmasi ole mahdoton sinun toteuttaa,” sanoi jo Vanhan testamentin Job.

Ihmisen tuntiessa suurinta hätää ja toivottomuutta Jumala valmistaa jo ulospääsyä siitä. Hän johdattaa ja menee edellämme sinne, minne hän haluaa meidän menevän. Hauta sanoo yhtä, mutta Kristus toista. Kolmantena päivänä koittava Herramme ylösnousemus on Jumalan suurin apu ja vastaus kaikkeen katoavaisuuteen. Se on jotain sellaista, jonka kautta ihminen pystyy käsittämään oman pienuutensa ja Jumalan suuruuden. Se tuo avun niille, joita kauhistaa puhe haudasta. Sillä Kristuksen ylösnousemuksessa kuolema on voitettu.

Valo on elämän perusedellytys. Alttarista, joka kuvastaa Kristuksen hautaa, tuodaan pääsiäisyönä valo, jota koko maailma odottaa ja joka on valaiseva koko maailman pimeyden. Ja tämä katoamattomuuden valo on Kristus. Hänessä ei ole pimeyden häivää. Levitköön sanoma hänestä, jotta kuka tahansa ja missä tahansa voisi kohdata ylösnousemuksen. Kristus nousi kuolleista! Totisesti nousi!



Leo  
Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa

## Kristus nousi kuolleista!



**JUHLIEN** juhla on koittanut ja suuren paaston alakuloinen tunnelma on vaihtunut ylösnousemuksen riemuun. Ristillä kuollut ja luolaan haudattu Jumalan poika on noussut ylös kuolleista. Voimme kysyä: kuinka tämä on mahdollista? Kyseessä onkin ihmisjärjen ja luonnonjärjestyksen ylittävä ihme, mutta se mikä on ihmiselle mahdotonta, on Jumalalle mahdollista,

Matteuksen evankeliumia lainatakseni.

Taivas ja maa yhdistyvät laulaessamme pääsiäisyönä tuttua veisua ”Kristus nousi kuolleista”. Jumalan uusi liitto ihmisen kanssa on Kristuksessa saanut täyttymyksensä. Pääsiäisyönä olemme enemmän kuin pelkästään yksittäisiä ihmisiä yhteen kokoontuneina. Meistä tulee Jumalan kansa, joka iloitsee ylösnousseesta Messiaasta luottaen siihen, että kuoleman valta on maahan poljettu ja taivas on meille avoinna. Pääsiäisen sanoma on universaali ja koskettaa koko luomakuntaa ja sen jokaista asukasta.

Myös kirkko rakennuksena julistaa ylösnousemusta. Koko ensimmäisen pääsiäisviikon eli kirkkaan viikon ajan on Kuninkaan portti eli alttarin pyhät ovet avoinna muistuttamassa meitä auki olevista taivaan porteista, joista Kunnian Kuningas Kristus on as-

tunut sisään, ja jotka Hän on meille ylösnousemisellaan avannut. Ne ovat ne vanhurskauden portit, joista polyeleopsalmin sanojen mukaan käymme sisään kiittämään Herraa. Tämä on Herran portti, ”josta vanhurskaat saavat käydä - Hoosianna!” (Ps. 118). Kirkkoisä Hieronymoksen (+ 420) mukaan näistä porteista saa käydä jokainen Herran palvelija, joka elää vanhurskaudessa, eikä se portti sulkeudu enää koskaan, kun se on kertaalleen heille avattu. Pyhä Hieronymos vertaa kirkon ovia taivaan porttiin ja muistuttaa, että kulkemalla kirkon ovesta sisään mekin astumme ikään kuin viisaan ryöväriin tavoin sisään taivasten valtakuntaan. Kristuksen ylösnousemus on siten avannut meille iankaikkisen elämän oven.

Olkaamme siis kaikki lohdullisia, sillä elämä on voittanut kuoleman, valo on voittanut pimeyden! Kristus on noussut voittajana kuolleista. Nyt on aika iloita ja riemuita! On aika kokoontua yhteen, sillä suuri ja pyhä pääsiäinen on täällä! On aika jättää maalliset murheet ja suunnata katse kohti taivasta kiittollisin mielin ja riemuiten julistaa pääsiäisen ilosanomaa koko nelikymmenpäiväisen pääsiäisen juhla-ajan.

Kristus nousi kuolleista! – Totisesti nousi!

+ Elia  
Oulun metropoliitta





Aleksi Savolainen

Jumalanpalvelukset järjestetään toistaiseksi suljetuin ovin.

## Palvelukset jatkuvat suljetuin ovin

**KORONAVIRUSEPIDEMIA** supistaa seurakuntien toimintaa. Jumalanpalvelusten toimittamista jatketaan suljetuin ovin, ilman läsnä olevaa seurakuntaa. Palvelusten lähettämistä suorina verkkolähetysinä lisätään.

Kaikista seurakuntalaisten kokoontumisista on toistaiseksi luovuttu. Tauolle ovat jääneet erilaiset kerhot, kuorot ja opintopiirit. Valtioneuvoston ohjeistus kieltää yli 10 hengen kokoontumiset 13. huhtikuuta saakka.

Seurakuntalaisten tarvitsemia kirkollisia toimituksia järjestetään edelleen, kuitenkin kokoontumisrajoitukset huomioiden. Vierasmäärältään suuria kaste- tai häätötilaisuuksia kehoitetaan siirrettäväksi epidemian jälkeiseen aikaan. Ehtoollisen nauttimisesta voi sopia ottamalla suoraan yhteyttä papistoon.

Tartuntariskiä jumalanpalveluksissa vähennetään uusilla toimintaohjeilla. Sairaana tai flunssanoireisena ei tule saapua kirkkoihin. Pappien käsienspesua on tehostettu.

Kirkoissa ei toistaiseksi kätellä, halata tai anneta poskisuudelmia. Myös ikonien, ristin, muiden pyhien esineiden tai papin käden suutelemisesta on syytä pidättäytyä.

Ehtoollisen jakaminen Suomen ortodoksisessa kirkossa on muuttunut epidemian vuoksi. Ehtoollinen jaetaan kertakäyttöisillä lusikoilla. Ehtoollismaljaa ei suudella, että ehtoollista nauttineen suuta pyyhitä liinalla. Jälkiviinin jakamisesta on luovuttu, eikä kirkkokahveja järjestetä.

Ehtoolliseen osallistumisesta onnitellaan sanallisesti ilman poskisuudelmia. Myös siunaus annetaan ilman käsikontaktia. Kirkkokansalle ei pyhäköissä jaeta kirjoja tai nuotteja.

Kokoontumisrajoitukset vaikuttavat myös kirkollisen pääsiäisen viettoon. Pääsiäisyön jumalanpalvelukset pidetään suljetuin ovin. Yleisradio lähettää pääsiäisyön palveluksesta uusinnan vuodelta 2018 sekä televisiosta että radiosta. Uspenskin katedraalista Helsingistä lähetetään seurakunnan oma, ammattimaisesti toteutettu verkkolähetys, jonka löytää ainakin [www.hos.fi](http://www.hos.fi)-sivuilta.

Muutokset ovat voimassa toistaiseksi. Ohjeet voivat muuttua, ja ajantasainen tieto on saatavilla seurakunnista.

TEKSTI: MIRVA BROLA

## Kirkkolaulupäivät siirtyvät ensi vuoteen

**ORTODOKSISET** kirkkolaulupäivät siirtyvät vuodella eteenpäin. Tapahtuman järjestäjät päättivät asiasta maaliskuun puolivälissä. Syynä ovat aluehallintoviranomaisten antamat ohjeet, joiden mukaan koronavirusepidemian vuoksi suuria yleisötapah-tumia ei saa järjestää toukokuun loppuun saakka.

Kirkkolaulupäivät oli määrä järjestää Joensuussa 15.–17. toukokuuta. Niille odotettiin noin 500:tä henkeä. Laulupäivät on tar-koitus järjestää vastaavalla ohjelmalla keväällä 2021. Tarkempi ajankohta ilmoitettaneen kuluvaan kevään aikana.

Koronaviruksen takia on peruttu lukuisia muitakin yleisöta-pahtumia. Näitä ovat esimerkiksi Helsingissä vuosittain pääsiäi-senä järjestettävä Via Crucis -kulkue sekä Karjalaiset kesäpäivät.

Epidemia saattaa vaikuttaa myös toukokuun alkuun suunniteltuun Venäjän kirkon patriarkka **Kirillin** vierailuun Suomessa. Tulevina viikkoina selviää, voidaanko vierailu toteuttaa suunnitellusti 5.–7. toukokuuta vai joudutaanko sitä siirtämään myö-häisempään ajankohtaan.

## Oikaisu

**ORTODOKSIViesti** 2/2020 sivulla 5 oli virhe. Kotkan seurakunnan pääkirkon isännöitsijä on **Esa Terviö**.

# Patriarkaatti otti kantaa koronavirukseen

**KONSTANTINOPOLIN** ekumeeninen patriarkaatti otti 11. maaliskuuta kantaa koronaviruksen leviämiseen. Äitikirkkomme suosittelee tilanteen vakavuudesta huolimatta harkitsevaisuutta ja kärsivällisyyttä sekä paniikin välttämistä.

Patriarkaatin lausunnossa todetaan, että kirkkomme kunnioittaa lääketiedettä. Siksi kaikkia uskovia kehoitetaan noudattamaan Maailman terveysjärjestön (WHO) sekä valtioiden antamia suosituksia ja määräyksiä. Samalla patriarkaatti haluaa kiittää kaikkia terveyden alalla työskenteleviä ponnisteluista pandemiasta vastaan.

Patriarkaatti korostaa, että kirkkomme pitäytyy opetuksessaan jumalallisesta ehtoollisesta kuoleman vastalääkkeenä. Uskomme Jumalaan sekä rukous vahvistavat kristityn hengellistä kilvoitusta.

Konstantinopoli kehottaa hengellisiä lapsiaan kaikkialla maailmassa rukoilemaan, jotta ”tästä nykypäivän koettelemuksesta päästään yli Jumalan voimistamina ja valistamina”.

## Valamon opisto ja vieraspalvelut kiinni

**VALAMON** luostari on sulkenut kaikki vieraspalvelunsa, kuten majoitus- ja ravintolapalvelut sekä museon ja kirjaston. Myös Valamon opiston toiminta on keskeytetty toistaiseksi. Talkootoiminta on tauolla, ja kevääksi kaavaillun näyttelyn avajaiset perutaan.

Toimintojen keskeyttämisen syynä ovat koronavirusepidemian vuoksi annetut toimintaohjeet. Poikkeustilanne on aiheuttanut luostarille akuutin kassakriisin, luostarista kerrottiin 17. maaliskuuta.

Luostarin veljestön toiminta jatkuu normaalisti. Päivittäiset jumalanpalvelukset toimitetaan, mutta ne ovat veljestön sisäisiä. Kirkko pyritään pitämään avoinna yksityistä rukousta varten tavanomaisina aukioloaikoina.

## Huomionosoituksia pääsiäisenä

**ARKKIPIISPA Leo** on myöntänyt papistolle huomionosoituksia pääsiäisenä. Helsingin hiippakunnasta rovasti **Matti Porkalle** on myönnetty epigonaation eli papin polvivaatteen kanto-oikeus.

Palmusunnuntauille kaavaillut ansioituneiden äitien palkitsemiset siirtyvät poikkeusolojen vuoksi myöhemmän ajankohtaan.

# Patriarkka Bartolomeos täytti 80 vuotta



Konstantinopolin patriarkka Bartolomeos.

**KIRKKOMME** ylin hengellinen johtaja, Konstantinopolin ekumeeninen patriarkka **Bartolomeos** täytti 29. helmikuuta 80 vuotta. Suomen ortodoksisen kirkon piispainkokous lähetti hänelle merkkipäivän johdosta yhteisen onnitteluaadressin.

Patriarkka Bartolomeos eli Dimitrios Arhondonis syntyi vuonna 1940 nykyisin Turkkiin kuuluvalla Imbrosin (turk. Gökçeada) saarella. Hänet valittiin ekumeeniseksi patriarkaksi lokakuussa 1991. Hän on tehtävässä järjestyksessä 270. patriarkka.

## Virkatodistusten hinnat muuttuivat

**KIRKONKIRJOISTA** perittävät maksut muuttuivat 1. huhtikuuta alkaen. Syynä on Digi- ja väestötietoviraston (aiemmin Maistraatti) hinnankorotukset. Sekä Suomen ortodoksinen että evankelisluterilainen kirkko ovat noudattaneet viraston vastaavista asiakirjoista perimiä maksuja.

Maksuttomia todistuksia on mm. todistus avioliiton esteiden tutkinnasta. Maksullisten todistusten hinnat ovat vastaisuudessa 9 eurosta ylöspäin, mihin lisätään toimitusmaksuna 5,5 euroa. Lisätietoa saa seurakuntien asiakaspalvelusta sekä kirkon keskusrekisteristä.

## Pääsiäisen riemua Serbiassa

**KUTEN** kaikkialla ortodoksisessa maailmassa, myös Serbiassa pääsiäinen on kirkkovuoden tärkein tapahtuma. Vaikka juhla on harvasta, Kristuksen ylösnousemuksesta osataan riemuita täydestä sydäimestä. Serbian ortodoksikirkko noudattaa juliaanista kalentoria, ja tänä vuonna pääsiäistä vietetään täällä tasan viikkoa myöhemmin kuin Suomessa, eli pääsiäissunnuntai on 19. huhtikuuta.

Kiirastorstaina tehdään viimeiset pääsiäisvalmistelut ja pitkäperjantai on omistettu kirkonmenoille. Ennen pääsiäistä on luonnollisesti pidetty 40-päiväinen paasto, joka jatkuu vielä pitkäperjantain. Silloin syödään vielä perunaa, papuja, kalaa ja vihanneksia. Paaston aikana pidättydytään lihan lisäksi maitotuotteista ja kananmunista. Jumalanpalvelukset seuraavat Kristuksen vaiheita keskipäivästä iltaan, eli vangitsemisesta ristiltä ottoon.

Serbian ortodoksit toimittavat uskonnollisia rituaalejaan kirkon lisäksi luonnonhelmassa ja kotona. Kristilliset tavat sekoittuvat pakanallisten perinteiden kanssa. Niin myös pääsiäisenä.

Erityisen eteläserbialainen perinne on kotona jaettu ehtoollinen, komkanjem. Talon isäntä asettuu ulko-ovelle tarjoilemaan nokkosella, kurjenpolvella ja pääsiäiskakulla maustettua viiniä, komkaa. Perheenjäsenet astuvat yksi kerrallaan kynnykselle asetun kirveen päälle ja ottavat vastaan ehtoollisviinin. Sen jälkeen he hyppäävät mahdollisimman kauas ovelta hätistääkseen pahat henget talosta.

Samoin kuin Suomessa, täälläkin palmunlehviä edustavat pajunkokset ja pahaa karkotetaan tulilla. Oksat siunataan usein kirkossa, minkä jälkeen ne sidotaan kimpuiksi ja viedään koristamaan kotia. Oksiin kiinnitetään usein pieniä kelloja, joita myös lapset kantavat vaatteissaan. Lankalauantain perinteisiin kuuluu myös kukkien ja yrttien kerääminen kylpyä varten.

Tavat vaihtelevat suvuittain, mutta pääsiäismunan kuuluvat kaikkien perheiden perinteisiin. Tämän uuden elämän vertauskuvan väri on Serbiassakin punainen ja symboloi Kristuksen verta. Kananmunia paitsi värjätään punasipulin kuorilla, myös koristellaan taidokkaasti kasviväreillä. Yleistä on kietaista munat yrttien, apilanlehtien ja kukkien terälehtien kanssa nailon-sukkaan. Keittäessä lehdet tarttuvat munien pintaan muodostaen kauniita kuvioita. Munien taiteilu on perheen naisten, usein isoäitien vastuulla.

Ensimmäinen muna on kuitenkin aina punainen. Se säästetään seuraavaan pääsiäiseen asti ja säilytetään usein kodin iko-

ninurkkauksessa. Joissain paikoin maaseudulla ensimmäinen kätetään peltoon tuottamaan viljelyonnea. Toisissa perheissä sillä sivellään lasten posket torjumaan sairauksia. Pääsiäismaanantaina munia viedään myös haudoille, jotta vainajatkin saisivat nauttia Kristuksen ylösnousemuksesta.

Suosituin ja riemastuttavin pääsiäisperinne on munasota. Maalattuja munia ei suinkaan nakella toisten niskaan, vaan jokainen valitsee suosikkimunansa, joita sitten napautellaan yhteen. Ehjänä säilynyt muna pääsee jatkoon, ja kisan lopullinen voittaja annetaan tavallisesti lahjaksi ystäville tai sukulaisille.

Serbialaiset ovat sosiaalista väkeä. Vaikka ylösnousemuksen juhlaa vietetään muuten perheen kesken, sukulaisia ja ystäviä käydään tervehtimässä. Samalla reissulla sovitaan vuoden riidat ja pyydetään anteeksi väärinymmärryksiä. Kyläpaikasta pois lähtiessä saa usein viemiseksi munan.

Pääsiäispäivä on varattu pitkän paaston jälkeen herkuttelulle. Ehtoollisen jälkeen syödään useimmiten kanakeittoa, savulihaa, lammasta ja juustoja sekä juodaan punaviiniä. Ihmiset tervehtivät toisiaan sanomalla ”Hristos vaskrese!”, eli ”Kristus nousi kuolleista!”, johon tietysti vastataan ”Vaistinu vaskrese!”, ”Totisesti nousi!”. Pitkäperjantain synkkyys ja toivottomuus on vaihtunut iloon ja lupaukseen iankaikkisesta elämästä.



**ISMO LEHTONEN JA TANJA MIKKOLA**  
Kirjoittajat ovat Belgradissa asuvia journalisteja.



Odottamatta osaksemme tulevat koettelemukset on Jumala lähettänyt meille opettaakseen meitä rakastamaan vaivannäköä. Ne vetävät meitä tahtomattammekin katumukseen. – Markus Askeetti



*”Ilman tietoisuutta  
Jumalasta en kestäisi  
tätä maailmaa.”*

*Mari Heino  
sivu 24*

Ihanteellisessa  
virpovitsassa on  
kolme haaraa ja  
kolme kukkaa.

## VÄHEMMÄN ON ENEMMÄN

**TEKSTI** MIRVA BROLA **KUVA** ORTODOKSIVIESTIN ARKISTO

■ Tulevana sunnuntaina muistamme Herran ratsastusta Jerusalemiin. Jeesuksen saapuessa kaupunkiin hänen eteensä levitettiin palmunoksia, jotka täällä pohjoisessa ovat muuttuneet koristelluiksi pajunoksiksi eli virpomavitsoiksi.

Kodeissa, kouluissa ja kerhoissa askarrellaan keväisin monenlaisia virpovitsoja, mutta minkälainen on oikeaoppisesti valmistettu vitsa? Oksan valintaan kannattaa kiinnittää huomiota, sillä symboliikalla on merkitystä. Ihanteellisessa pajunoksassa on kolme haaraa, ja oksaan kiinnitetään kolme koristeruusu. Luku viittaa tietenkin Pyhään kolminaisuuteen; Isään, Poikaan ja Pyhään henkeen. Virpovitsan koristelussa laatu korvaa siis määrän.

Virpovitsan kukkien askartelua voi harjoitella seurakuntien ruusutalkoissa. Tänä keväänä ne tosin on peruttu koronaviruksen torjumiseksi. Onneksi kukkamallin voi kehittää myös itse. Ruusun voi valmistaa kreppi- tai silkkipaperista, ja kukka kiinnitetään oksaan ohuella langalla.

Leudon talven myötä pajunkissat ovat ilmestyneet puunoksiin jo alkuvuodesta. Siitepölyä levittäviä pajunoksia ei ole syytä käyttää virpovitsoihin. Ajoissa varautuneet ovat keränneet sopivia pajunoksia talteen hyvissä ajoin ja säilöneet ne ilman vettä, jolloin pajunkissat pysyvät hyvinä.

Ortodoksiseen virpomisperinteeseen kuuluu vitsojen siunaaminen. Useimmissa seurakunnissa virpovitsat siunataan normaalioloissa palmusunnuntain aattoillan vigiliassa. Jos vigiliaa ei toimiteta, vitsat voidaan siunata myös palmusunnuntain liturgiassa. Kokoon-tumisrajoitusten vuoksi vitsojen siunaaminen on tänä keväänä hankalaa. Poikkeustilanteessa vitsat voinee pirskotella pyhitetyllä vedellä, jota tulisi löytyä jokaisen ortodoksin kotoa.

Ortodoksit virpovat vain läheisiään ja ystäviään, eikä tuntemattomien oville kulkeminen kuulu perinteeseen. Virpoa voivat niin aikuiset kuin lapsetkin. Virpoloruksi sopii esimerkiksi ”Virvon varvon vitsasella, tällä pajunokasella Herramme Jeesuksen Kristuksen Jerusalemiin ratsastamisen muistoksi. Jumala sinua siunatkoon.” Jos virvottava asuu kaukana, virpoa voi myös videopuhelun tai -tervehdyksen muodossa. Tänä keväänä videopuhelu sopii hyvin myös yli 70-vuotiaiden virpomiseen, joiden tulisi pysytellä viruksen vuoksi kotikaranteenissa.

Siunattuja virpovitsoja on tapana säilyttää kotona ikonien päällä pääsiäiskauden ajan eli helatorstaihin asti. Tämän jälkeen vitsat tulisi hävittää polttamalla.

# Vapaus valita, oikeus olla

– Ortodoksinen kirkko on hengellisenä yhteisönä melko vakaa, luonnehtii Maria Ronkainen.



Lapsuus suljetussa uskonyhteisössä jätti jälkensä Maria Ronkaiseen.  
Nykyään hän iloitsee vapaudesta. Hengellinen koti löytyi lopulta ortodoksisuudesta.

TEKSTI JA KUVAT SAARA KALLIO

**M**aria Ronkainen katselee ympärilleen Oulun Pyhän Kolminaisuuden katedraalissa. Valo tulvii sisään kirkon ikkunoista ja ikonien kasvot huokuvat rauhaa ja siunausta. Ilmapiiri on turvallinen. Yhtä valoisaa ei ollut Ronkaisen lapsuudessa vanhoillislestadiolaisen liikkeen jäsenenä. Perhe asui maalaistalossa Pudasjärvellä.

– Se oli aika synkkää aikaa. Kävimme seuroissa yhdessä äidin kanssa, koska isäni oli riitautunut liikkeen kanssa ja eronnut vanhoillislestadiolaisuudesta. Olin myös koulukiusattu. Jäin yksin, eikä kunnollisia ystäviä ollut.

Elämää vanhoillislestadiolaisessa liikkeessä rytmittivät tarkat säännöt. Televiisiota ei saanut katsoa, meikkaaminen oli kielletty, samoin pop-musiikin kuuntelu. Liikkeeseen kuulumattomien kanssa ei kannustettu ystävystymään. Oli suotavaa elää arjessa muiden lestadiolaisten ihmisten kanssa.

Ronkainen sanoo, ettei kaipaakaan liikkeestä mitään. Hän suree niiden sukulaistensa puolesta, jotka ovat yhä vanhoillislestadiolaisia. Liikkeen kannattajien määräksi Suomessa on arvioitu yli satatuhatta, ja voimakkainta sen vaikutus on Pohjois-Pohjanmaalla, Oulun seudulla ja Koillisella. Ronkaisen mukaan on todennäköistä, että liike säilyy suuren kannattajamäärän vuoksi.

– Toivon kuitenkin, että se jäisi pienen marginaalin toiminnaksi.

## TRAUMOJEN PAINOLASTI

Naisen asemaa Ronkainen pitää yhtenä liikkeen suurimmista ongelmista. Ehkä-

sykielto tekee naisista käytännössä synnytyskoneita. Historian mittaan liikkeelle on kertynyt painolasti traumoja, joita ei Ronkaisen mukaan kyetä käsittelemään. Esimerkkinä hän mainitsee hoitokokoukset.

Hoitokokouksissa yhteisön jäsenille annettiin julkista ja pakotettua sielunhoitoa, ja väärinä pidettyjä tapoja yritettiin kitkeä pois erottamisen uhalla. Käytäntö vakiintui vanhoillislestadiolaisessa liikkeessä 1970-luvulla. Hoitokokousten menettelytavasta on kuitenkin pyritty 1980-luvun jälkeen luopumaan.

Vanhoillislestadiolainen liike ei ole esittänyt anteeksipyyntöä hoitokokousten uhreille. Lisäksi uhrit ovat haastatellessa todenneet, että yhteisön sisällä tapahtuu edelleen julkista painostamista ja pakotettua sielunhoitoa.

– Hengelliseen väkivaltaan pitäisi puuttua liikkeen johtajien toimesta, mutta sitä ei tapahdu, koska he ovat osa sitä koneistoa. Todennäköisesti paineen pitäisi tulla ulkopuolelta, yhteiskunnallisen keskustelun kautta. Liike itsessään on niin autoritääriäinen ja vanhojen miesten johtama, ettei se muutu, ellei sitä painosteta. Evankelis-luterilaisen kirkon pitäisi laittaa liike kuriin.

Maria Ronkainen erosi yhteisöstä ollessaan 15-vuotias. Hän luki Raamatun kannesta kanteen, eikä löytänyt sieltä mainintaa vanhoillislestadiolaisuudesta.

Häntä ihmetytti liikkeen puhe vanhoillislestadiolaisuudesta ainoana oikeana opinä. Ronkainen koki liikkeen perustuvan valheelle.

– Liikettä ei mainita Raamatussa, kuten ei keskustapuoluettakaan, joka on kytköksissä liikkeeseen. Liikkeessä politiikka ja uskonto nivoutuvat toisiinsa, ja liikkeen kannattajia kannustetaan äänestämään keskustaa.

Perhe vaikeni eroamisen liikkeestä kuoliaaksi. Asiasta ei puhuttu. Lähisuku ei hylännyt Ronkaista, mutta kaukaisemmat sukulaiset kaikkosivat. Apua ja tukea Ronkainen sai Uskontojen uhrien tukiryöstä. Yhdistyksen vertaistukiryhmät auttoivat käsittelemään asiaa.

## KÄÄNNEKOHTANA KÄYNTI KIRKOSSA

Eron jälkeen Ronkaisella oli uskonnollis-poliittinen etsinnän kausi. Hän mietti paljon politiikkaa ja uskontoja ja alkoi etsiä tietoja eri uskonnoista. Hän koki puhuttelevaksi ortodoksisuuden, koska se pohjautui kristilliseen alkukirkkoon. Tuolloin Ronkainen ei kuitenkaan halunnut vielä liittyä mihinkään kirkkoon, koska oli juuri pääsemässä yhdestä irti. Hän kaipasi hengähdystaukoa.

Taustastaan huolimatta Ronkainen ei ole koskaan ajatellut, että kristinusko olisi läpeensä paha. Hän sanoo, ettei ole koskaan ollut ateisti.

*”Käteän ei ole löytö syntilistoja, eikä ole saarnattu.”*



## Maria Ronkainen

**Asuu:** Limingassa

**Ikä:** 36 vuotta

**Koulutus:** puutarhuri, metsä-luonnonhoitaja, luonto- ja ympäristöneuvoja, vartija, hortonomi, filosofian maisteri, turvallisuusvalvoja (TVEAT), opiskelee kuvataidetta Limingan taidekoulussa

**Harrastukset:** kuvataiteet, kirjoittaminen

**Perhe:** asuu yksin

.....



Etenkin pääsiäisen ja joulun jumalanpalvelukset ovat tärkeitä Ronkaiselle.

– Korkeintaan agnostikko, silloin kuin epäilin paljon.

Ensimmäisen kerran Ronkainen kävi ortodoksisessa kirkossa Turussa 18-vuotiaana. Tuolloin hän oli työharjoittelussa kasvitieteellisessä puutarhassa Ruissalossa. Hän luonnehti ajanjaksoa onnelliseksi aikakaudeksi elämässään. Kirkossa oli slaavinkielinen palvelus, ja levollinen tunnelma jäi mieleen. Pistäytyminen kirkossa oli jonkinlainen käännekohta, ensimmäinen askel pitkällä tiellä kohti ortodoksisuutta.

Maria Ronkainen alkoi käydä kirkossa eri puolilla Suomea ja vieraili kirkoissa myös Venäjällä opintomatkojensa aikana. Hän kävi luostareissa ja luki paljon ortodoksista kirjallisuutta. Lopulta hänet voideltiin ortodoksisen kirkon jäseneksi vuonna 2016 Kristuksen ylösnousemuksen kirkossa Jyväskylässä. Ronkainen opiskeli tuolloin taidehistoriaa Jyväskylän yliopistossa.

– Olen tehnyt graduni suomalaisista ihmeitätekeivistä ikoneista. Matkani or-

todoksisuuteen on ollut myös matka taiteeseen, sillä olen saanut paljon taiteellista näkökulmaa. Tällä hetkellä opiske-len kuvataidetta Limingan taidekoulussa.

### TILAA OLLA ORTODOKSI

Ronkainen ymmärsi jo lapsena, ettei halua omia lapsia. Hän hakeutui sterilisointiin heti, kun se oli lain mukaan mahdollista eli 30-vuotiaana. Ortodoksisuuden ja vapaaehtoisen lapsettomuuden välillä hän ei näe ristiriitaa. Kirkossa kuukaan ei ole tuominut.

– Toisaalta en minä sitä kirkossa kailotakaan, että täältä tulee nyt tällainen vapaaehtoisesti lapseton. Sitä ihmettelen, ettei uskonnon ja vapaaehtoisen lapsettomuuden suhteesta ole juuri tehty tutkimusta, eikä siitä pahemmin kirjoiteta.

Uskonnollisten yhteisöjen pitäisi Ronkaisen mukaan ottaa kantaa vapaaehtoiseen lapsettomuuteen ennemmin tai myöhemmin, koska se on yhteiskunnallinen ilmiö, joka koskettaa ihmisiä. Hän

kokee, että hänellä vapaaehtoisesti lapsettomana on tilaa olla ortodoksi ja tulla kirkkoon.

– Käteen ei ole lyöty syntilistoja, eikä ole saarnattu. Sävy ei ole niin tuomitseva kuin lestadiolaisuudessa. Siellä tämä olisi erittäin paha synti. Sanotaan, että pitää täyttää maa, mutta sehän on jo täytetty. Ihmisiä on maapallolla liikaa, ja ympäristö kärsii.

Maria Ronkainen iloitsee siitä, että elämä on nykyään vapaampaa, eikä kuukaan tule sanelemaan hänelle, miten pitäisi elää ja olla. Ortodoksisuuden myötä pääsiäisen merkitys on kasvanut, ja pääsiäisen aikaan Ronkaisen pitää ehdottomasti päästä jumalanpalvelukseen. Oman kirkon visuaalinen kulttuuri, tarinaperinne ja kertomukset pyhistä ja ihmeistä kiehtovat. Hänellä on myös selkeä käsitys siitä, mikä on kirkon tehtävä.

– Kirkon tehtävä on antaa ihmiselle hengellinen koti ja olla yhteiskunnallinen keskustelija. ●



Patrosen kodin seinällä on kehystettynä historiikki Seija Patrosen töistä. Keskellä on Seijan vuonna 1956 maalaama muna.

# Tuhansien munien maakari

Lappeenrantalainen Seija Patronen on tehnyt vuosien saatossa lähes kolmetuhatta pääsiäismunaa.

TEKSTI JA KUVAT SAARA KALLIO

Ortodokseilla on tapana antaa pääsiäisenä toisilleen lahjaksi koristeltuja pääsiäismunia, jotka voivat olla joko syötäviä tai säilytettäväksi tarkoitettuja. Muna on ikuisen elämän symboli ja siinä tiivistyy pääsiäisen ilosanoma ylösnousemuksesta.

Vanhin kirjallinen maininta värjättyistä pääsiäismunista löytyy kreikkalaisen luostarin käsikirjoituksesta, joka on ajoitettu 900-luvulle. Omaksi elinvoimaiseksi taiteenlajikseen munien maalaamisen kehittyi etenkin Keski- ja Itä-Euroopassa. Kaikilla alueilla on aina ollut oma, tunnistettava koristelutyylinsä. Pääsiäismunien maalausperinne on aikoinaan tullut Suomeen Karjalan kautta 1800-luvulla.

Seija Patrosen käsissä syntyy koreita ja näyttäviä munia, jotka on koristeltu muun muassa helmin, nauhoin ja nyöreihin. Yhden munan koristeluvaiheeseen kuluu aikaa kuusi tuntia.

Kodin seinällä on kauniita ikoneita, jotka on maalannut Seija Patrosen äiti. Patrosta viehättää enemmän pääsiäismunien teko.

## MUNAN PITKÄ MATKA

Valmiilla koristemunallakin on pitkä prosessi takanaan. Pääsiäismunan matka alkaa jo jouluna, kun Patronen puhalttaa joulumyyjäisleipomuksiin käyttämiensä kananmunien kuoret tyhjäksi. Sen jälkeen munat pestään ja hiotaan, jotta maali tarttuu niihin paremmin. Seuraava työvaihe

on munien maalaaminen kesällä. Koristelemaan pääsee vasta loppukesästä.

Munien maalaamiseen Patronen käyttää automaalia, joka kestää parhaiten munan pinnassa. Maalaaminen on haastavaa, koska munan pinta pitää saada mahdollisimman tasaiseksi. Apuna on puoliso.

—Yhdessä suihkuttelemme niitä, huikkaa rovasti **Mauri Patronen**.

Lappeen vanhasta pitäjistä kotoisin olevasta Seija Patrosta tuli ortodoksi puolison ammatinvalinnan myötä. Lappeenrannan ortodoksisen seurakunnan kanttorina pitkään työskennelleen ja vuonna 2009 eläköityneen Mauri Patrosen juuret ovat Salmissa ja Suistamalla.

– On äärimmäisen palkitsevaa, kun muna on valmis. Parin vuoden kulluttua saatan katsoa munaa uusin silmin ja tuumia, että tuohon voisi kyllä lisätä jotakin, sanoo Patronen.



Seija Patronen on tehnyt kaikkiaan noin 2 800 koristemunaa.

– Naimisiin mennessäni minulle oli itsestään selvää liittyminen ortodoksiseen kirkkoon. Äidin puolelta suvussa on ortodokseja. Opastusta sain paljon mieheni vanhemmilta, vanhemmilta seurakuntalaisilta ja kirjoista. Eritysellä lämmöllä muistan arkipiispa Paavalin opastukset ja isälliset neuvot, sanoo Seija Patronen.

Munia Seija Patronen maalasi jo lapsena 50-luvulla. Yksi niistä on edelleen tallella kehystettynä Patrosten kodin seinällä. Ensimmäiset kirkollisesti koristellut munansa Patronen teki vuonna 1981 yhdessä ystävättärensä kanssa isä **Markus Petsalon** toiveesta.

– Suunnittelimme palmusunnuntain myyjäisiä ja mietimme mitä tekisimme. Isä Markus ehdotti, että tehkääpä koristeltuja munia. Ystävättäreni kanssa innostuimme ajatuksesta. Harjoittelun ja monien särkyneitten munan-kuorien jälkeen kaikki alkoi onnistua ja saimme myytävääkin. Ystävätär muutti myöhemmin paikkakunnalta pois ja sen jälkeen olen itse jatkanut yhteistä harrastustamme.

#### UNIIKKI TEKNIikka

Ensimmäiset munat olivat herkästi särkyviä, koska ne olivat onttoja. Sittemmin

Patronen kehitteli uniikin tavan parantaa munien kestävyyttä. Hän alkoi valuttaa niiden sisään sulaa mehiläisvahaa. Patronen kertoo, että työvaihe on hieman tuskallinen, koska kuuma mehiläisvaha poltttaa sormia.

– Mehiläisvaha kuitenkin parantaa munan kestävyyttä ratkaisevasti. Muna on sen jälkeen myös helpommin käsiteltävä. Teen pääsiäismunat yleensä kanan- tai hanhenmunan kuoreen. Olen tehnyt pääsiäismunan myös viiriäisenmunan kuoreen, mutta sen tekeminen oli hankalaa.

Patroset viettävät osan vuodesta Thaimaassa. Maa on osoittautunut varsinaiseksi aarreadiksi munien koristelun kannalta. Seija Patronen löytää Thaimaasta edullisia ja kauniita koristetarpeita kotiin viemisiksi. Askarteluhuoneen pienissä lokerikoissa tarvikkeet pysyvät siististi järjestyksessä. Valmiita munia Patronen säilyttää kuplamuovilla vuoratuissa lokeroissa pahvilaatikoissa.

Muna on Seija Patrosen mukaan oivallinen lahja, ja koristemunat ovatkin matkanneet maailmalle, muun muassa Australiaan. Kauniit munat ovat vuosittain esillä myyntinäyttelyssä Mikkelin Kenkä-

verossa, tänä vuonna jo kahdeksatta kertaa. Lisäksi Patronen on pitänyt näyttelyitä Lappeenrannassa.

#### ON IHANAA TEHDÄ

Mitään tiettyä suosikkimallia Patrosella ei ole. Ideoita muniinsa hän on saanut esimerkiksi museoista ja kirkoista. Inspiraatio iskee kulkemalla ulkona aistit avoinna.

– Ei tarvita kuin esimerkiksi jokin yksityiskohta jostain mainoskuvasta, kun jo innostun ja inspiroidun.

Seija Patronen tekee muutenkin mielellään käsillään kaikenlaista. Koristemunien lisäksi hänen käsistään on syntynyt fere-sejä, papiston viittoja, kansallispuukuja ja Lappeenrannan Pokrovan kirkon oma puku. Hän tekee ompelutöitä myös Lintulan luostarille.

– Pokrovan puvun suunnittelimme ja teimme yhdessä naisporukalla. Olen työnarkomaani ja minusta on ihanaa tehdä koko ajan jotain. En ole ollenkaan sellainen lukutoukka. Kun alan koristella näitä munia, en millään malttaisi lopettaa.

Mauri Patronen nyökyttelee vieressä.

– Koristelu-aikaan minä huhuilin iltaisin, että aiotko ollenkaan nukkua.

– Katsotaan, jos ehdin, vastaa puoliso. ●

Seija Patrosen koristemunia on esillä Mikkelin Kenkäverossa (Pursialankatu 6) 13.4. asti ja Lappeenrannan Taide- ja Kehys Ateljeessä (Valtakatu 27) viikoilla 13–16.

*”Kun alan koristella näitä munia, en millään malttaisi lopettaa.”*





Kirkkokansa valmiina lähtemään ristisaattoon.

# Totisesti hauskaa lasten pääsiäisjuhlassa

Pääsiäismaanantaina lapsiperheet täyttävät Uspenskin katedraalin. Palveluksen jälkeen halukkaat osallistuvat ristisaattoon, joka johtaa lasten pääsiäisjuhlaan seurakuntasalilla.

TEKSTI JA KUVAT ELISA HELENIUS



**P**ääsiäismaanantai valkenee pilvisenä ja koleampana kuin muut päivät. Uspenskin katedraalissa Katajanokalla on kuitenkin lämmin tunnelma – niin ilmapiirin kuin lämpötilankin osalta.

Lapsiperheiden hyörinä täyttää kirkkosalin. Katedraalin sisätilat on pääsiäisen kunniaksi koristeltu pastellinvärisillä kukka-asetuksilla ja pajunkissoilla. Alttarinyläpuolelle on aseteltu keltaisista ruusuista kirjaimet XB eli Kristus nousi kuolleista.

Kirkossa kävijät sytyttävät tuohuksia, lapsikuoro laulaa ja suitsuke tuoksuu. Ilmassa on juhlan tuntua, mutta tunnelma ei silti ole jäykän juhlava.

Uspenskin kirkkosali täyttyy perheistä.

## RISTISAATOSSA LIIKKEELLE

Puoli kymmeneltä alkanut jumalanpalvelus kestää kaksi tuntia ja päättyy ensiksi pienempään ja sitten isompaan ristisaattoon, joihin kaikki saavat osallistua. Osa lapsista saa käsiinsä liinat ja niiden päällä lepäävät ikonit, joita he kantavat varovasti.

Pilvet ovat sopivasti hieman väistyneet ja aurinko paistaa, kun ristisaatto astuu ulos. Ponomari kantaa lyhtyä, ja sen perässä tulevat suuren ristin ja kirkkolippujen kantajat. Kaksi pappia vihmoo kirkkokokonsan päälle pyhitettyä vettä.

Osa seurakuntalaisista laulaa veisuja käsissään olevista vihoista. Ensimmäinen ristisaatto kiertää katedraalin ja palaa takaisin sisälle.





Isä Sergei Petsaloe ja yli diakoni Juha Lampista naurattaa.



Yli diakoni Andreas Salminen jakaa ehtoollista pienelle seurakuntalaiselle.

– Kristus nousi kuolleista, pappi kajauttaa pääsiäistervehdyksen.

– Totisesti nousi, kirkkokansa vastaa.

Pappi kutsuu lapset suutelemaan hopeista ristiä, jota hän pitelee käsissään.

Tämän jälkeen on pidemmän ristisaaton vuoro. Kulkue etenee Tove Janssonin puiston vierestä yli Katajanokan kanavan, Rakkaudensiltaa pitkin, Senaatintorin halki ja Unioninkatua pitkin.

Ensimmäisenä kulkueessa kannetaan ristiä. Pappi suitsuttaa toisen kantaessa pienempää ristiä. Perässä kulkee kirkkokansa, joista etummaisets laulavat pääsiäis-

veisua. Pääsiäistervehdystä toistellaan pitkän matkaa kuuluvalla äänellä.

### SAAKO JO OTTAA PASHAA?

Ristisaatto päättyy Kruununhaassa Unioninkadun sisäpihalle seurakuntasaliin, jossa järjestetään muutaman tunnin kestävä lasten pääsiäisjuhla. Sisäpihaa on koristeltu pääsiäismunilla ja narsisseilla, asfalttiin on piirretty useita hyppyruutuja.

Paperilinnuin ja -ruusukkein, kukkaköynnöksin ja pajunkissoin somistetussa salissa kuuluu iloinen puheensorina ja tuoksuu karjalanpaisti. Kasvissyöjät saa-

vat riisiä vihannesten kanssa. Tarjolla on myös mehua, kananmunia, salaattia, leivokset ja erilaisia juustoja. Jälkiruuksiksi on kahvin ja teen kanssa kulitettava ja pashaa, joita lapset käyvät vähän väliä ihastelemassa.

Herttoniemenrannasta saapunut **Tanja Savolainen** istuu pöydässä lastenlastensa **Liinan**, 8, ja **Teklan**, 6, kanssa. Lasten isä on ruokajonossa ja silmätulehduksesta kärsivä kolmevuotias **Opri** kotona äidin kanssa Kumpulassa.

– Olemme ortodoksiperhe ja olemme käyneet monta vuotta näissä tilaisuuksissa. Tämä on kiva tapahtuma. On myös hyvä kasvattaa lapset ortodokseiksi, ja täällä he oppivat tuntemaan muita lapsia. Onhan tämä meidän ortodoksien suuri juhla, Savolainen sanoo.

Hän kertoo, että pääsiäinen on muutenkin kulunut kirkkoissa.

– Pääsiäisenä on kivaa, kun saa suklaamunia ja pääsee kirkkoon, Tekla sanoo.

### RENTOUS SALLITTUA

Toisessa pöydässä istuvat Kalliosta saapuneet **Marjoriikka Ylisiurua**, **Pekka Pekkala** ja heidän puolitoistavuotias tyttärensä **Loviisa**. Ylisiurua kertoo aloittaneensa lasten pääsiäisjuhlissa käymisen Jyväskylän seurakunnassa ollessaan itse lapsi. Nyt hän on paikalla ensimmäistä kertaa oman lapsensa kanssa.



Seurakuntasalilla oli tarjolla monenlaista herkkua.



Lasten pääsiäisessä pääsee askartelemaan.



Enkeli ohjasi lapsia seurakuntasalissa.

– Hienoa, että kirkossa pidettiin lasten saarna. Oli muutenkin kiva, että kirkossa oli paljon lapsia ja siellä sai olla rennosti. Lapset saattoivat kirkossa vaikka istua portailla ja se oli ok. Pääsiäisen jumalanpalveluksessa on kiva käydä, koska ihmiset ovat iloisia, Ylisiurua sanoo.

Perhe kävi jumalanpalveluksessa myös palmusunnuntaina.

Kuusivuotias **Amanda Vanttaja** ja hänen neljävuotias pikkusiskonsa **Naomi** taas ovat saapuneet paikalle mummonsansa kanssa Puistolasta. He osallistuvat ensimmäistä kertaa lasten pääsiäisjuhlaan.

Millaista oli jumalanpalveluksessa?

– Hauskaa. Olin ekaa kertaa ehtoollisella, Amanda kertoo ja myöntää, että häntä vähän jännitti.

## TAPA ALKOI 1980-LUVULLA

Helsingin ortodoksisen seurakunnan kasvatusoimi on järjestänyt lasten pääsiäistä

seurakuntasalilla ainakin 1980-luvulta lähtien.

– Kävijämäärä vaihtelee vuosittain, ja se on kolmensadan molemmin puolin, kertovat kasvatustyöntekijät **Kristiina Klubb** ja **Tiia Haimi**.

Valmisteluihin ja juhlan toteutukseen osallistuu kasvatustyöntekijöiden lisäksi seurakunnan teini-ikäisiä kerhonohjajia ja muita aktiivisia nuoria.

– Lasten pääsiäinen on yksi lapsi- ja perhetyön vuoden kohokohdista. Juhlalounas on seurakuntasalin emännän **Marinan** ja ihanien vapaaehtoisten ansiota.

## PERINNE JO USEASSA SUKUPOLVESSA

Heikinmäessä asuva **Justus Mollberg** saapui lasten pääsiäisjuhlaan kaksivuotiaan poikansa **Kuutin** ja siskonsa perheen kanssa.

– Olemme käyneet itsekin lapsesta asti pääsiäisjuhlassa joka vuosi. Täällä on kivaa, kun näkee vanhoja kavereita ja heidän lapsiaan, Mollberg sanoo.

Suvun aikuiset kävivät edellisenä iltana Uspenskissa keskiyön pääsiäispalveluksessa. He ovat myös paastonneet ennen juhlaa.

Espoolainen **Pihla Mollberg** istuu vempelsä vieressä puolisonsa **Henrik Mikko-lan** sekä heidän kolmen lapsensa kanssa:

11-vuotiaan **Peterin**, kuusivuotiaan **Vivianin** ja neljävuotiaan **Liljan**.

– On ollut kivaa, Lilja sanoo.

– On ollut kivaa leikkiä ulkona, Vivian täsmentää.

Peter taas toteaa, että alkaa olla jo liian vanha kirkkoon, mikä naurattaa hänen äitiään.

– Pääsiäisessä hauskinta on virpominen, Peter sanoo.

## LAPSEKASTA OHJELMAA

Lauttasaaresta paikalle ovat tulleet **Hanna-Maija** ja **Sakari Oka** ja heidän kolmevuotias lapsensa **Helmi**. Heillekin lasten pääsiäisjuhla ja sitä edeltävä jumalanpalvelus ovat jo perinne.

Miten pääsiäinen on sujunut perheen nuorimmaisen osalta?

– Olen syönyt suklaamunia ja virponut. Söin leipää kirkossa, Helmi kertoo ja viittaa ehtoolliseen.

Ruokailun jälkeen ohjelmassa on askartelua, kuvaukset, pääsiäispussin täyttöä ja ”ihmishingoa”, jossa lapset etsivät seurakuntasalista bingolapun kuvauksiin sopivia ihmisiä.

Tähän on hyvä huipentaa pääsiäisen vietto. ●

Lasten pääsiäinen on tänä vuonna peruttu koronavirusepidemian vuoksi.

*”Pääsiäisessä  
hauskinta on  
virpominen.”*



# Ihmeitä tekevät äidit

Ensimmäinen ihmeitätekevä ikoni oli Kristuksen kuva, mutta useimmat sen jälkeen tunnetuksi tulleet ovat Jumalansynnyttäjiä.

TEKSTI RIIKKA JUVONEN KUVA VALAMON LUOSTARI

**P**arvi lokkeja lehahtaa siivilleen Hagia Sofian, Pyhän Viisauden kirkon muhkean kupolin päältä. Kuin valkoiset aaveet ne kiertelevät hetken tummalla taivaalla ja laskeutuvat sitten takaisin historialliselle yöpuulleen aikansa merkittävimmän bysanttilaisen temppelin harjalle.

Konstantinopoli, nykyinen Istanbul, oli Bysantin sydän perustamisestaan vuonna 330 vuoteen 1453 saakka, jolloin turkkilaiset osmanit valtasivat sen sulttaani Mehmed II johdolla. Itä-Rooman valtakunnan muistona on Kultaisen sarven rannalla Konstantinopolin Ekumeeninen patriarkaatti, jonka alaisuuteen myös Suomen ortodoksinen kirkko kuuluu.

Bysantin entiseen loistokkaaseen pääkaupunkiin liittyy myös yksi Suomen ihmeitätekevästä ikoneista: Jumalanäidin Akatistos -ikoni.

Ikoni lahjoitettiin Valamon luostarista Käkisalmen sataman rukoushuoneeseen vuonna 1757 ja sijoitettiin sittemmin Jumalanäidin syntymän kirkkoon. Kerronnallisen ja mielenkiintoisten yksityiskohdien täyttämän ikonin malli pohjaa Jumalansynnyttäjälle, voittoisien sotajoukkojen johtajalle, omistettuun ylistyshymniin. Sitä laulettiin Konstantinopolin selviytyttyä Aasian aroilta hyökänneiden paimentolaisten piirityksestä vuonna 626.

Käkisalmen ihmeitätekevä ikoni pelasti kulkutaudista kahdesti: ensin Pietarista levinneeltä koleraepidemialta vuonna 1831 ja uudelleen 1853, kun sitä kan-



Valamon Suloisesti suutelevan Jumalanäidin ikonilla on oma kirkollinen juhlaansa 11. tammikuuta. Tänä vuonna sitä vietettiin ensimmäistä kertaa.

nettiin kolmena sunnuntaina ympäri kaupungin.

Talvisodassa Jumalanäidin Akatistos-ikoni saatettiin väliaikaiseen turvapaikkaan Hämeenlinnaan. Sieltä se siirrettiin myöhemmin Kuopioon, missä se on nyt nähtävillä ortodoksisessa kirkkomuseo Riisassa.

### JERUSALEMIN JUMALANÄITI

Ihmeitätekevä on kirkon ikonille virallisesti antama määritelmä. Sen saamiseksi ikonin kautta on täytynyt todistettavasti tapahtua jotain, jota voidaan pitää ihmeenä ja jonka takana on jumalallista vaikutusta.

Tämä pätee myös Lintulan luostarin Jerusalemin Jumalanäidin ikoniin, jonka esikuva on perimätiedon mukaan itsensä apostoli Luukkaan tekemä.

Lintulan kopio on maalattu 1920 Jerusalemin kupeessa sijaitsevan Betanian kylän naisluostarissa ja siunattu Pyhän haudan kirkossa. Sen helmaan kiinnitetyt kaksi kivensirua ovat Golgatan kalliosta ja Kristuksen hautaluolasta.

Evakkomatkan jälkeen ikoni osoitti kotinsa menettäneelle sisaristolle uuden luostarin paikan Heinäveden Palokista, Valamon naapurista.

Vuonna 1946 perustetussa Lintulan Pyhän Kolminaisuuden luostarissa Jerusalemin Jumalanäiti on tuonut lohtua monille rukoilijoille ja antanut apua muun muassa lapsettomuuden tuskasta kärsiville.

### KONEVITSALAINEN IKONI

Sodan jälkeen perustettiin Valamon ja Lintulan ohessa myös uusi Konevitsa Pohjois-Savoon, Keiteleeseen Hiekkaan. Viisikymmenluvulla ikääntynyt ja harvalukuisesti käynyt veljestö ei kuitenkaan enää jaksanut jatkaa luostarin ylläpitämistä ja toimintaa, jolloin munkkivanhukset ihmeitätekevine Konevitsan Jumalanäiteineen siirtyivät Uuteen Valamoon.

Jumalanäidin konevitsalainen ikoni on 1300-luvun lopulla Venäjälle palanneen novgorodilaisen pyhittäjä Arsenin, Konevitsan luostarin perustajan, Athosvuoren

tuliainen. Isä Arseni oli saanut ikonin siunauksen ja luostarisääntöjen lisäksi matkaevääksi Pyhän vuoren isä igumeenilta, joka näki, että innokas ja oppinut kilvoittelija tulisi vielä levittämään athoslaista hengellisyyttä kauas pohjolaan.

Konevitsan Jumalanäidilläkin on tilillään useita ihmeitä, joista yksi on Uuden Konevitsan päärakennuksen säästäminen tulelta vuonna 1953. Palon roihutessa vierisessä navetassa ja kipinöiden lentäessä tuulessa kohti puista taloa pappismunkki Maksim juoksi ikonia kannatellen rakennusten välillä rukoillen samalla Jumalansynnyttäjää. Yhtäkkiä tuuli kääntyi ja luostari pelastui.

Tänä päivänä rakastettu ikoni valkoisista kyyhkystä pitelevine Kristus-lapsineen vastaa rukouksiimme Valamon kesällä 1977 vihityssä Kristuksen kirkastumisen kirkossa.

### SULOISESTI SUUTELEVA

Niin ikään Heinäveden Valamosta löytyvän Suloisesti suutelevan Jumalanäidin ikonin jäljet johtavat nekin Athokselle, missä se paransi pyhän Antipa Valamolaisen keljaa korjaavan puusepän kolerasta. Ikonia katsoessaan sairas tunsii siitä huokuvan lämmintä, tervehdyttävää henkeä ja toipui.

Ihmeitätekevästä ikonista tuli vaatimattoman isä Antipan ainoa kalleus, jonka hän toi mukanaan muuttaessaan Athokselta Valamoon ja lahjoitti luostarille ennen kuin nukkui pois vuonna 1882.

Jumalanäidin valamolaisen ikonin taas maalasi paikan päällä pappismunkki Ali-pi 1878 ollessaan nuori noviisi. Luostarit ovat kautta aikojen olleet ikonimaalauksen tyyssijoja, joiden hurskaassa rauhasa on ollut hyvä keskittyä hartautta ja kärsivällisyyttä vaativaan työhön.

Kookas, kultataustainen ikoni on ilmeisesti alun perin tarkoitettu osaksi kookaasta ikonostaasia. Marian heleän punaisena valuva viitta ja luja ilme melkein pakottavat polvilleen. Kristuslapsen siunaava käsi ja molempien paljaat jalat koskettavat välittäen samalla taivaallista vahvuutta.

*”Yhtäkkiä tuuli  
kääntyi ja luostari  
pelastui.”*

Luostariveli Alipi sai nähdä ikoniaan kunnioitettavan ihmeitätekevänä vielä elinaikanaan, kun köyhä pyykkäri Natalia Andrejeva pääsi sen avulla kivuliaasta reumatismistaan. Vanha Natalia näki ikonin unessa, konkkasi Valamoon ja neuvoi veljestöä kaivamaan Jumalanäidin esiin varastosta, jonne se oli unohtunut. Sitten hän ryhtyi rukoilemaan. Ihmeparantamisen jälkeen kaunis ikoni sai jäädä arvokseen paikalle luostarin pääkirkkoon, kunnes lähti evakkoon ja päättyi Heinävedelle vahvistamaan meitä, milloin minäkin piinan vaivaamia nykyihmisiä.

### PYHÄ KUVA ROHKASEE

Ensimmäinen ihmeitätekevä ikoni oli Kristuksen kuva, mutta useimmat sen jälkeen tunnetuksi tulleet ovat Jumalansynnyttäjiä. Bysanttilaisen kirkkomme juuret ovat itäisen Välimeren alueella, missä arvostetaan äitiyttä.

Toki täällä pohjolassakin on totuttu ajattelemaan, että äiti puhalttaa kivun pois. Mutta ehkä perhemallin muuttuessa, isien osallistuessa pilttien hoivaamiseen siinä missä äiditkin, ihmeitätekevien ikonien joukkoon alkaa ilmaantua enemmän miespyhiä.

Ihmeet tulevat Jumalalta, eivät ikonilta, mutta pyhä kuva rohkaisee meitä lähestymään Häntä, vaikka tuntisimme itsemme ja pyyntömme kovin pieniksi suhteessa Taivaalliseen Korkeuteen. ●

Oletko saanut apua ihmeitä tekevältä ikonilta? Kerro meille kokemuksistasi: ortodoksi-[viesti@ort.fi](mailto:viesti@ort.fi). Liitä mukaan yhteystietosi, niin voimme tarvittaessa olla sinuun yhteydessä.





Kenian ortodoksisissa kirkossa kirkkokansa on tottunut tanssimaan osana liturgiaa.

# Tanssin riemua Kenian kirkoissa

Kyprokselta Keniaan yli 40 vuotta sitten saapunut arkkipiispa Makarios on nähnyt ortodoksisen kirkon kasvavan vauhdilla. Parin vuoden lähetystyöjakso venyi elämän mittaiseksi.

TEKSTI JA KUVA PÄIVI ARVONEN

**K**apea mutkainen maantie vuorenrinteellä on täynnä rekkoja, joiden on ajettava Kenian pääkaupungin Nairobiin ja Naivashan pikkukaupungin välillä tätä reittiä pitkin. Vuoren huipulta avautuu huikea maisema vihreään laaksoon, jossa on Maai Mahiun pieni kaupunki. Kaupungin laidalla pienen mäen päällä on valkoinen yksinkertainen ortodoksikirkko.

Rakennus näyttää hyvin perinteiseltä ortodoksikirkolta, mutta sen seinien sisäpuolella tapahtuu kaikkea muuta kuin ortodoksille jumalanpalvelukselle perinteisiä asioita.

Sunnuntaiaamuna kirkko on täynnä jo ennen yhdeksältä alkavaa liturgiaa. Lattia

on täytetty muovituolien rivistöllä. Miehet istuvat pääovesta tullessa oikealla, naiset vasemmalla puolella. Kirkko on tupaten täynnä, sillä paikalla on kunniavieras: arkkipiispa **Makarios**.

Liturgian alun kiitos- ja opetusosa sujuvat perinteisin menoin. Arkkipiispan englanninkielinen puhe tulkataan paikalliselle kielelle.

Ennen kiitosuhrin kantamista kytetään päälle äänentoistolaitteet, joista raikaa afrikkalainen ylistysmusiikki. Hetkessä koko kirkkosali pappeja ja arkkipiispaa myöten tanssii. Musiikki ja tanssi jatkuvat ehtoollisenkin ajan. Liturgian loppua kohden musiikin volyymitasous nousee ja tanssin rytmi kiihtyy.

Liturgian jälkeen arkkipiispa puhuu paikalla oleville ”äitien yhdistyksen” (Mother’s Union) jäsenille ja siunaa uudet jäsenet. Naisilla on kynttilät käsissään ja päässään valkea huivi, jossa on Neitsyt Marian kuva.

– Ilman teitä, äitejä, naisia, kirkkomme ei kasvaisi. Kuten kynttilä kädessänne, te edustatte Kristuksen valoa ja ilonne edustaa kristittyjen iloa uskosta ja pelastuksesta, arkkipiispa Makarios puhuu naisille.

Lopuksi tanssitaan jälleen, arkkipiispa joukon keskellä.

## PAKKO TEHDÄ KOMPROMISSEJA

Kirkkokansa poistuu pyhäköstä pihalle, jossa odottaa lounas. Riisi, liha ja leipä



Äitien yhdistyksen juhlaa.



Arkkipiispa Makarios.

maistuvat kaikille. Arkkipiispa Makarios on hieman hengästynyt. Piispan kultakirjailtu liturginen asu kruunuineen on raskas, ja tanssiminen käy 75-vuotiaalla jo voimille.

– Keniassa on pakko tehdä kompromisseja. Tiedän kyllä, mitä kollegani muualla ajattelevat tanssista kirkossa ja liturgiassa; se järkyttää syvästi, arkkipiispa Makarios sanoo.

Hän saapui Keniaan ensimmäisen kerran 43 vuotta sitten vuonna 1977.

– Ajatus oli olla Keniassa kaksi vuotta. Olen uhrannut koko elämäni Kenialle, joka nyt on kotini ja pysyn täällä.

Neljässäkymmenessä vuodessa arkkipiispa on vihkinnyt käyttöön 150 kirkkoa eri puolilla maata. Pappeja kirkolla on nelisen sataa.

– Kirkko kasvaa, ja ortodoksinen usko kiehtoo kenialaisia. Mutta meidän on pakko hyväksyä se, että tässä maassa mennään paikallisen kulttuurin ehdoilla. Kun kansa on tottunut tanssimaan kirkkoissa, emme voi kieltää tanssia, muuten kirkot olisivat tyhjiä.

Kyproksen Limassolissa vuonna 1945 Andreas Tillyrides -nimen saanut tuleva arkkipiispa opiskeli papiksi Pariisissa ja suoritti Englannissa Oxfordin yliopistossa filosofian tohtorin tutkinnon vuonna 1976. Hänet vihittiin papiksi ja munkiksi vuonna 1992. Ennen kuin hänet nimitettiin Keniaan arkkipiispaksi vuonna 2001, hän toimi piispana Ugandassa ja arkkipiispana Zimbabwea.

– Teillä Suomessa ortodoksit ovat pieni vähemmistö ja niin mekin olemme täällä Keniassa vähemmistö. Täällä ortodokseja on noin miljoona, Makarios sanoo.

Kenian ortodoksikirkko ei ole itsenäinen kirkko vaan arkkipiispakunta, joka

kuuluu Aleksandrian ja koko Afrikan patriarkaattiin eli Aleksandrian kreikkalais-ortodoksiseen kirkkoon.

## MYÖS HEIMOT KIINNOSTUNEET

Keniassa on noin 50 miljoonaa asukasta ja yli 40 etnistä heimoa. Kenian valtauskonto on kristinusko. Protestantteja on noin 45 prosenttia kenialaisista ja esimerkiksi helluntailaisuus on suosittua.

Katolilaisia on noin kolmannes väestöstä. Muslimit ovat Keniassa pieni kymmenen prosentin vähemmistö, ja samoin perinteisten uskontojen kannattajia on noin kymmenen prosenttia.

Arkkipiispa Makarios kertoo hämästyneensä, kun sai ensimmäisen kerran vieraakseen Maasai-heimon delegaation.

– He kertoivat haluavansa tulla ortodokseiksi. Kysyin, miksi juuri ortodokseiksi, koska Keniassa on niin paljon muita suurempia kirkkokuntia vaihtoehtona, Makarios muistelee.

Heimon edustajat kertoivat tutkineensa tarkasti eri kristillisiä kirkkoja ja päätyneensä ortodoksiseen kirkkoon, koska uskoivat sen olevan perinteisimpänä kirkkona ”eniten oikeassa”.

– Pyysin heitä valitsemaan keskuudestaan yhden miehen pappiskoulutukseen. He valitsivat, mies sai koulutuksen ja palasi kyläänsä. Olen käynyt tapaa-massa häntä usein, ja he ovat hienosti yhdistäneet omat kulttuuriset tapansa ortodoksiseen uskoon, Makarios kertoo.

Myös muiden heimojen edustajia on koulutettu papeiksi. Heimojen ortodoksisen uskon omaksumisessa ja uskonelämässä on kyse samantyyppisistä kompromisseista, joita on jouduttu tekemään kirkossa tanssimisesta.

Ortodoksisuuden suosion yhtenä syynä Makarios näkee sen, että ortodoksinen kirkko ei yhdisty ihmisten mielissä kolonialistiseen aikaan toisin kuin vaikkapa englannin anglikaaninen kirkko tai katolilainen kirkko.

*”Ihmiset etsivät  
oikealta tuntuvaa  
kirkkoa.”*





Liturgia Nairobin pappisseminaarin kirkossa.

## OMAN KIRKON ETSINTÄÄ

Ortodoksikirkon pappisseminaari Nairobissa kouluttaa muiden Saharan eteläpuolisten maiden ortodoksipappeja.

– Meillä Tansaniassa ei ortodoksikirkoissa tanssita, sillä se ei ole ortodoksisen perinteen mukaista. Voimme tanssia jumalanpalveluksen jälkeen, mutta ei kirkossa sisällä, kertoo seminaarissa opiskeleva **Josep Naftary**.

Nigeriasta, Ruandasta, Burundista ja Ugandasta kotoisin olevat Naftaryn kollegat yhtyvät mielipiteeseen, mutta ymmärtävät Kenian tilannetta.

– Etenkin ne, jotka eivät ole syntyneet ortodokseiksi ja ovat tottuneet tanssimaan kirkossa, eivät osaa sopeutua muunlaiseen jumalanpalveluselämään eikä sitä voi heiltä vaatia, ruandalainen **Victor Théogène** sanoo.

Pappisopiskelijoiden mukaan ortodoksisuus heidän kotimaissaan kasvaa voimakkaasti kuten Keniassakin. Heidän mukaansa valtaosa ortodoksiksi kääntyneistä tulee muista kristillisistä kirkokunnista, ei niinkään perinteisten heimoskontojen kannattajien keskuudesta.

– Ihmiset etsivät omalta ja oikealta tuntuvaa kirkkoa, ja heitä viehättää ortodoksinen perinne, Naftary toteaa.



Afrikkalaisia pappisopiskelijoita Nairobissa.

Ortodoksit tekevät Saharan eteläpuolisessa Afrikassa voimakasta lähetystyötä. Tilanne Saharan pohjoispuolen Afrikassa on hyvin erilainen. Esimeriksi Etiopian ja Egyptin ortodoksikirkkojen jäseneksi tullaan lähinnä syntymän, ei kääntymisen kautta.

Etiopian väestöstä kristittyjä on noin 60 prosenttia, joista valtaosa on ortodokseja. Etiopian ortodoksikirkolla on kuitenkin vahva kilpailija, vuonna 1959 perustettu luterilainen Mekane Yesus

-kirkko, joka on nykyään maailman suurin luterilainen kirkko yli kahdeksalla miljoonalla jäsenellään.

Mekane Yesus -kirkko saa jäseniä niin animisteista, muslimeista kuin ortodokseistakin. Moni etiopialainen ortodoksi kokee aktiivista lähetystyötä sekä tasa-arvon sanomaa julistavan luterilaisuuden läheisemmäksi kuin perinteisen ja yhteiskunnan yläluokan suosiman ortodoksisuuden. ●

## Из тени на свет



«Кто отвалит нам камень от двери гроба?» размышляли три женщины по дороге к могиле нашего Спасителя в евангелии Марка. Последнее дело любви было ещё не сделано. После того как они вошли в могилу, ангел Господень сказал им: «не ужасайтесь. Иисуса ищите Назарянина, распятого; Он воскрес, Его нет здесь» (Мк.16:3).

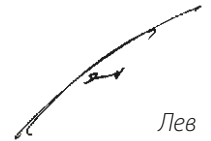
Выйдя наружу женщины бежали от гроба дрожа от страха.

Ангельские слова у пустого гроба по-своему отображают то, с чего началась христианская вера. С того, что нельзя было не признать свою беспомощность. С пустоты, когда отсутствовал любимый. Со страха. Но и с желания любить даже за границей смерти.

В ветхозаветные времена власть смерти считалась врагом, которому невозможно было противостоять. Чудо Воскресения слишком велико, чтобы в него поверить. Однако, что невозможно человеку, возможно Богу. «Знаю, что Ты все можешь, и что намерение Твое не может быть остановлено» (Иов 42:2), - говорил ещё ветхозаветный Иов.

Когда человек чувствует величайшую из бед и безнадёжность, Бог уже готовит выход из неё. Он идёт впереди и ведёт нас туда, куда Он хочет, чтобы мы шли. Гроб говорит одно, Христос - другое. Воскресение Христа на третий день – великая помощь Божия и ответ на всё преходящее. Это что-то такое, с помощью чего человек осознаёт свою малость и величие Божие. Оно даёт помощь тем, кого ужасает слово о гробе, ибо в Воскресении Христовом смерть побеждена.

Свет – одно из основных условий жизни. В пасхальную ночь от символизирующего гроб Христов алтаря приносится свет, которого ожидает весь мир и который осветит тьму мира. И этот свет нетления - Христос. В нём нет не следа тьмы. Да распространится весть о Нём, дабы каждый и где угодно мог встретить в Нём воскресение. Христос воскрес! Воистину воскрес!



Лев  
архиепископ Хельсинки и всей Финляндии

## Христос воскрес!



Наступил праздник праздников, и печаль поста сменилась радостью Воскресения. Распятый на Кресте и погребённый в пещере Сын Божий воскрес. Мы можем спросить: как это возможно? Здесь речь идёт о чуде, превышающем разум и порядок мира, однако, цитируя Евангелия Матфея, что невозможно человеку, возможно Богу.

Пасхальной ночью небо и земля вместе воспевают знакомое песнопение «Христос воскрес из мёртвых». Новый Завет Бога с человеком исполнился во Христе. Пасхальной ночью мы не только собравшиеся вместе отдельные люди. Мы становимся народом Божиим, радуясь о воскресшем Мессии в надежде, что повержена власть смерти и небо открыто нам. Пасхальная весть универсальна и имеет отношение ко всему творению, к каждому его насельнику.

Церковь и как здание также проповедует Воскресение. Всю первую пасхальную неделю Царские врата или святые двери алтаря открыты, напоминая нам об открытых вратах неба, которыми прошёл Царь Славы, Христос, и которые Он отверз нам Своим воскресением.

Это – те врата правды, которыми мы, согласно полиелейному псалму, пройдем, чтобы возблагодарить Бога, «Вот врата Господа; праведные войдут в них!» (Пс. 117:20). Согласно отцу Церкви Иерониму (+ 420) этими вратами войдёт каждый раб Божий, живущий в праведности, и врата эти, однажды отворившись им, никогда не затворятся. Святой Иероним сравнивает врата церкви с небесными вратами и напоминает, что входя в церковь дверьми, мы как благочестивый разбойник вступаем в Царство Небесное. Так, Воскресение Христово отверзает нам врата жизни вечной.

Да утешимся же все: ибо жизнь победила смерть, а свет рассеял тьму! Христос-Победитель воскрес из мёртвых. Теперь – время радости и веселья! Время собираться вместе, ибо настала великая и святая Пасха! Время оставить мирские невзгоды и обратиться с благодарностью взор к небу и возглашать пасхальную весть в течение всего сорокадневного времени праздника.

Христос воскрес! – Воистину воскрес!

митрополит Илья



**Nimi:** Mari Heino**Ikä:** 48 vuotta**Asuu:** Kuusankosken Kettumäellä**Ammatti:** kuvataidekoulun opetteja**Harrastukset:** metsässä samoilu, käsityöt podcasteja kuunnellen ja puutarhanhoito**TEKSTI** SAARA KALLIO **KUVA** JAN-ERIK HEINO

## Kirkko merkitsee valoa pimeydessä

**ALLE** kouluikäisenä ilmoitin äidilleni, että minulla on väärä nimi ja olen väärässä kirkossa. Minulla on hämärä muistikuva, että näin pienenä dokumentin ortodoksien pääsiäisestä. Sen on täytynyt tehdä suunnattoman vaikutuksen pieneen tyttöön. Oltuani kuukausitolkulla 11-vuotiaana sairaalassa, juuri parantumiseni aikoihin koitti pääsiäinen ja se tuntui todella elämän juhla. Liittyminen kirkkoon tapahtui kuitenkin vasta aikuisena. Kun isäni kuoli, se sai minut ryntäämään kirkkoon. Isä **Leo Huurinainen** liitti minut vuonna 2001 kirkkoon Kouvolassa Pyhän Ristin kirkossa. Se oli kuin kotiintulo!

Ortodoksisuudessa puhuttelee abso-luuttinen kauneus, joka läpäisee kaikki aistit. Suitsukkeen tuoksu, kuorolaulu, ikonit tuohusten valossa, lasimaalaukset ja ehtoollinen. Ajattomuus ja ikiaikaisuus ovat läsnä, samoin tuttuus, joka käy läpi vuosituhansien. Katumuksen sakramentin mysteerit on puhdistava ja vapauttava. Lisäksi minua puhuttelee maiden rajat ylittävä yhteys ja toivo, joka luotaa rikkinäisiä ihmisiä läpi tämän maailman. Yksi kauneimpia ortodoksisuuteen liittyviä muistojani on, kun olin ulkomailla liturgiassa. En osannut kunnolla sanoja, mutta rukouksen rytmi kertoi tuttuuden tunteesta sydämessä,

*”Olen oppinut, että ihmeitä tapahtuu koko ajan.”*

ja pääsin ehtoolliselle valtavan ihmisvirran mukana. Se ykseyden tunne koko maailmankaikkeuteen oli musertavan kaunis.

Teen sekä tekstiilitaidetta että maalaan. Ortodoksisuus näkyy vahvasti teoksissani monella tapaa. Koko lähtökohta taiteen tekemiselleni liittyy kauneuteen. Haluaisin, että työni tuovat iloa ja voimaa ihmisille samalla kun ne kertovat tarinaa. Koen tekeväni jollain tapaa oikein, kun teen taidetta. Tekeväni sitä, mihin minut on tarkoitettu. Se tuntuu kuin lauluna sydämessä. Ammennan paljon kristitystä taiteesta, bysanttilaisesta muotokielestä ja symboleista. Koptilaiset tekstiilit ja armenialaiset evankeliumikirjojen kuvitukset saavat mielikuvitukseni liikkeelle. Saan ideoita musiikista, teksteistä, inpiroivista kohtaamisista, elokuvista, radio-ohjelmista ja tuoksuista.

Se, että teos liikuttaa ja aiheuttaa tunnereaktion kokijassa, on upeaa. Joskus tuskien kokeminen teoksen kautta sysää liikkeelle prosessin, joka vie ihmistä eteenpäin. Huipputaiteilija ammantaa asioita kuin ilmasta. Hän pystyy ottamaan kiin-

ni maailman tapahtumista ja tekemään ne jollain lailla näkyväksi. Hyvä taiteilija antaa kuin äänen tunteelle, jonka on tultava esille. Huipputaide ei ole tästä maailmasta, vaan se on pilkahdus tuonpuoleisesta.

Ilman tietoisuutta Jumalasta en kestäisi tätä maailmaa, jossa on julmuutta ja epäoikeudenmukaisuutta. Olen oppinut, että ihmeitä tapahtuu koko ajan. On kuin enkelit odottaisivat ihmisten rukouksien kautta tulevaa vihreää valoa päästäkseen tositoimiin täällä keskuudessamme. Kirkko merkitsee valoa tässä pimeydessä. Se on toivon, kauneuden ja ikuisuuden ankkuri. Kristittyinä on kuin astunut tietokonepeliin, jossa selvittyään yhdestä tehtävästä tulee toinen taso, joka on vaikeampi. Välillä sitä tippuu tasoissa alemmas ja on yritettävä uudelleen. Ortodoksisuus on ihmisyyttä, inhimillisyyttä ja yrittämistä Jumalan luo.

Tänä vuonna pääsiäinen on erityinen, koska mieheni liitetään kirkkomme jäseneksi ja toivon poikani pääsevän palvelukseen ponomariksi. Leivomme etukäteen kulitsan ja teemme pashan. Pääsiäisyön liturgia aloittaa juhlan. Hetki, jolloin pimeästä alttarista kajastaa tuohuksen valo ja papit aloittavat laulun, on kaiken alku. Perheen ja ystävien kanssa ilon ja riemun jakaminen on parasta. ●

Sinä, oi kuolematon, laskeuduit hautaan ja tuonelan voiman kukistit. Sinä, Kristus Jumala, nousit voittajana kuolleista, mirhantuojille sanoit: Iloitkaa. Apostoleillesi annoit rauhan ja langenneille ylösnousemisen. *Kontakki, 8. säv.*



*”Kerran rahanhimoon  
langenneen on vaikea  
parantua.”*

*sivu 28*

Kristuksen hautakuva kannetaan saatossa kirkon ympäri.

## KÄRSIMYKSEN ÄÄRELLÄ

**TEKSTI** MIRVA BROLA **KUVA** ORTODOKSIVIESTIN ARKISTO

■ Pääsiäistä edeltävän suuren viikon perjantaina eli pitkäperjantaina kuljemme Kristuksen kärsimysten tietä. Päivä on täynnä raamatullisia tapahtumia, joita muistamme suuren perjantain palveluksissa: Kristusta kuulustellaan ja ruoskitaan, hänet tuomitaan kuolemaan ja viedään Golgatalle, ristiinnaulitaan, otetaan pois ristiltä ja haudataan.

Suuri perjantai on täydellisen hiljentymisen päivä: se on ankarin paastopäivämme ja ainoa kirkkovuoden päivä, jolloin ei toimiteta liturgiaa, ei edes ennen pyhitettyjen lahjain liturgiaa.

Pitkäperjantain tapahtumien kuvaaminen jumalanpalveluselämyksessä alkaa suuren perjantain aamupalveluksesta, joka monissa kirkkoissa toimitetaan jo torstai-iltana. Palveluksessa luetaan 12 evankeliumijaksia Kristuksen kärsimyksistä. Papisto lukee kärsimysevankeliumit kirkon keskeltä ristiinnaulittua Kristusta esittävän Golgata-ikonin edessä. Evankeliumin lukemista kuunnellaan palavat tuohukset kädessä. Palveluksen tunnelma on käsin koskettavan surullinen.

Kärsimysevankeliumeihin palataan vielä suuren perjantain kuninkaallisia hetkiä luottaessa. Kuninkaallisessa hetkipalveluksessa luetaan I, III, VI ja IX hetki, joihin on liitetty evankeliumijaksot Kristuksen kärsimyksistä, epistolat sekä suuren perjantain aiheeseen liittyviä ru-

kouksia ja veisuja. Palvelus tarjoaa mahdollisuuden pysähtyä Kristuksen kärsimysten keskelle.

Suuren perjantain ehtoopalveluksen teemana on Kristuksen ristiltäotto. Palveluksen päätteeksi Kristuksen hautakuva kannetaan alttarista juhlayösaatossa keskelle kirkkoa ja koko seurakunta polvistuu sen edessä. Kirkkokansa käy kumartamassa Kristuksen hautakuvan edessä ja suutelee Vapahtajan käsissä ja jaloissa olevia naulojen haavoja.

Perjantai-iltana monissa kirkkoissa toimitetaan vielä suuren lauantain aamupalvelus eli Kristuksen hautauspalvelus. Toimitus kuvaa hyvin todellisesti hautauspalvelusta, sillä jokainen haudataan siunaamisen toimitus perustuu tähän aamupalvelukseen.

Palveluksessa Kristuksen hautakuva on kirkon keskellä kynttilänjalkoihin sytytettyjen kirkkokynttilöiden ja kukkien koristelemassa. Tummiin jumalanpalveluspukuihin pukeutunut papisto tulee alttarista hautakuvan ääreen ja lukee Kristuksen kärsimyksiä ja kuolemaa kuvaavia lauselmia.

Palveluksen päätteeksi hautakuva kannetaan saatossa kirkon ympäri, kuoro laulaa hautausveisua ja kellot soittavat surusoittoa. Lopuksi hautakuva tuodaan takaisin kirkon keskelle ja kansa kunnioittaa sitä kumartamalla kolmesti.



# Elämän vesi pulppuaa ylösnousemuksen keväässä

Pääsiäissunnuntaita seuraava kirkas viikko aloittaa 40-päiväisen pääsiäisen juhলাkauden, jonka jokaisena sunnuntaina muistamme evankeliumien tapahtumia.

TEKSTI MARIA SUSUNA, KIMMO KALLINEN, MIKKO LEISTOLA KUVA SAARA KALLIO

Kirkas viikko päättyy epäilevän Tuomaan mukaan nimettyyn sunnuntaihin (19.4.). Johanneksen evankeliumissa kerrotaan, kuinka Jeesus oli ylösnoustuaan ilmestynyt opetuslapsille, mutta apostoli Tuomas ei ollut tätä todistamassa. Kun hänelle jälkeinpäin kerrottiin tapahtumasta, hän sanoi: *”En usko. Jos en itse näe naulan jälkiä hänen käsissään ja pistä sormiani niihin ja jos en pistä kättäni hänen kylkeensä, minä en usko.”*

Ylösnousemuksen käsittämättömän ihmeen äärellä apostoli Tuomas antaa sanat myös meidän epäilyksellemme. On helppoa jakaa hänen hämmennyksensä ja epävarmuutensa. Olemme kuulleet ihmeellisen viestin, mutta mistä saamme voimaa todelliseen uskoon?

Kahdeksantena päivänä pääsiäisestä Tuomas sai kuitenkin itse kohdata ylösnousseen Jeesuksen ja tunnusti hänet huudahtaen: *”Minun Herrani ja Jumalani!”* Vaikka Tuomasta pidetään suorastaan epäilevän asenteen ruumiillistumana, oli hänen epäilynsä hedelmällistä. Hän etsi totuutta ja sai uskollaan vahvistuksen. Tämän jälkeen hän levitti evankeliumin ilosanomaa Kristuksen uskollisena apostolina marttyyrikuolemaan saakka. Voimme siis paremminkin puhua uskavasta Tuomaasta kuin epäilevästä Tuomaasta.



Kristuksen ylösnousemus kreikkalaisen Dafnin luostarin mosaiikissa.

## MIRHANTUOJIEN SUNNUNTAI

Mirhantuojiensa sunnuntaina (26.4.) kerrotaan siitä, kuinka opetuslasten piileskellessä Joosef Arimatialainen pyysi Pilatukselta luvan haudata Kristuksen ruumis ja kuinka Nikodemos auttoi häntä hautaamisessa.

Siinä missä opetuslapset olivat seuranneet Kristusta avoimesti kolmen vuo-

den ajan, Joosef ja Nikodemos olivat käyneet vain salaisesti kuuntelemassa Kristuksen opetusta. Kuitenkin Kristuksen kuoleman jälkeen juuri Joosef ja Nikodemos olivat valmiita asettamaan kunnioitetun asemansa ja jopa henkensä vaaraan voidakseen haudata rakastetun opettajansa.

Myös mirhantuojanaiset lähtivät suorittamaan palvelutehtäväänsä pelkäämättä Kristuksen hautaa vartioivia sotilaita tai paljastumista Kristuksen seuraajiksi. Naisten ainoa huolenaihe oli, kuka vierittäisi kiven Kristuksen haudan suulta.

Meidän mielisämme tuo aamu loistaa jo ylösnousemuksen valoa, mutta rakkaan opettajansa menettäneiltä naisilta vaadittiin suurta rohkeutta heidän mennessään Kristuksen haudalle. Jälleen kerran herää kysymys, missä opetuslapset olivat – heistähän olisi ollut naisille turvaa ja heillä olisi ollut kiven vierittämiseen tarvittua miesvoimaakin.

Mirhantuojiensa sunnuntai kehoittaa toteuttamaan uskoa tekoina. Joskus se vaatii äärimmäisen paljon uskoa, rakkautta ja rohkeutta. Useimmiten se on kuitenkin elämän arkisia valintoja: rukousta, jumalanpalveluksiin osallistumista, rakkauden tekoja lähimmäisiämme kohtaan. Ne ovat se mirha, jota me voimme kantaa Kristukselle elämämme jokaisena päivänä.

## HALVAANTUNEEN SUNNUNTAI

Kolmantena sunnuntaina pääsiäisestä (3.5.) kuulemme Johanneksen evankeliumista kertomuksen miehestä, joka jo 38 vuoden ajan on maannut halvaantuneena Jerusalemissa Betesdan altaan äärellä. Ajoittain altaan vesi kuohui, ja uskottiin, että se, joka tuolloin ensimmäisenä ehti kastautumaan altaassa, parani kaikista sairauksista. Halvaantuneen miehen tilanne oli kuitenkin toivoton, sillä hänellä ei ollut ketään, joka olisi auttanut hänet altaaseen.

Mies oli maailmalle kuollut, niin fyysisesti kuin henkisesti. Silloin tapahtui kohtaaminen pyhyden kanssa. Aivan ensimmäiseksi Jeesus kysyi: *”Tahdotko tulla terveeksi?”* Ihmisellä on vapaa tahto, meitä ei voi pelastaa vasten tahtoaamme. Tämän takia kasteenkin edellä tehdään kastekysymykset kastettavalle tai kummille hänen edustajanaan.

Kuten kastevesi pesee ihmisen puhtaaksi kaikista synneistä, myös halvaantunut mies syntyi uudelleen kohdatessaan Kristuksen. Siksi Kristus sanoi hänelle: *”Katso, sinä olet tullut terveeksi; älä enää syntiä tee!”*

Kertomus halvaantuneesta miehestä on ihmeellinen. Se kertoo meille kasteen mysteeristä. Keskeisenä elementtinä on Betesdan altaan kuohuva vesi. Lopulta vettä ei edes tarvita. Kristus on se elävä vesi ja elävä henki, joka puhdistaa ja pelastaa miehen. Hänen sanansa riittää: *”Nouse, ota vuoteesi ja kävele.”*

## SAMARIALAISEN NAISEN SUNNUNTAI

Samarialaisen naisen sunnuntaina (10.5.) muistelemme tapahtumia eräällä kaivolla, Sykar-nimisen kaupungin laitamilla Samariassa. Kaivolla Fotine kohtaa Jeesuksen, joka pyytää häneltä vettä.

Heidän kohtaamisessaan ja keskustelussaan on monta seikkaa, jotka ovat vastoin tuon ajan juutalaisia tapoja ja sääntöjä. Kristus ei kuitenkaan piitannut teopyhistä säännöistä vaan pyytää naiselta vettä juodakseen.

Tavallisen kaivoveden sijaan Kristus alkaa puhua Fotinelle elävästä vedestä:

*”Joka juo tätä vettä, sen tulee uudelleen jano, mutta joka juo minun antamaani vettä, ei enää koskaan ole janoissaan. Siitä vedestä, jota minä annan, tulee hänessä lähde, joka kumpuaa ikuisen elämän vettä.”*

Keskustelun edetessä osoittautuu, että Jeesus tunsii Fotinen elämän läpikotaisin. Niinpä Fotine havahtuu ymmärtämään, ettei mies kaivolla ole tavallinen juutalainen, ei edes profeetta, vaan hän saattaa olla odotettu Messias. Sen Kristus hänelle myös vahvistaa: *”Minä se olen, minä, joka tässä puhun kanssasi.”*

Fotine jättää vesiruukkunsa ja kiiruhuttaa kaupunkiin kertomaan kohtaamisesta muille ihmisille. Hän johdattaa heidät Kristuksen luo, ja he kuuntelevat Hänen opetustaan ja pyytävät vieläpä Kristusta jäämään heidän luokseen. Näin evankeliumi alkaa levitä juutalaisten ohella myös pakanakansoille.

Perustellusti voidaan sanoa, että Fotine oli evankelista ja apostolien vertainen. Nimi merkitsee suomeksi valoisaa. Välittömästi kohdattuaan Jeesuksen Fotine riensi valoisana viemään ilosanomaa Messiaasta lähimmäisilleen. Kirkon perimätiedon mukaan hän jatkoi tätä lähetystyötä lastensa kanssa etenkin Pohjois-Afrikassa lopun elämänsä aina marttyyrikuolemaansa saakka.

## SOKEANA SYNTYNEEN SUNNUNTAI

Pääsiäisajan viimeisen sunnuntain (17.5.) evankeliumissa kerrotaan, kuinka Jeesus antoi sokeana syntyneelle miehelle näön. Ruumiillisen näkökyvyn sijaan kertomuksessa on kyse ensisijaisesti hengellisestä näkökyvystä, siitä millaisina näemme Jumalan, lähimmäisemme ja itsemme.

Jeesuksen kohdattua sokeana syntyneen miehen opetuslapsia askarrutti se, kenen tekemän synnin vuoksi mies oli sokea. Heissä eli usko ankaraan ja rankaisevaan jumalaan, joka taivuttaa ihmiset tahtoonsa rangaistuksen pelon kautta. Opetuslapset eivät vielä tunteneet Jumalaa sellaisena kuin hän oikeasti on, ja samalla heidän näkemyksensä Jumalasta vaikutti heidän näkemykseensä lähimmäisestään. Ihmeteollaan Kristus osoitti ope-

*”Pyytäkäämme  
Jumalaa avaamaan  
hengelliset  
silmämme.”*

tuslapsille, että Jumala on ennen kaikkea rakastava ja armahtava.

Fariseukset sokaisi heidän uskonsa lakiin ja perinnäistapoihin. He tuomitsivat tapahtuneen ihmeen ennen kuin olivat edes kunnolla tutkineet sitä. He eivät iloinneet siitä, että sokea sai näkönsä, sillä silloin he olisivat joutuneet tunnustamaan Kristuksen Jumalan mieheksi. Lain opettajina he pitivät itseään muita parempina, ja asemansa säilyttääkseen he tekivät vielä suuremman synnin: kieltäytyvät tunnustamasta Jumalan tekoja. Näin he itse valitsivat hengellisen sokeuden.

Jeesuksen parantaman miehen vanhemmat joutuivat vaikeaan tilanteeseen. Fariseusten kuulusteltaviksi tuodut vanhemmat pelkäsivät, sillä he tiesivät, että heidät erotettaisiin synagogasta, jos he tunnustaisivat Jeesuksen ihmeteon Jumalan teoksi. Siksi he siirsivät vastuun tapahtuneesta pojalleen, joka osoitti hengellisen näkökykynsä kirkkauden puolustamalla Jeesusta. Sokeana syntynyt näki sen, mitä fariseukset eivät halunneet ja hänen vanhempansa eivät uskaltaneet nähdä: *”Jos hän ei olisi Jumalan mies, hän ei olisi pystynyt sellaiseen.”*

Hengellinen sokeus voi siis ilmetä monella tavalla: ennakkoluuloina, tuomitsemisena, ylimielisyytenä ja oman edun tavoitteluna. Hengellisesti sokeina unohtamme Jumalan ja hänen käskynsä ja toimimme omien halujemme mukaisesti lähimmäisemme unohtaen. Pyytäkäämme Jumalaa avaamaan hengelliset silmämme ja vastatkaamme Jumalan kutsuun sokeana syntyneen tavoin: *”Minä uskon, Herra!”* ●



# Jumala mökkilaiturilla

Ei ole yleispätevää ohjetta sille, miksi minä tai sinä kärsimme.  
Voimme vain arvailla Luojan suunnitelmaa, kirjoittaa diakoni Heikki Korhonen.

TEKSTI HEIKKI KORHONEN KUVA SAARA KALLIO

**A**lkuvuodesta Tampereen Teatterissa esitettiin Hella Wuolijoen näytelmää ”Heta”. Esityksessä Hetaa ajava voima oli pelkistetty ja tiivistetty äärimmilleen. Mikä tuo voima oli? Kateus.

Heta koki tulleen kohdelluksi väärin, ja hän kehitti kateudesta ja vihasta käyttövoiman koko elämän ajaksi. Vahva naistyyppi, mutta kateuden voima on lopuksi tuhoava.

Keskustelin erään iäkkään naisen kanssa. Myös hän koki, että häntä oli kohdeltu väärin kaikissa elämän käänteissä. Yritin sanoa, että hän oli itse valinnut puolisonsa, synnyttänyt lapsensa, itse valinnut asuinpaikkaansa, itse ottanut avioeron. Ei auta, hänen asenteensa on ja pysyy tiiviinä: minä vastaan muu maailma.

Raskas asenne, joka syö kantajaansa päivittäin. Vähitellen se johtaa lisääntyvään yksinäisyyteen ja eroon myös läheisistä. Jos he ovat kaikesta huolimatta hieman toisella laisella mielenlaadulla varustettuja, he uupuvat.

Olemmehan me tätä todistaneet suomalaisessa kirjallisuudessa tai näyttämötaiteeseen paljon. On siellä Saarijärven Paavaa, on siellä Juoksuhaudan tien Virtasen Matia ja monia muita.

Kateus ja omavoimaisuus pursuavat usein jostain koe-  
tusta vääryydestä ja siitä syntyneestä kärsimyksestä.

Langenneessa ja langenneiden maailmassa kärsimys ei kuitenkaan ole väistettävissä. Me yritämme tietysti väistää kärsimystä mahdollisimman pitkään, ottaa vakuutuksia,

kerätä säästöjä, ostaa kotiin turvakameroita, haalia tietoa sairauksista. Jotkut jopa rukoilevat.

Mutta sitten tulee koronavirus, risteyskolari tai sairastuminen, jota ei voinut ennakoida. On pakko pysähtyä ja kysyä: ”Miksi minä?”

Kärsimyksen hyväksyminen ja kohtaaminen on olennaista. On ihmisiä, jotka eivät koskaan halua hyväksyä tätä perusasiaa. He tekevät kärsimyksestä tuhoavan voiman, joskus kateuden.

Kärsimys sinänsä ei ole hyvää. Se ei kuulu Jumalan suunnitelmaan. ”Hän ei luonut meitä murheeseen vaan illoon”, sanoo Johannes Klimakos.

Kallistos Waren mukaan ”kärsimys sinänsä ei ole Jumalan siunaus vaan voimme jumalallisen avulla kääntää itsessään pahan hyväksi”.

**TÄTÄ KIRJOITTAESSA** olen sairaalassa. Olen juuri saanut sairaanvoitelun ja olo on vähän helpottanut.

Öinen sairaala on hiljainen, on rauhaa ja tilaa ajatella ja rukoilla. Omasta pyhäköstämme tuttu hoitajamies on käynyt kierroksella, antanut iltalääkkeitä, omalla tavallaan lohduttanut ja antanut voimia.

Kärsimys on tullut viime vuosina lähelle, se on aika tuttu seuralainen. Voinko kääntää sen hyväksi, elää ilossa?

Joskus se tuntuu hyvin suurelta vaatimukselta tai haasteelta. Varsinkin silloin, kun kärsimys pitkittyy, jopa pahenee vastoin odotuksia.





*"Älä soita sairaalle,  
soita läheiselle."*

Vaarana on, että kärsimys ajaa ihmisen pimeyteen, jossa hän ei kuule enää Jumalan puhetta tai tunne hänen läsnäoloaan. Tällaisesta todistavat meille Raamatun psalmit monessa kohtaa. Niissä huudetaan apuun "auttajaa", joka on hylännyt. Niissä huudetaan apuun Jumalaa, "josta on tullut kuuro". Jopa Jeesus joutui huutamaan ristillä "Jumalani, Jumalani, miksi minut hylkäsit!".

Eikä Jumala vastannut Jobille, ei Jeesukselle.

Olen itsekin kysynyt monesti, miksi minä. Tätä ongelmaa ovat maailman teologit pohtineet vuosisatoja saamatta siihen vastausta.

Kärsimykselle ei ole löydetty mitään tyhjentävää selitystä. Ei ole yleispätevää ohjetta sille, miksi minä tai sinä kärsimme. Voimme vain arvailla Luojan suunnitelmaa ja puhua pyöreitä.

Jotkut sanovat, että minun pitäisi olla iloinen siitä, että näin Jumala kiinnittää minuun huomiota. Hän ei anna kärsimyksiä niille, jotka ovat yhdentekeviä, loitontuneet jo Jumalasta, haluttomia katumaan ja kääntymään.

Voi olla.

Voi ajatella, että meidän ei tarvitse nousta vuorelle, lähteä Athokselle tai Santiago de Compostelaan löytääksemme Jumalan. Hän on läsnä arjessa, tässä ja nyt. Ennen kaikkea hän on läsnä synkimmässä pimeydessä.

**ON HELPPO** istua mökkilaiturilla kesäiltana ja ihastella Jumalan luomistyön kauneutta. On helppo uskoa silloin,

kun kaikki kulkee siloisesti, kun lainat tulevat maksetuiksi, lapset syövät kiltisti tai kuukausipalkka nousee vähitellen.

On tyystin toisenlaista kohdata Jumala pimeydessä, kokea hänen läsnäolonsa ja voimansa todellisen hädän hetkellä. Silloin voi, kuten Dostojevski sanoi, saada kosketuksen toiseen maailmaan.

Vaikka sairas saisikin kosketuksen tuohon maailmaan, hänen läheisensä eivät välttämättä saa. He näkevät sairaan, kärsivän ihmisen, joka vaatii joka päivä huomiota ja hoitoa. Samalla yhteys tähän ihmiseen saattaa supistua muutamiksi sanoiksi tai lauseiksi. Ennen niin mukava parisuhde muuttuu pelkäksi hoitosuhteeksi ja potilaan tarkkailuksi, josta ei pääse irti.

Monet tuttavat etäännyvät pelätessään, että sairaus tarttuu tai he joutuvat kuuntelemaan rasittavia asioita. Sellainen tämä maailma on. Jokaisella on omat murheensa ja ristinsä, läheisen ristiä on kovin vaikea kantaa.

Samalla kun sairastava ui toiseen maailmaan, jossa on valoa, rauhaa ja luottamusta, voi läheinen etäännyä tyystin toisenlaiseen maailmaan. Siellä on riittämättömyyttä, väsymystä, heikkoutta ja huolia.

Ei ihme, että osa heistä katkeroituu, nousee vihamielisiä tunteita, jopa kateutta ja katkeruutta elämän epäoikeudenmukaisuudesta.

Älä soita sairaalle, soita läheiselle. Se säteilee eteenpäin. ●



# Et voi palvella Jumalaa ja mammonaa

Johannes Cassianus kirjoitti syvälle luotaavan viisaasti kolmannelta pahasta ajatuksesta, rahanhimosta.

TEKSTI MATTI P. PULKKINEN KUVA CAN STOCK PHOTO

Filokalian ensimmäisessä osassa julkaistujen otteiden ohella Johannes Cassianus käsitteli rahanhimoa teoksessaan *Kinobialuostarien säädöksistä*. Cassianus tarkoitti ohjeensa ensi sijassa luostarikilvoittelijoille, mutta hänen tarkkanäköisyytensä hyödyttää kaikkia kristittyjä, jotka haluavat elää kirkon opetuksen mukaisesti.

Kristityn on hallittava seksuaaliviettiä sekä vihan ja surun tunteita, vaikka ne ovat luonnollisia ja Jumalan luomia. Luoja ei ole tietenkään vastuussa, jos käytämme näitä voimia väärin, mutta niillä on Jumalan antama tarkoituksensa. Ilman seksuaalisuutta ei syntyisi lapsia. Syntiä voi ja pitääkin vihata, lähimmäistä sen sijaan ei koskaan. Suru kannustaa katumukseen ja kilvoitteluun, mutta maallinen suru pikku murheista vain haittaa hengellistä kasvua.

Rahanhimo on jotain muuta. Se tulee ihmiseen ulkopuolelta, eikä siitä voi seurata mitään hyvää. Se on sellainen paha ajatus, johon ei tarvitse välttämättä edes sortua, ja siitä voi päästä itsenäisesti eroonkin. Tästä huolimatta materiaallinen ahneus ei ole pikkuasia, sillä varoittihan apostoli Paavalikin kirjeessään Timoteukselle, että rahanhimo on kaiken pahan alku ja juuri, joka on saanut monet eksymään pois uskosta (Tim. 6:10).

Kerran rahanhimoon langenneen on vaikea parantua. Ahneus on ovelaa, eikä sen valtaan joutunut läheskään aina tunnista sitä itsessään.

## KUN MUNKKI ALKAA PETTÄÄ ITSEÄÄN

Luostarikilvoittelun hyvin tuntenut Cassianus kuvasi johdonmukaiseen, kiihkotomaan tapaansa tyypillistä munkin sortumista rahanhimoon.

Vaikka munkki on luopunut kaikesta omaisuudestaan luostariin tullessaan, hänestä alkaa vähitellen vaikuttaa hyvältä ajatukselta panna ihan vähän rahaa syrjään. Luostari on köyhä, ja jos munkki sairastuu, hän ei ehkä saakaan hyvää hoitoa.

Kun munkki on kätkenyt roposia, hänestä alkaa tuntua, että luostarin ruoka ei ole terveellistä ja sitä on liian vähän pitämään raavasta miestä kunnossa. Tästäkin syystä hän ajattelee tarvitsevänsä hieman lisää omaa rahaa, ja silloin tulee mieleen, että vaatetustakin pitää silloin tällöin täydentää. Siksi hän alkaa tehdä omaan laskuunsa palkkatyötä luostarin ulkopuolelle, koska se ei ole hänestä keneltäkään pois.

Sen jälkeen munkki alkaa miettiä matkustelun hyötyjä hengelliselle elämälle. Eihän pelastus, Jumala auttakoon, ole paikallaan pysymisestä kiinni! Pyhiinvaellus



Paavali varoitti kolossalaisia ahneudesta, joka on epäjumalanpalvelusta.

maksaa, eikä luostarilla ole antaa, ainaakaan riittävästi.

Matkustelun rahoittaminen kerjämällä ei tunnu munkista hyvältä ajatukselta, sillä sellainenhan luo kielteistä kuvaa luostarielämän arvokkuudesta. Munkki päättää koota matkakassaa sairaanhoidokulujen, ruoan ja vaateostosten lisäksi. Hänestä alkaa tuntua, että tällaisilla yksityisillä säästöillä on aivan turha vaivata luostarinvanhinta. Eihän hiljaa oleminen ole oikeastaan valehtelua.

## PIKKU SYNNEISTÄ SYSIMUSTIIN

Kun rahanhimo on saanut pään auki, tie alaspäin levenee ja jyrkkenee. Paavali kirjoitti kolossalaisille, että ahneus rahalle on itseasiassa epäjumalanpalvelusta, jollaiseen maailmalle kuollut kristitty ei saa langeta (Kol. 3:5).

Cassianus vertaa riippuvuutta rahasta orjuuteen, joka vaihe vaiheelta lujittaa



otetaan ja raaistaa ihmistä. Tätä orjuutta on turha yrittää verhota järkevyyteen, säästävyyteen ja ahkeruuteen. Ahneuden pahentuessa nöyryys, rakkaus ja kuuliaisuus heikkenevät. Niiden tilalle tulee kiukkua, syiden ja vikojen hakemista sekä valehtelua.

Eräs munkki, jota luostarinvanhin kehotti jakamaan omaisuutensa köyhille, vastasi igumenilleen nenäkkäästi: "Jos omaisuuteni on hyvää muille, miksi en sitten voi pitää sitä itse?"

Rahanhimoinen varakas esittää miehellään köyhää ja valittelee kassansa tyhjyyttä. Missä aiemmin oli rakkautta, on pian vain itsekkyyttä, sillä ahneus ei jää koskaan ainoaksi synniksi vaan johtaa pahempaan. Niin langenneelta munkilta kuin yhteiskunnassa elävältä ahneelta hengellinen elämä surkastuu, koska halukartuttaa varallisuutta alkaa näyttää Jumalan valtakuntaa tärkeämmältä.

Tämä tie vie kuolemaan, Cassianus varoittaa. Hän muistuttaa Vanhan testamentin kuvauksesta, jossa Elisan palvelija Gehas lähti huijaamaan itselleen sotapäällikkö Naamanilta hopeaa. Jumalan mies Elisa ei ollut halunnut rikkaalta sotapäälliköltä palkkioksi mitään, vaikka oli parantanut tämän lepran. Gehas lähti kotiinsa palaavan Naamanin perään ja sai puhutuksi mukaansa kaksi isoa säkkiä hopeaa. Samassa lepra, josta Elisa oli parantanut Naamanin, iski Gehasiin (2. Kun. 5:1-27).

#### **PAAVALI ESIKUVANA, JUUDAS VAROITUKSENA**

Yksi tapa pettää itseään rahan haalimisessa on luulotella, että rikastuu vain, jotta voisi auttaa köyhiä. Cassianus oli tavannut haaleasti uskoon suhtautuvia rikkaita, jotka yrittivät perustella varakkuuttaan Raamatun tulkintoja venyttämällä.

*"Itseään voi pettää,  
Kristusta ei."*

Jos oli vähän annettavaa, tuli vähemmän autuaaksi kuin se, joka pystyi antamaan paljon (Ap.t. 20:35). Tämä osoitti jälleen, kuinka helppoa on luulotella, että mukavan elämän ja hurskaan kilvoittelun voi näppärästi yhdistää, jos vain on rahaa. Itseään voi pettää, Kristusta ei.

Ei Raamattu niin opeta. Pyhittäjä Johannes kehotti muistamaan esimerkkinä apostoli Paavalia, joka oli mahtavasta juutalaissuvusta, mutta jätti kaiken taakseen lähtiessään julistamaan Kristusta. Jumala piti hänestä huolen.

Toisin kävi kahdelle alkuseurakunnan jäsenelle, Ananiaalle ja Safiralle. He myivät maatilansa ja lupasivat antaa rahat kirkolle, mutta pitivät osan myyntituloista itsellään, vaikka valehtelivat antaneensa kaiken pois. He kuolivat Paavalin jalkojen juureen (Ap.t. 5:1-10).

Kun eräs nainen oli voidellut Betaniassa Kristuksen pään kalliilla öljyllä, opetuslapset suuttuivat, koska heistä öljy olisi pitänyt myydä ja antaa rahat köyhille. Kristus kuitenkin kertoi heille selvästi, että kolikkojen laskeskelu ei ole tie Jumalan luo. Muut opetuslapset käsittivät opetuksen, mutta Juudas Iskariot lähti Betaniasta suoraan ylipappien luo neuvottelemaan Jeesuksen ilmiantamisen hinnasta (Matt. 26:6-16).

Niitä, joita rahanhimon kiusaa, Cassianus kehottaa muistamaan Juudaksen kohtaloa. Kavallettuaan Vapahtajan edes hänen yrityksensä palauttaa verirahat ei voinut lievittää polttavaa katumusta. Ylipapitkin pitivät rahoja saastaisina. Kuolema oman käden kautta päätti Juudaksen maanpäällisen elämän, jonka rahanhimo tuhosi. ●



## Från skugga till ljus



**"VEM** skall rulla undan stenen från graven åt oss?" undrade enligt Markus evangelium de tre kvinnorna på väg till vår Frälsares grav. Den sista kärleksgärningen återstod ännu. Då de gått in i graven förkunnade Herrens ängel för dem "Var inte förskräckta. Ni söker efter Jesus från Nasaret, han som blev korsfäst. Han har uppstått, han är inte här." Kvinnorna lämnade graven och

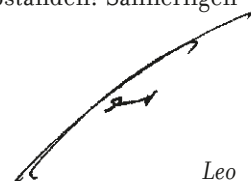
sprang därifrån, darrande och utom sig.

Ängelns uppmaning vid den tomma graven beskriver kristendomens utgångspunkt, där människans hjälplöshet är obestridlig. Tomheten, då den älskade är borta. Men också viljan att visa kärlek bortom döden.

Under det gamla förbundets tid sågs dödens makt som en oemotståndlig fiende. Uppståndelsens under var för stort för att man skulle kunna tro på det. Men det som är omöjligt för människan, är möjligt för Gud. "Jag vet att du förmår allt, inget du föresatt dig är omöjligt för dig" sade redan Job i Gamla testamentet.

Då människan upplever den största nöden och modlösheten, bereder Gud redan en utväg. Han vägleder oss och går före oss dit han vill att vi går. Graven säger ett, men Kristus säger något annat. Vår Herres uppståndelse på den tredje dagen innebär Guds svar på vår hjälplöshet och förgänglighet. Det är något som hjälper människan att inse sin egen ringhet och Guds storhet. Det är ett stöd för dem som förskräcks av talet om graven. Ty Kristus uppståndelse besegrade döden.

Ljuset är en förutsättning för livet. Under påsknatten fram bärs ljus ur det altare som symboliserar Kristus grav – ljuset som hela världen väntar på och som skall skingra dess mörker. Detta oförgänglighetens ljus är Kristus. I honom finns inget mörker. Må budet om honom spridas, så att vem som helst, var som helst kan möta uppståndelsen. Kristus är uppstånden! Sannerligen uppstånden!



Leo  
Ärkebiskop av Helsingfors och hela Finland

## Kristus är uppstånden!



**DET** är dags igen att fira årets höjdpunkt, Kristi uppståndelses fest. Påsknattens festgudstjänst gör oss till Guds folk, som samlas kring de händelser som ägde rum i Jerusalem. Det är omöjligt för människan att förstå Kristi uppståndelse, men för "Gud är allting möjligt" för att låna det som Matteus skrev sitt evangelium. När vi

sjunger den välbekanta sången Kristus är uppstånden förenas jorden med himlen. Då blir vi till Guds folk som gläds över att dödens makt har tillintetgjorts och himlens portar har öppnats för oss. Påskens budskap är universellt och berör hela mänskligheten och den värld som Gud har skapat.

Även kyrkobyggnaden förkunnar Kristi uppståndelse. Under den första påskveckan är porten till altaret öppen för att påminna oss om himlens portar som likaväl har blivit

öppnade för oss. Det är porten som Årans Konung kom in genom och som han öppnade genom sin uppståndelse. Enligt kyrkofadern Hieronymos kan alla barmhärtiga gå genom den porten som nu har blivit öppnad och som aldrig kommer att stängas igen. Så som den vise rövaren kom till himlen, så möjliggör Kristi uppståndelse även vårt inträde i det himmelska riket.

Var fulla av glädje, för livet har vunnit över döden, ljuset över mörkret! Det är dags att glädjas för den stora och heliga påsken är här! Låt oss lämna de världsliga sorgerna bakom oss och med tacksamhet fira vår Herres uppståndelse!

Kristus är uppstånden! - Sannerligen uppstånden!

+ Olia

Elia  
metropolit av Uleåborg

# Stora veckan och Herrens påsk

Den ortodoxa kyrkans liturgiska liv intensifieras veckan innan påsk.

Just i år kan begränsningar i samband med coronavirussituationen lägga sordin på påskfirandet.

TEXT KYRKOHERDE ALEKSEJ SJÖBERG FOTO HEIKKI SANTASALO

I många församlingar firar man veckan innan påsk gudstjänster varje dag – flera gudstjänster om dagen under den senare delen av veckan. Intensiteten ändrar karaktär men håller i sig under den påföljande påskveckan.

Från måndag till onsdag under stora veckan, som denna tid kallas, kan de förutinvigda gåvornas liturgi och morgongudstjänsten dagligen firas. Evangelieläsningarna i dessa gudstjänster hämtas ofta från de tal och liknelser som evangelisten Matteus beskriver efter Jesu intåg i Jerusalem.

Alla församlingar har dock inte möjlighet att fira alla dessa gudstjänster. Att jämföra alla de gudstjänster som kunde, och borde, förättas denna vecka med de gudstjänster som faktiskt firas i församlingen är en årlig övning i tillkortakommande och ödmjukhet för oss präster.

## EN SLAGS LITURGISK ILLUSTRATION

Stora torsdagens, fredagens, och lördagens gudstjänster bildar en slags liturgisk illustration till Evangeliernas berättelser om de sista dagarna i Jesu jordiska liv. På stora torsdagen firas aftongudstjänst tillsammans med liturgi på förmiddagen och morgongudstjänst sent på eftermiddagen. Vid liturgin läser vi, återigen med utgångspunkt i Matteusevangeliet, om Jesu sista måltid med sina lärjungar och om hur han fängslades och förhördes.

Torsdagseftermiddagens gudstjänst innehåller tolv evangelieläsningar om Kristi lidanden och död. Eftermiddagens läsningen av Evangeliet sker ofta mitt i kyrkan, framför en stor ikon av korsfästelsen.



I slutet av stora fredagens aftongudstjänsten bärs Kristi gravikon från altaret och läggs mitt i kyrksalen.

På stora fredagen firas aftongudstjänst tidig eftermiddag. Evangelieläsningen under aftongudstjänsten avslutas med berättelsen om hur Jesus togs ner från korset och hastigt begravdes innan sabbaten. I slutet av aftongudstjänsten bärs Kristi gravikon från altaret och läggs mitt i kyrksalen. Gudstjänsten avslutas med att församlingen kommer fram och vördar Kristi gravikon.

Stora lördagens morgongudstjänst, som ofta firas på fredag kväll, återupptar läsningen om Kristi grav och hur den vaktas. Gudstjänsten blir en lång betraktelse över Guds människoblivande och död. Morgongudstjänsten får karaktären av en begravningsgudstjänst och kännetecknas också av en procession som bär gravikonerna runt kyrkan.

På stora lördagens firas så aftongudstjänst tillsammans med liturgi. Under liturgin läser man redan

Matteusevangeliets berättelse om Kristi uppståndelse men stämningen i gudstjänsten är ändå väntande; påskens glädje är ännu återhållsam. Ambivalensen i denna gudstjänst har ibland gjort den svår att placera i församlingarnas gudstjänstprogram.

## KYRKOÅRETS POPULÄRASTE GUDSTJÄNSTER

Natten mellan lördag och söndag firas kyrkoårets populäraste gudstjänster. Påskfirandet inleds med en stilla midnattsgudstjänst i en mörk och ofta alldeles fullsatt kyrka. Vid midnatt går en procession runt kyrkan. Vid kyrkporten inleds påskens morgongudstjänst och församlingen återvänder till en ljus och sprudlande påskglädje inne i kyrkan.





Morgongudstjänsten får karaktären av en begravningsgudstjänst och kännetecknas också av en procession som bär gravikonen runt kyrkan.

Eftersom påskgudstjänsterna firas mitt i natten kan det vara svårt för t.ex. barnfamiljer att delta. Därför välkomnar församlingarna särskilt barn och unga till liturgin på måndagen, annandag påsk. Många församlingar firar liturgier med starkt inslag av skolungdomar hela påskveckan.

Just i år kan begränsningar i samband med coronavirussituationen lägga sordin på påskfirande i våra kyrkor. Även om vi naturligtvis ivrigt bjuder in alla och envar till påskgudstjänsterna kan det vara på sin plats att betona att Kristi uppståndelse och vår gemensamma kristna glädje inte inskränker sig till kyrkobyggnaden och påsknatten. De bär även i vardagen.

För en som mig, med intresse för nördiga detaljer i gudstjänstlivet, bjuder den ortodoxa påsken också på glädje av annat slag. Det går nämligen att se en skillnad mellan de ortodoxa gudstjänsterna under stora torsdagen, fredagen, och lördagen å ena sidan, och årets alla andra gudstjänster å andra sidan.

## STORA VECKAN ÄR ANNORLUNDA

Alla liturgier och andra gudstjänster bär med sig hela den så kallade frälsningshistorien. Det finns element av skapelse, synd, ånger, hopp, och gudomliggörelse i alla gudstjänster. Kristi hela liv, hans undervisning, lidande, död, och uppståndelse lyfts fram med olika betoningar oberoende av årstid eller veckodag. Detta är typiskt för den konstantinopolitanska, bysantiska, gudstjänstordning vi har i vår ortodoxa kyrka.

Men stora veckan är annorlunda. Gudstjänsterna dessa dagar kommer inte från Konstantinopel utan från Jerusalem. Där firade man gudstjänsterna ungefär vid de tider och platser som Evangelierna berättade om.

Det innebar att det utvecklades ett slags temagudstjänster. Man följde Jesus från platsen för den sista måltiden, till Getse-

mane, till Kajafas palats, till korset på Golgata, och till graven han lades i, som kvinnorna hittade tom följande morgon. Därför har vi fortfarande under dessa dagar gudstjänster som nästan uteslutande fokuserar på den sista måltiden, korset, begravningen, eller uppståndelsen. ●



**SEURAKUNNAN KIRJASTO**  
Liisankatu 29 A 2. krs., puhelin 09 85 646 180  
Suljettu toistaiseksi.

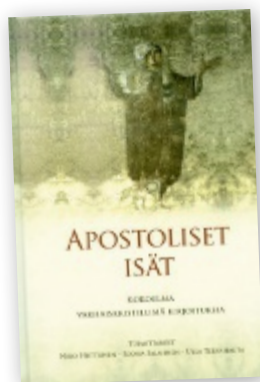
**FÖRSAMLINGSBIBLIOTEKET**  
Elisabetsgatan 29 A, II vån., tel. 09 85 646 180  
Stängt tillsvidare.

**PARISH LIBRARY**  
Liisankatu 29 A, tel. 09 85 646 180  
Closed temporarily.

Библиотека прихода  
Liisankatu 29 а, 2-й этаж

La 16.5. klo 11-13 kirjallisuuspäivän vieraina on kristillisen taiteen asiantuntija Irma Stenström, joka esittelee Rooman mosaiikkikirkkoja. Tervetuloa!

В приходской библиотеке 25.04.2020 и 23.05.2020 с 11-14 будут проходить встречи с семейным консультантом Еленой Вионцек. Тема бесед «Таинство сказок. Освоение внутренней и внешней реальности человека.»  
Добро пожаловать



Toim. Niko Huttunen, Joona Salminen ja Ulla Tervahauta

## APOSTOLISET ISÄT. KOKOELMA VARHAIS- KRISTILLISIÄ KIRJOITUKSIA.

Suomalainen Teologinen Kirjallisuusseura, 2020

Apostoliset isät sisältää kokoelman varhaiskristillisiä kirjoituksia kristinuskon toiselta vuosisadalta itäisen Välimeren ja Rooman alueelta.

Tyylien kirjo on laaja. Kokoelmaan sisältyy niin kirjeitä, näkyjä, ohjeistusta seurakunnan jokapäiväiseen elämään kuin kristinuskon puolustajien puolustuspuheita uudesta uskosta. Kirjoittajat ovat itse apostolien aikalaisia tai seuraavaa sukupolvea, monet heistä myös ortodoksisen kirkon pyhinä kunnioitettavia. Tekstistä lukemalla avautuu ainutlaatuinen ikkuna varhaisten kristittyjen elämään. Kristinuskon levisi nopeasti apostolien ja heidän seuraajiensa välityksellä ja joutui uusien haasteiden ja tilanteiden eteen.

Mikään seesteinen tai ongelmaton paraatiisi ei varhaisten kristittyjen maailma ole. Vainojen keskellä varhaiset kristityt painiskelevat samanlaisten ongelmien kanssa kuin kaksituhatta vuotta myöhemmin: ulkopuolelta kohdistuu uhkia, ja hajaannus leviää sisältäpäin. Seurakunnat ovat riitaisia, ja vapahtajan toisen tulemisen viipyessä myös epävarmuus kasvaa. Monet kokoelmassa julkaistut tekstit ovatkin ohjeita eri ongelmatilanteisiin seurakunnissa. Kirjoittajat kuvaavat myös yksityiskohtaisesti marttyyrien kärsimyksiä ja kuolemaa tarkoituksenaan rohkaista kristittyjä pysymään lujina uskoissaan.

Teksteistä välittyy horjumaton usko ylösnousemukseen ja tulevaan elämään. Vainojen keskellä ulotetaan lähimmäisenrakkaus koskemaan myös vainoojia: esimerkiksi pyhä Polykarpos Smyrnalainen kehottaa kirjeessään seurakuntalaisiaan rukoilemaan kaikkien, myös ristin vihollisten puolesta.

Kirjoitukset esittelevät mielenkiintoisen ja monitahoisen maailman. Ääneen pääsevät hyvin erilaiset kirjoittajat. Erilaisuudessaan he ovat kuitenkin yhtä mieltä siitä, mikä kristittyjä yhdistää: jäsenyys Kristuksen pyhässä ruumiissa. Kristittyjen ykseys on ollut keskeinen asia jo aivan alusta asti, ja tämä yhteys toteutuu Herran pyhän ehtoollisen vietossa.

Apostolisten isien kirjoitukset puhuttelevat hyvin vuosituhansien takaa. Niitä ei siis tulisi lukea vain joinain mielenkiintoisina historiallisina kertomuksina, vaan rohkeana vaikeuksissa ja todistuksina elävästä uskosta. Tämä usko perustuu Kristuksen ylösnousemukseen ja Hänen toisen tulemisensa kiipeeseen odotukseen: odotukseen, jota me kirkon jäsenet yhä jatkamme.

JASO PÖSSI



Peter ja Joel Halldorf. Suom. Sade Loponen

## USKON TODISTAJAT: KERTOMUS VUODEN JOKAISALLE PÄIVÄLLE

Aikamedia, 2019

Synaksarion on tuttu käsite meille ortodokseille ja tarkoittaa pyhien elämäkertateosta. Uskon todistajat on mahdollisesti ensimmäi-

nen ekumeeninen synaksarion. Se sisältää lyhyitä elämäkertoja kristikunnan eri puolilta ja ajoilta: jakamattoman kirkon ajalta, mutta myös aivan viime vuosisadoilta. Mukana on ortodokseja, katolisia, kopteja, orientaalistien kirkkojen edustajia, reformoituja ja vapaakirkollisia. Kirjan ovat koonneet ruotsalaiset isä ja poika, helluntaikirkon pastori Peter Halldorf ja teologian tohtori Joel Halldorf.

Uskon todistajat sisältää vuoden jokaiselle päivälle yhden elämäkerran tai juhlapyhinnä juhlaa kuvaavan tekstin. Kaikki henkilöt eivät ole kanonisoituja pyhiä, ja miten voisivatkaan olla, sillä mukaan on otettu luterilaisia ja muita protestantteja, mm. Martti Luther ja metodismin perustaja John Wesley. Henkilöt on sijoitettu vuoden päiville sattumanvaraisen tuntuisesti. Muutama pyhä löytyy kyllä hänelle perinteisesti varatulta päivältään kuten Sergei Radonezilainen 25.9.

Jakamattoman kirkon ajalta mukaan on otettu mm. Antonius Suuri, Johannes Khrysostomos, Maria Egyptiläinen ja monia muita.

Meille tuttuja venäläisiä pyhiä on myös paljon alkaen Serafim Sarovilaisesta ja Ksenia Pietarilaisesta. Onpa mukaan ehtinyt myös oma Johannes Valamolaisemme.

Esipuheessa kirjoittajat mainitsevat yhdeksi tärkeäksi ryhmäksi pohjoismaiset ja erityisesti ruotsalaiset uskon todistajat. On hienoa tutustua myös näihin läntisten naapurimaiden uskon todistajiin. Vaikka määrällisesti henkilöiden kotimaat painottuvat Eurooppaan ja Venäjälle, hyvin kiinnostavaa on saada lukea edes muutamista intialaisista, armenialaisista ja afrikkalaisista pyhistä.

Miksi sitten koota ekumeeninen synaksarion? Esipuheessa todetaan: "Kertomukset uskon todistajista auttavat meitä tunnistamaan veljemme ja sisaremme kaikkialla siellä, missä Jeesuksen nimeä tunnustetaan."

Kirjan ainoaksi puutteeksi jää hakemiston puuttuminen. Se helpottaisi suuresti eri henkilöiden elämäkertojen löytymistä.

EIJA POTERI



# Pyhittäjä Pakomios Suuri (15.5.)

TEKSTI MATTI P. PULKKINEN

**PYHIEN** esirukoilijoiden tämän vuoden teemana ovat suuret kilvoittelijat. Koska heitä esitellään kirkollisen kalenterin järjestyksessä, pyhittäjä Pakomios Suuri seuraa sarjassa Johannes Kasianusta ja Benedictus Nursialaista, vaikka eli näitä ennen.

Noin vuonna 292 Ylä-Egyptissä syntynyt Pakomios oli alkujaan pakana, jota uhrimenot eivät kuitenkaan innostaneet. Kun hän oli 20-vuotias, hänet pakotettiin alokkaaksi Maximinus Daian armeijaan. Tämä luonnevikainen pyrkyri yritti kukistaa Rooman keisarin käymällä sisällissotaa. Hän oli sekä julma, säikky että taikauskoinen ja vainosi erityisesti kristittyjä. Pakomios suljettiin Etelä-Egyptissä kasarmiin. Hän hämmästyi, kun kristityt toivat alokkaille öisin salaa ruokaa, vaikka kyseessä olivat vainoajan armeijan sotilaat. Usko, joka sai aikaan tällaista rakkautta, alkoi kiinnostaa.

Maximinus sai huomata vuonna 313, ettei sotia voiteta pelkällä raakuudella. Hänen hävinnyt armeijansa hajoisi, ja Pakomios vapautui. Hän muutti kristittyjen luo ja sai kasteen. Pian hän huomasi saaneensa Jumalalta sisäisten näkyjen armolahjan. Se teki Pakomioksen hyvin nöyräksi, sillä hän ymmärsi saaneensa kyvyn muiden, ei oman itsensä hyväksi. Kilvoitellessaan erämaassa ankan pyhittäjä Palamonin (12.8.) opetuksessa sisäinen näky kehotti häntä perustamaan luostarin Tabennesin autioituneeseen kylään. Pyhittäjä Palamon ymmärsi, että Jumala tahtoi Pakomioksen muuttavan ja auttoi häntä rakentamaan keljan Tabennesiin, lähelle nykyistä Nag Hammadin kaupunkia Ylä-Egyptissä. Sinne muutti myös Pakomioksen veli Johannes. He kilvoittelivat kaksin erämaassa 15 vuotta.

Johanneksen kuoltua Tabennesiin alkoi tulla muitakin. Pakomios sai näyn, joka käski hänen palvella tulokkaita, ja taivaan en-

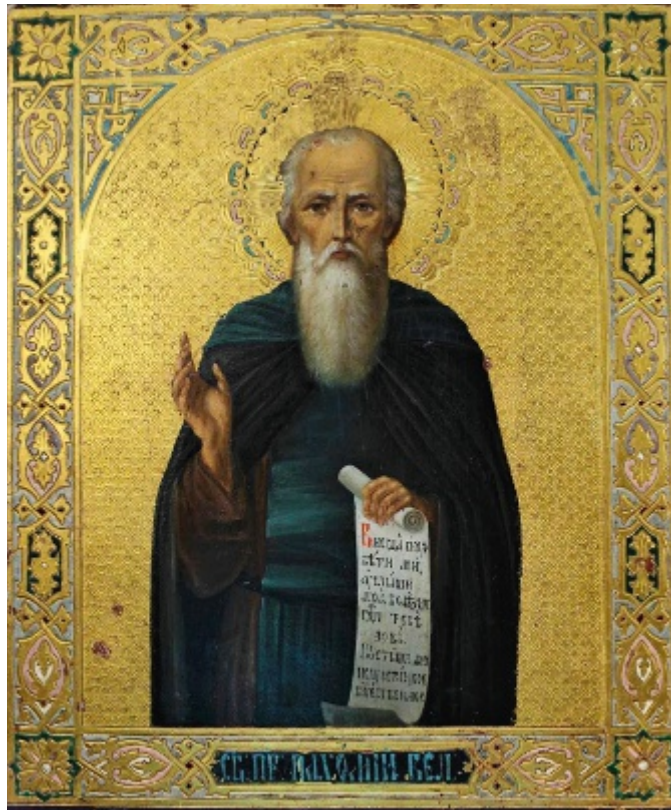
kelin sanotaan antaneen hänelle luostarin ohjesäännöt. Pyhittäjä ei pitänyt itseään luostarin johtajana vaan veljien palvelijana. Näkyjensä ansiosta hän tiesi, kuka soveltui munkiksi ja kuka ei. Pakomios kutsui luostaria Koinoniaksi eli yhteisöksi. Se tunnetaankin ensimmäisenä kinobioottisena luostarina, siis sellaisena, jossa kilvoittelijat työskentelevät ja asuvat yhdessä. Heremiittinen eli erakoluostari ei ole samassa määrin yhteisöllinen.

Ennen pitkää Tabennesiin haikutui myös naisia, ja pyhittäjä perusti heille erillisen nunnaluostarin, jonka ohjaajaksi hän nimesi Pietari-nimisen vanhan ja kokeneen munkin.

Kun Koinonian munkkien määrä ylitti sadan, Pakomios rakennutti Tabennesiin kirkon. Hän ei missään tapauksessa halunnut itse papiksi eikä antanut vihiä luostarin veljiäkään esipaimeniksi. Pyhittäjä näet pelkäsi, että papin asema voisi tehdä munkin ylpeäksi. Joskus sattui niin, että luostariveli ei tunnistanut vaatimattonta, nöyrästi arkitöitä paiskivaa igumeniaan ja alkoi moitita Pakomiosta huonosta työstä. Pakomioksen kuollessa Tabennesin luostariyhteisöön kuului munkki- ja nunnaluostareita, joissa oli yhteensä noin 3 000 kilvoittelijaa. Suuri pyhittäjä oli usein surumielinen, sillä hän oli näkyjensä ansiosta perillä luostarin kilvoittelijoiden salaisista synneistä ja vi-oista, ja tiesi ennalta, mikä osa heille lankeaisi kuoltuaan. Hän

ei silti koskaan esiintynyt profeettana vaan sanoi, että Jumala antoi hänelle näkyjä tarpeen mukaan.

Vuonna 346 luostarilaitokselle mittaamattoman arvokkaan perinteen jättänyt pyhittäjä nukkui pois. Pakomios oli määrännyt, että hänen hautapaikkansa on pidettävä salassa, koska hän ei nöyryydessään halunnut, että siitä tulisi pyhiinvaelluskohde. ●



Pyhittäjä Pakomios Suuri.

Kaipaatko keskusteluapua? Älä jää yksin vaan soita diakoniatoimeen, auttavaan puhelimeen tai kirkon palvelevaan puhelimeen. sivu 48



*Kuuntele radiosta  
ortodoksisia  
hartausohjelmia.*

*sivu 40*

Palveluksia voit seurata myös verkossa.

## KIRKKO AVOINNA NETISSÄ

TEKSTI JA KUVA MIRVA BROLA

■ Koronavirusepidemian rajoittaessa ihmisten kokoontumisia voit osallistua kirkolliseen elämään verkossa.

Mielenkiintoisen tutustumiskohteen tarjoaa helmikuussa avautunut [www.ort.fi/virtuaalikirkko](http://www.ort.fi/virtuaalikirkko), jota kautta pääset tutustumaan Joensuuun sijaitsevaan Ortodoksisen seminaarin kirkkoon. Android-laitteilla toimiva mobiilisovellus esittelee kirkkotilaa, ja sovelluksen avulla voi tutustua kirkon esineistöön ja ikoneihin sekä tarkastella vaikkapa kirkkovuoden kierron vaikutusta näkymään.

Esineitä ja ikoneita koskettamalla avautuu lisätietoa, ja käyttäjää voidaan myös ohjata katsomaan aiheeseen liittyvää videota tai kuuntelemaan rukouksia. Virtuaalikirkossa pääsee tutustumaan myös alttariin, jonne muuten ei ole pääsyä.

Sovelluksen voi ladata suoraan Play-kaupasta hakemalla nimellä ”Ortodoksinen virtuaalikirkko”.

Vaikka jumalanpalveluselämään ja siihen osallistumiseen on tullut rajoituksia, rukouksemme ei tarvitse hiljentyä. YLE Areenassa voit seurata aamu- ja iltahartauksia sekä radion ja television jumalanpalveluksia. Ortodoksisten hartaushetkien ja jumalanpalvelusten ohjelmatiedot löydät sivulta 40. Koska ohjelmatietoihin voi tulla muutoksia, ajantasaisen tiedon löydät osoitteesta [areena.yle.fi](http://areena.yle.fi).

Suomen ortodoksinen kirkko on lisännyt omia nettistriimuksiaan

kokoontumisrajoitusten vuoksi. Verkkolähetyksiä toimitetaan ainakin Ilomantsin Profeetta Elian kirkosta. Palvelusten tiedot löydät osoitteesta [www.ort.fi](http://www.ort.fi).

Monet seurakunnat ovat aloittaneet verkkolähetykset ilman läsnä olevaa kirkkokansaa toimitettavista jumalanpalveluksista. Lähetysten ajankohdat näet seurakuntien omilta verkkosivuilta ja sosiaalisen median kanavista.

Lisää striimattavia palveluksia voi olla nähtävillä pyhäköiden omilla Facebook-sivuilla. Helsingissä niitä lähetetään ainakin Myllypuron kappelista. Voit hakea jumalanpalvelusten tallenteita ja suorilähetyksiä myös Youtubesta.

Verkossa voit myös asioida chat-palvelun kautta. Ainakin Helsingin seurakunnan asiakaspalvelu vastaa chat-palvelussa osoitteessa [www.hos.fi](http://www.hos.fi). Myös kirkon keskushallinnon sivuille osoitteeseen [www.ort.fi](http://www.ort.fi) on lisätty chat-palvelu yleisiä kysymyksiä varten. Sielunhoitoa näissä palveluissa ei tarjota. Mikäli tarvitset keskusteluapua, otathan suoraan yhteyttä papistoon tai diakonityöntekijöihin. Yhteystiedot löydät seuraavilta sivuilta.

Epidemian aikana voit lähettää esirukouspyyntöjä papistolle sähköpostin ja tekstiviestin välityksellä.



**Kerhotoiminta toistaiseksi tauolla**

Koronavirusepidemian vuoksi seurakuntien lasten ja nuorten kerhot, kuorot ja muut kokoontumiset ovat toistaiseksi tauolla. Ajantasaisen tiedon lasten ja nuorten toiminnasta saat seurakuntien verkkosivuilta, sosiaalisen median kanavista tai asiakaspalvelusta.

Kerhotoiminnan ollessa tauolla voit tulostaa ortodoksia lasten ja nuorten puuhatehtäviä ilmaiseksi [www.ortoboxi.fi](http://www.ortoboxi.fi) -sivustolta.

Ortodoksisten nuorten liiton verkkosivuilta ([www.onl.fi](http://www.onl.fi)) voit tilata maksullisia lasten ja nuorten puuhakirjoja sekä muuta ajanvietettä.

Koronavirusepidemian kestosta ei vielä ole tietoa. On mahdollista, että alkukesästä järjestettävät kristinoppileirit saat-

tavat peruuntua. Asiasta saa lisätietoa tapahtuman järjestäjiltä.

**Ortodoksinen musiikkileiri 27.–30.7.**

Ortodoksisten nuorten liiton (ONL) vuoden hauskin ortodoksinen musiikkileiri pidetään tänä vuonna kaupunkileirinä Jyväskylässä 27.–30.7. Nuori ja nuorekas, tule mukaan! Aiempaa musiikkitaustaa ei tarvita.

Ohjelmassa on jumalanpalveluksia, hyvää ruokaa, treeniä, soittoa, laulua, nauhoitusta ja rentoa yhdessäoloa.

Leirin ohjelma ja rakenne on suunniteltu yläkouluikäisille ja vanhemmille osallistujille.

Lisätiedot: Kanttori Valeria Ratilainen, puh. 050 439 1883 ja [valeria.ratilainen@ort.fi](mailto:valeria.ratilainen@ort.fi)



**Kristus nousi  
kuolleista!  
– Totisesti nousi!**

**HELSINGIN SEURAKUNNAN KASVATUSTOIMI**

**Kristiina Aminoff**, kasvatustoimen esimies 040 350 1951

**Sergei Petsalo**, kasvatuksen pappi 040 620 5944

**Joakim Pietarinen**, kasvatuksen kanttori 044 331 1995

**Mirjam Wogayehu**, kasvatustyöntekijä, perheet 040 7255 713

**Tiia Haimi**, kasvatustyöntekijä, lapset 0400 531 896

**Niina-Maarit Rautamäki**, nuoret ja nuoret aikuiset, 040 4842427

**Jaso Pössi**, kasvatustyöntekijä, nuoret 040 825 8230

**Kaarina Lyhykäinen**, kasvatustyöntekijä, kouluyhteistyö ja aikuiset 040 512 5825  
Sähköpostit [etunimi.sukunimi@ort.fi](mailto:etunimi.sukunimi@ort.fi)

**KAUNISNIEMEN  
LEIRIKESKUS**

**Talonmies/vahtimestari**

**Petri Jeskanen** 040 575 7974

[kaunisniemi.helsinki@ort.fi](mailto:kaunisniemi.helsinki@ort.fi)

**Kokki/siivooja Tarja Friman**

040 761 8604

**Kokki/siivooja Päivi Kvist**

040 823 8866 [paivi.kvist@ort.fi](mailto:paivi.kvist@ort.fi)

## Pääsiäinen

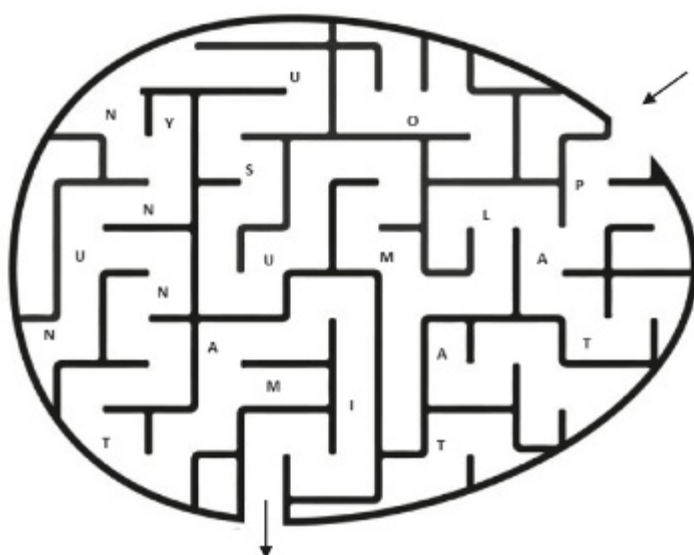
Kirkkovuotemme suurin juhla on pääsiäinen. Pääsiäistä vietetään Kristuksen kuolleista nousemisen muistoksi. Pääsiäistä edeltää miltei 50 päivän valmistusaika. Tätä valmistusaikaa kutsutaan paastoksi. Paaston aikana pyritään tekemään hyviä tekoja toisten ihmisten hyväksi. Pääsiäisen juhla kestää helatorstaihin saakka. Juhlapäiviä on siis yhteensä 40!



Suureen paastoon valmistaudutaan useita viikkoja. Suuren paaston sunnuntaita ja ennen niitä olevia valmistussunnuntaita kutsutaan eri nimillä niiden teemojen mukaan.

### Löydätkö seuraavat sunnuntait sanalaatikosta:

|               |               |
|---------------|---------------|
| Sakkeus       | Publikaani    |
| Fariseus      | Tuhlaajapoika |
| Tuomio        | Sovinto       |
| Ortodoksisuus | Palamas       |
| Risti         | Siinailainen  |
| Egyptiläinen  |               |



Mikä tapahtuma aloittaa viimeisen paastoviikon? Kulje reitti ja poimi kirjaimet.

Millä nimellä kutsutaan pääsiäistä edeltävää viikkoa?  
Selvitä laskemalla aakkosia.  
(A=1, B=2, C=3 jne.)

19 21 21 18 9

22 9 9 11 11 15

V: \_\_\_\_\_

ortoböxi.fi



# Kalenteri | Jumalanpalvelukset | Minne mennä

**Kalenteriin on koottu seurakuntien yhteystiedot, jumalanpalvelukset ja menovinkit.**

**Muutokset ovat mahdollisia. Tarkista tiedot seurakuntien internetsivuilta.**

Kaikkien seurakuntien työntekijöiden sähköposti-osoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@ort.fi, ellei nimen yhteydessä ole ilmoitettu muuta.

Palveluskieli merkitty lyhentein: su=suomi, ru=ruotsi, sl=slaavi, en=englanti, sr=serbia, ve=venäjä, kr=kreikka, rom=romania, vi=viro

## KIRKOLLISET JUHLAT 3.4.–7.6.

\*5.4. Herran ratsastus Jerusalemiin, palmusunnuntai

\*12.4. Herran pääsiäinen, jota edeltävät suuren viikon palvelukset

13.4. 2. pääsiäispäivä

19.4. Tuomaan sunnuntai

26.4. Mirhantuojojen ja vanhurskaan Joosefin sunnuntai

3.5. Halvaantuneen sunnuntai

10.5. Samarialaisnaisen sunnuntai

17.5. Sokeana syntyneen sunnuntai

\*21.5. Herran taivaaseenastuminen, helatorstai

24.5. Pyhien isien sunnuntai

\*31.5. Pyhän kolminaisuuden päivä, helluntai

## RADIO & TV

### RADIO & TV

Su 5.4. Yle Radio 1 klo 11

Lappeenranta, Jumalanäidin suojeluksen kirkko. Palveluksen toimittaa kirkkoherra Timo Tynkky-nen.

La 11.4. Yle Radio 1 ja TV 1 klo 23.55.

Uusinta vuoden 2018 pääsiäisyön jumalanpalveluksesta Uspenskin katedraalista. Palveluksen toimittaa Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa Leo.

Su 19.4. Yle Radio 1 klo 11

Pori, Pyhän Johannes Teologin kirkko. Palveluksen toimittaa kirkkoherra Aleksej Sjöberg.

Su 3.5. Yle Radio 1 klo 11.

Varkaus, Kristuksen taivaaseenastumisen kirkko. Palveluksen toimittaa kirkkoherra Bogdan Grosu.

Su 17.5. Yle Radio 1 klo 11.

Joensuu, Pyhän Nikolaoksen kirkko. Palveluksen toimittaa kirkkoherra Tuomas Järvelin. Palvelus toimitetaan ilman kirkkokansaa.

Su 31.5. Yle Radio 1 klo 11.

Oulu, Pyhän Kolminaisuuden katedraali. Palveluksen toimittaa kirkkoherra Marko Patronen.

### AAMUHARTAUDET

joka kuukauden kolmas lauantai Yle Radio 1 klo 6.15 ja 7.15

11.4. Metropoliitta Arseni

2.5. Pastori Mikko Leistola, Helsinki

23.5. Pastori Tuukka Rantanen, Oulu (jos hartaus saadaan koronatilanteesta huolimatta nauhoitettua)

### ILTAHARTAUDET

joka kuukauden kolmas tiistai Yle Radio 1 klo 18.50

21.4. Pastori Mikko Leistola, Helsinki

19.5. Hiippakuntasihtööri Artturi Hirvonen, Oulu (jos hartaus saadaan koronatilanteesta huolimatta nauhoitettua)

### SVENSKA ORTODOXA RADIOANDAKTER i Radio Vega

3.4. Andrum kl 6.54 ja 9.10, prosten Heikki Huttunen

20.4. Aftonandakt kl 19.15, prosten Heikki Huttunen

7.5. Aftonandakt, kyrkoherde Markku Salminen

### Mo'lidva sluuzb da ceerkavlaaulid

Yle Sääpmi, seitsemän kertaa vuodessa ma klo 10–10.30 ja uusinta ti klo 14–14.30.

6.4. Erkki Lumisalmi

1.6. Anna Lumikivi ja Hanna-Maaria Kiprianoff

## HELSINGIN SEURAKUNTA

### KIRKKOHERRA

Markku Salminen, p. 040 501 6190

### ASIAKASPALVELU

Liisankatu 29, 00170 Helsinki  
Avoimma ma–pe 9–14, p. (09) 8564 6100, asiakaspalvelu.helsinki@ort.fi

### PÄIVYSTÄVÄ PAPPI

puhelinpäivystys ma–pe klo 9–14, p. (09) 8564 6105

### KIINTEISTÖTOIMI

Kiinteistöpäällikkö Kaj Rosenberg, p. 0400 414 387

### AUTTAVA PUHELIN

Puhelinpäivystys ti, pe, la klo 18–22, p. (09) 8564 6299

### SEURAKUNTAKIRJASTO

Liisankatu 29 A, 2. krs, p. (09) 8564 6180  
Suljettu toistaiseksi.

### SEURAKUNTASALI

Unioninkatu 39 (sisäpiha), p. (09) 8564 6196

**Katso kaikki yhteystiedot:**  
**www.hos.fi/yhteystiedot**

## HELSINKI

### PAPISTO

Rovasti Markku Salminen, p. 040 501 6190

Pastori Mikko Leistola, p. 0400 413 196

Pastori Teo Merras (diakoniatyöstä vastaava pappi), p. 040 540 3200

Pastori Sergei Petsalo, p. 040 620 5944

Pastori Joosef Vola, p. 040 545 2250

Yli diakoni Juha Lampinen, p. 040 527 9580

### KANTTORIT

Varvara Merras-Häyrynen, p. 040 587 0739

Maria Susuna, p. 050 401 4798

Elia Pietarinen (ma. ajalla 1.9.2019–31.7.2020), p. 044 206 3327

### AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Juhani Härkin (eläkkeellä)

Rovasti Johannes Karhusaari, (eläkk.) p. 040 544 7557

Rovasti Timo Lehmuskoski, (eläkk.), p. (koti) (09) 135 2902

Rovasti Veikko Purmonen, (eläkk.) p. 040 5920 684, veikko.purmonen@gmail.com

Rovasti Raimo Pores, (eläkk.) p. 050 533 8790

Rovasti Timo Soisalo, p. (09) 349 6599

Rovasti Viktor Porokara, p. 0400 744 757

Pastori Juha Hirvonen, juha.hirvonen@edu.hel.fi

Yli diakoni Gennadij Stolbow, (eläkk.), p. 040 587 8580

Diakoni Heikki Kaski, p. 050 592 0643  
Diakoni Olli Lassila, puh. 050 301 2618

### DIAKONIAITYÖNTEKIJÄT

Kari Hartikka, p. 040 703 4616

Elina Pale, p. 040 723 7632

Koronavirus epidemian torjumiseksi on asetettu kokoontumisrajoituksia, jotka ovat voimassa ainakin 13.4.2020 saakka. Seurakuntien toimintapiirit ovat toistaiseksi tauolla, ja jumalanpalvelukset järjestetään suljetuin ovin. Seurakunnat tarjoavat edelleen kirkollisia toimituksia ja sielunhoitoa. Tarkista ajantasainen tieto seurakunnan asiakaspalvelusta, sosiaalisesta mediasta tai verkkosivuilta.

### ■ Uspenskin katedraali

Kanavakatu 1/Pormestarinrinne 1, Katajanokka, p. (09) 85 646 200, sähköposti: [uspenski@ort.fi](mailto:uspenski@ort.fi)

Isännöitsijä Jukka Vehkaoja, p. 0400 502 701  
Papit Markku Salminen, Teo Merras ja Mikko Leistola, yli diakoni Juha Lampinen, kanttori Varvara Merras-Häyrynen, diakonit Heikki Kaski ja Olli Lassila

## JUMALANPALVELUKSET

Ti 14.4. klo 10 liturgia  
Ti 14.4. klo 17 ehtoopalvelus  
Ke 15.4. klo 10 liturgia  
Ke 15.4. klo 17 ehtoopalvelus  
To 16.4. klo 10 liturgia  
To 16.4. klo 17 ehtoopalvelus  
Pe 17.4. klo 10 liturgia  
La 18.4. klo 17 vigilia  
Su 19.4. klo 10 liturgia (ja ristisaatto)  
Ma 20.4. klo 10 liturgia  
La 25.4. klo 17 vigilia  
Su 26.4. klo 10 liturgia (ja ristisaatto)  
La 2.5. klo 17 vigilia  
Su 3.5. klo 10 liturgia (ja ristisaatto)  
Ke 6.5. klo 18 yleinen rukouspalvelus  
(Kozelshtshanin Jumalansynnyttäjän ihmeitä-  
tekevän ikonin äärellä)  
La 9.5. klo 17 vigilia  
Su 10.5. klo 10 liturgia (ja ristisaatto)  
La 16.5. klo 17 vigilia  
Su 17.5. klo 10 liturgia (ja ristisaatto)  
\*Ke 20.5. klo 17 vigilia  
\*To 21.5. klo 10 liturgia  
La 23.5. klo 17 vigilia  
Su 24.5. klo 10 liturgia  
La 30.5. klo 17 vigilia  
Su 31.5. klo 10 liturgia  
Su 31.5. klo 12 ehtoopalvelus (helluntain suuri  
ehtoopalvelus)  
Ma 1.6. klo 9 aamupalvelus ja liturgia  
Ke 3.6. klo 8 liturgia  
La 6.6. klo 17 vigilia  
Su 7.6. klo 10 liturgia

## MUUTA TOIMINTAA

Sunnuntaisin liturgian yhteydessä lastenkerho  
sekä ponomarikerho klo 10–12.30.

## Kotikirkko

Liisankatu 29 A, 4. krs, Kruununhaka

Vahtimestari p. (09) 8564 6215,  
Pappi Heikki Huttunen (sij. 5.8.2019–31.7.2020),  
kanttori Elia Pietarinen

## JUMALANPALVELUKSET

Ke 15.4. klo 9 liturgia, ru  
Ke 15.4. klo 17 ehtoopalvelus (saksaksi)  
Su 19.4. klo 10 liturgia, rom  
Su 19.4. klo 18 Jeesuksen rukous  
Ma 20.4. klo 17 ehtoopalvelus  
Ti 21.4. klo 17 ehtoopalvelus  
Ke 22.4. klo 8 liturgia  
Ke 22.4. klo 17 ehtoopalvelus  
To 23.4. klo 17 ehtoopalvelus  
Su 26.4. klo 18 Jeesuksen rukous  
Ma 27.4. klo 17 ehtoopalvelus  
Ti 28.4. klo 17 ehtoopalvelus  
Ke 29.4. klo 8 liturgia  
Ke 29.4. klo 17 ehtoopalvelus  
To 30.4. klo 17 ehtoopalvelus  
Su 3.5. klo 18 Jeesuksen rukous  
Ma 4.5. klo 17 ehtoopalvelus  
Ti 5.5. klo 17 ehtoopalvelus  
Ke 6.5. klo 8 aamupalvelus ja liturgia  
Ke 6.5. klo 17 ehtoopalvelus  
To 7.5. klo 17 ehtoopalvelus  
Su 10.5. klo 18 Jeesuksen rukous  
Ma 11.5. klo 17 ehtoopalvelus  
Ti 12.5. klo 17 ehtoopalvelus  
Ke 13.5. klo 8 liturgia  
Ke 13.5. klo 17 ehtoopalvelus  
To 14.5. klo 17 ehtoopalvelus  
Su 17.5. klo 18 Jeesuksen rukous  
Ma 18.5. klo 17 ehtoopalvelus  
Ti 19.5. klo 17 ehtoopalvelus  
Ke 20.5. klo 8 aamupalvelus ja liturgia  
To 21.5. klo 17 ehtoopalvelus  
Su 24.5. klo 18 Jeesuksen rukous

Ma 25.5. klo 17 ehtoopalvelus  
Ti 26.5. klo 17 ehtoopalvelus  
Ke 27.5. klo 8 liturgia  
Ke 27.5. klo 17 ehtoopalvelus  
To 28.5. klo 17 ehtoopalvelus  
Su 31.5. klo 18 Jeesuksen rukous  
Su 7.6. klo 18 Jeesuksen rukous

## Hautausmaan Profeetta Elia kirkko

Lapinlahdentie 2, Ruoholahti, p. (09) 8564 6187

Pappi Juha Hirvonen, kanttori Elia Pietarinen  
Isännöitsijä Gaius Säteri, p. 045 120 5130

## JUMALANPALVELUKSET

Ma 20.4. klo 17 parastaasi  
Ti 21.4. klo 9 liturgia  
Pe 24.4. klo 17 yleinen panihida  
La 25.4. klo 9 liturgia  
Pe 1.5. klo 17 yleinen panihida  
La 2.5. klo 8.30 vedenpyhitys ja liturgia  
Pe 8.5. klo 17 yleinen panihida  
La 9.5. klo 9 liturgia  
Pe 15.5. klo 17 yleinen panihida  
La 16.5. klo 9 liturgia  
Pe 22.5. klo 17 yleinen panihida  
La 23.5. klo 9 liturgia  
Pe 29.5. klo 17 parastaasi  
La 30.5. klo 8.30 vedenpyhitys ja liturgia

## Myllypuro

Pyhittäjä Aleksanteri Syväriläisen kappeli  
Jauhokuja 3 B 2

Pappi Joosef Vola, kanttori Maria Susuna  
Vahtimestari Toni Honkakumpu, p. 040 628 8068  
Pappi päivystää kappelilla ma klo 10–13.

## JUMALANPALVELUKSET

Ti 14.4. klo 8 liturgia  
Ke 15.4. klo 8 liturgia  
Ke 15.4. klo 17.30 ehtoopalvelus  
To 16.4. klo 8 liturgia  
To 16.4. klo 17.30 vigilia (pt Aleksanteri Syväri-  
läisen pyhäinjäännösten löytäminen)  
Pe 17.4. klo 8 liturgia  
La 18.4. klo 17 vigilia  
Su 19.4. klo 10 liturgia  
Ma 20.4. klo 12 yleinen rukouspalvelus  
Ke 22.4. klo 17.30 ehtoopalvelus (Georgios  
Voittaja)  
La 25.4. klo 17 vigilia  
Su 26.4. klo 10 liturgia  
Ma 27.4. klo 12 yleinen rukouspalvelus  
Ke 29.4. klo 17.30 ehtoopalvelus  
La 2.5. klo 17 vigilia  
Su 3.5. klo 10 liturgia  
Ma 4.5. klo 12 yleinen rukouspalvelus  
Ke 6.5. klo 8 liturgia (ja vedenpyhitys)  
Ke 6.5. klo 17.30 ehtoopalvelus  
La 9.5. klo 17 vigilia  
Su 10.5. klo 10 liturgia  
Ma 11.5. klo 12 yleinen rukouspalvelus  
Ke 13.5. klo 17.30 ehtoopalvelus  
La 16.5. ja su 17.5. ei palveluksia  
Ma 18.5. klo 12 yleinen rukouspalvelus  
Ti 19.5. klo 17.30 muu palvelus (ehtoo- ja aamu-  
palvelus (pääsiäisen päätösjuhla)  
Ke 20.5. klo 8 liturgia (pääsiäisen päätösjuhla)  
Ke 20.5. klo 17.30 vigilia  
\*To 21.5. klo 10 liturgia  
La 23.5. klo 17 vigilia  
Su 24.5. klo 10 liturgia  
Ma 25.5. klo 12 yleinen rukouspalvelus  
Ke 27.5. klo 17.30 ehtoopalvelus  
La 30.5. klo 16.30 yleinen panihida  
La 30.5. klo 17 vigilia  
\*Su 31.5. klo 10 liturgia  
Ma 1.6. klo 8 liturgia (Pyhän Hengen päivä)  
Ma 1.6. klo 12 yleinen rukouspalvelus

Ke 3.6. klo 17.30 ehtoopalvelus  
To 4.6. klo 17.30 vigilia (pt Johannes Valamo-  
lainen)  
Pe 5.6. klo 8 liturgia (pt Johannes Valamolainen)

## Stefanoskoti

Hallatie 2, Tapaninvainio

Stefanos-säätiön hoitaja: Iulian Pop,  
stefanossaatio@gmail.com, p. 040 5922 066  
Papit Juhani Härkin, Raimo Pores ja Markus Kinkki

## JUMALANPALVELUKSET

La 25.4. klo 10 liturgia  
La 9.5. klo 10 liturgia  
La 23.5. klo 10 liturgia

## Hoivakoti Helena

M:t Pistas, Elpis, Agapi ja heidän äitinsä  
Sofian kirkko, Hämeentie 55, Helsinki

Papit Viktor Porokara ja Markus Kinkki  
Palvelukset kaksikielisiä su/sl

## JUMALANPALVELUKSET

Kaikki kevään jumalanpalvelukset on peruttu.  
Tarkista ajantasaiset tiedot sivuilta [www.hos.fi](http://www.hos.fi) ja  
[www.vhys.fi](http://www.vhys.fi)

## Jumalansynnyttäjän syntymän kappeli

Mikonkatu 25, Helsinki

## JUMALANPALVELUKSET

Jumalansynnyttäjän syntymän kappelissa toimi-  
tetaan arkinen klo 5.45 aamurukoukset ja puoliyö-  
palvelus/paraklesis, klo 6.30 aamupalvelus ja klo  
18.30 Jeesuksen rukouspalvelus tai akatistos (ei  
keskiviikkoilana).

## Kulttuurikeskus Sofia

Pyhän viisauden kappeli,  
Kallvikinnientie 35, Vuosaari

## JUMALANPALVELUKSET

Sofiassa toimitettavat jumalanpalvelukset eivät  
toistaiseksi ole julkisia. Aamu- ja ehtoopalveluk-  
set sekä liturgiat toimitetaan normaalisti, mutta  
ilman suurta yleisöä. Tarkista ajantasaiset tiedot:  
[www.sofia.fi](http://www.sofia.fi)

## LÄNTINEN ALUE

### PAPISTO

Rovasti Kalevi Kasala  
p. (09) 8564 6128, 040 525 2868  
Pastori Petri Korhonen  
p. (09) 8564 6127, 050 409 6267

### KANTTORIT

Petri Hakonen p. (09) 8564 6146,  
040 767 4335  
Matti Jyrkinen p. (09) 8564 6147,  
040 525 0782

### AVUSTAVA PAPISTO

Pastori Markus Kinkki, p. 050 5637 579  
Diakoni Seppo Pesonen, p. 040 747 6615  
Diakoni Harry Fagerlund, p. 044 511 6817

### DIAKONIATYÖNTEKIJÄT

Taisia Pohjola (Espoo, Kauniainen),  
p. (09) 856 46163, 040 583 2915  
Sarianne Karulinna (Länsi-Uusimaa),  
p. (09) 8564 6165, 0400 531 308



## ■ Tapiola

Pyhittäjä Herman Alaskalaisen kirkko,  
Kaupinkalliontie 2, p. (09) 85 646 221  
Pappi Petri Korhonen, kanttori Petri Hakonen

### JUMALANPALVELUKSET

Ke 15.4. klo 10 liturgia (koululaispalvelus)  
To 16.4. klo 10 liturgia (koululaispalvelus)  
Pe 17.4. klo 10 liturgia (koululaispalvelus)  
**La 18.4. klo 17 vigilia**  
**Su 19.4. klo 10 liturgia**  
Ma 20.4. klo 10 liturgia (koululaispalvelus)  
**La 25.4. klo 17 vigilia**  
**Su 26.4. klo 10 liturgia**  
Ke 29.4. klo 9 aamupalvelus  
Ke 29.4. klo 17 ehtoopalvelus  
To 30.4. klo 9 liturgia  
**La 2.5. klo 17 vigilia**  
**Su 3.5. klo 10 liturgia**  
Ke 6.5. klo 9 aamupalvelus  
Ke 6.5. klo 17 ehtoopalvelus  
**La 9.5. klo 17 vigilia**  
**Su 10.5. klo 10 liturgia**  
Ke 13.5. klo 9 aamupalvelus  
Ke 13.5. klo 17 ehtoopalvelus  
**La 16.5. klo 17 vigilia**  
**Su 17.5. klo 10 liturgia**  
Ke 20.5. klo 9 aamupalvelus  
**Ke 20.5. klo 17 vigilia**  
**\*To 21.5. klo 10 liturgia**  
**La 23.5. klo 17 vigilia**  
**Su 24.5. klo 10 liturgia**  
Ke 27.5. klo 9 aamupalvelus  
Ke 27.5. klo 17 ehtoopalvelus  
**La 30.5. klo 17 vigilia**  
**Su 31.5. klo 10 liturgia**

## ■ Espoon keskus

Trapesa, Kirkkojärventie 1  
(Espoon juna-asema, 2. krs.)  
Pappi Heikki Huttunen, kanttori Antti Narmala

### JUMALANPALVELUKSET

Trapesa on suljettu toistaiseksi koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi. Tarkista ajantasaiset tiedot: [www.trapesa.com](http://www.trapesa.com)

## ■ Lohja

Karjalan valistajien kirkko, Nahkurinkatu 4  
Pappi Kalevi Kasala, kanttori Matti Jyrkinen  
Isännöitsijä Seppo Pesonen, p. 040 747 6615

### JUMALANPALVELUKSET

Ke 15.4. klo 10 liturgia  
Ke 29.4. klo 18 ehtoopalvelus  
Ke 13.5. klo 18 ehtoopalvelus

## ■ Metsolan tsasouna

Myyräntie, Lohja

### JUMALANPALVELUKSET

Ti 21.4. klo 18 yleinen panihida (Tuomaan tiistai)

## ■ Nummela

Ortodoksinen rukoushuone, Naaranpajuntie 7,  
p. 046 632 1210

### JUMALANPALVELUKSET

Ke 15.4. klo 18 ehtoopalvelus (maallikkopalveluksena)  
To 16.4. klo 10 liturgia  
Ke 22.4. klo 18 ehtoopalvelus (maallikkopalveluksena)  
**La 25.4. klo 17 vigilia**  
**Su 26.4. klo 10 liturgia**  
Ke 29.4. klo 18 ehtoopalvelus (maallikkopalveluksena)  
Ke 6.5. klo 18 ehtoopalvelus

(maallikkopalveluksena)  
Su 10.5. klo 10 hetkipalvelus (maallikkopalveluksena)  
Ke 13.5. klo 18 ehtoopalvelus (maallikkopalveluksena)  
Ke 20.5. klo 18 ehtoopalvelus (maallikkopalveluksena)  
**La 23.5. klo 17 vigilia**  
**Su 24.5. klo 10 liturgia**  
Ke 27.5. klo 18 ehtoopalvelus (maallikkopalveluksena)  
Su 31.5. klo 10 hetkipalvelus (maallikkopalveluksena)

## ■ Kirkkonummi

Pokrovan kirkko, Elfvinginkuja 11, Jorvas  
p. (09) 221 1400

Papisto: pappismunkki Hariton ja pappismunkki Foma

### JUMALANPALVELUKSET

**La 18.4. klo 17 vigilia**  
**Su 19.4. klo 10 liturgia**  
Ti 21.4. klo 8 liturgia  
**La 25.4. klo 17 vigilia**  
**Su 26.4. klo 10 liturgia**  
**La 2.5. klo 17 vigilia**  
**Su 3.5. klo 10 liturgia**  
Ke 6.5. klo 8 liturgia  
**La 9.5. klo 17 vigilia**  
**Su 10.5. klo 10 liturgia**  
Su 17.5. klo 10 liturgia  
**Ke 20.5. klo 17 vigilia**  
**To 21.5. klo 10 liturgia**  
La 23.5. klo 17 vigilia  
Su 24.5. klo 10 liturgia  
**La 30.5. klo 17 vigilia**  
**Su 31.5. klo 10 liturgia ja ehtoopalvelus**  
Ma 1.6. klo 10 liturgia  
**La 6.6. klo 17 vigilia**  
**Su 7.6. klo 10 liturgia**

## ITÄINEN ALUE

### PAPISTO

Rovasti Mikael Sundkvist, p. 050 350 9356  
Pastori Kimmo Kallinen, p. 040 707 9609

### KANTTORIT

Minna Jokinen, p. 050 358 7339  
Larissa Qvintus-Petsalo, p. 040 828 2283  
Elena Nemlander, p. 0440 430 249, Porvoo

### MUU PAPISTO

Rovasti Jukka Alava, p. 0400 737 466, [jukka.alava@iki.fi](mailto:jukka.alava@iki.fi)  
Rovasti Viktor Porokara (eläkk.)  
p. 0400 744 757  
Pastori Tapio Rautamäki p. 045 692 9081  
Pastori Johannes Lahtela, p. 040 776 0700  
Järvenpää

Diakoni Erkki Toivanen, Järvenpää  
Diakoni Sergei Podschivalow  
p. 040 749 1560, Tikkurila  
Diakoni Andreas Stenberg, Tikkurila  
Diakoni Risto Ikäheimo, Tikkurila  
Diakoni Yrjö Saranpää, Porvoo  
Diakoni Heikki Korhonen, Porvoo

### DIAKONIATYÖNTEKIJÄT

Johanna Jomppanen (Vantaa),  
p. (09) 8564 6166, 050 404 9404  
Jaana Björninen (Itä- ja Keski-Uusimaa),  
p. (09) 8564 6164, 0400 304 361

## ■ Tikkurila

Kristuksen taivaaseenastumisen kirkko  
Läntinen Valkoisenlähteentie 48  
Pappi Mikael Sundkvist,  
kanttori Larissa Qvintus-Petsalo

### JUMALANPALVELUKSET

Ke 15.4. klo 17.30 ehtoopalvelus  
**La 18.4. klo 17 vigilia**  
**Su 19.4. klo 10 liturgia**  
Ke 22.4. klo 17.30 ehtoopalvelus  
**La 25.4. klo 17 vigilia**  
**Su 26.4. klo 10 liturgia (su/sl)**  
Ke 29.4. klo 17.30 ehtoopalvelus  
La 2.5. klo 17 suuri ehtoopalvelus  
**Su 3.5. klo 9 aamupalvelus ja liturgia**  
Ke 6.5. klo 9 liturgia  
Ke 6.5. klo 17.30 ehtoopalvelus  
**La 9.5. klo 17 vigilia**  
**Su 10.5. klo 10 liturgia**  
Ke 13.5. klo 17.30 ehtoopalvelus  
**La 16.5. klo 17 vigilia**  
**Su 17.5. klo 10 liturgia**  
**Ke 20.5. klo 17.30 vigilia**  
**\*To 21.5. klo 10 liturgia**  
To 21.5. klo 11.30 tistisaatto  
**La 23.5. klo 17 vigilia**  
**Su 24.5. klo 10 liturgia**  
Ke 27.5. klo 17.30 ehtoopalvelus  
La 30.5. klo 9 aamupalvelus ja liturgia (vainajien muistelupäivä)  
**La 30.5. klo 17 vigilia**  
**Su 31.5. klo 10 liturgia, su, sl**  
**Su 31.5. klo 12.30 ehtoopalvelus**  
La 6.6. klo 17 ehtoopalvelus (suuri)  
**Su 7.6. klo 9 aamupalvelus ja liturgia**

## Kivistön ev. lut. kirkko

Laavatie 2

### JUMALANPALVELUKSET

La 2.5. klo 9.30 liturgia

## ■ Järvenpää

Jumalansynnyttäjän Kazanilaisen  
ikonin kirkko, Kartanontie 45  
Isännöitsijä Jyrki Vaara, p. 040 090 7550  
Pappi Kimmo Kallinen, kanttori Minna Jokinen

### JUMALANPALVELUKSET

Ti 14.4. klo 10 liturgia  
Ti 14.4. klo 17 akatistos  
**La 18.4. klo 17 vigilia**  
**Su 19.4. klo 10 liturgia**  
Ke 22.4. klo 17.30 ehtoopalvelus  
La 25.4. klo 10 liturgia  
Ti 28.4. klo 17 akatistos  
**La 2.5. klo 17 vigilia**  
**Su 3.5. klo 10 liturgia**  
Ke 6.5. klo 10 liturgia  
La 9.5. klo 10 liturgia  
Ti 12.5. klo 17 akatistos  
**Ke 20.5. klo 17.30 vigilia**  
**\*To 21.5. klo 10 liturgia**  
La 23.5. klo 10 liturgia  
Ti 26.5. klo 17 akatistos  
La 30.5. klo 16.30 yleinen panihida  
**La 30.5. klo 17 vigilia**  
**\*Su 31.5. klo 10 liturgia (ja helluntain polvivirkoukset)**  
**La 6.6. klo 17 vigilia**  
**Su 7.6. klo 10 liturgia**

## ■ Klaukkala

Pyhän Nektarios Eginalaisen kirkko  
Kuonomäentie 80, 01800 Klaukkala  
Isännöitsijä Aune Svennevig, p. 040 356 2040,  
papit Teo Merras ja Mikko Leistola,  
kanttori Minna Jokinen

## JUMALANPALVELUKSET

Pe 17.4. klo 10 liturgia (koululaispalvelus)  
Su 26.4. klo 10 liturgia  
Su 10.5. klo 10 liturgia (ja äitienpäivän rukouspalvelus)  
To 21.5. klo 10 aamupalvelus ja liturgia  
Su 24.5. klo 10 liturgia  
Su 7.6. klo 10 liturgia

## ■ Porvoo

Kristuksen kirkastumisen kirkko  
Vanha Helsingintie 1, Tattarinmalmi

Vahtimestari Niko Laakso, p. (09) 85 646 232,  
Pappi Kimmo Kallinen, kanttori Elena Nemlander

## JUMALANPALVELUKSET

To 16.4. klo 10 liturgia (koululaiset)  
La 25.4. klo 17 vigilia  
Su 26.4. klo 10 liturgia  
La 9.5. klo 17 vigilia  
Su 10.5. klo 10 liturgia  
Ke 20.5. klo 17.30 vigilia  
\*To 21.5. klo 10 liturgia  
La 23.5. klo 17 vigilia  
Su 24.5. klo 10 liturgia  
La 30.5. klo 17 vigilia  
\*Su 31.5. klo 10 liturgia (ja helluntain polvirukoukset)  
Ti 2.6. yleinen pаниhida ja litanioita haudoilla

## MONIKULTTUURINEN TYÖ

### PAPISTO

Pastori Vaslav (Slava) Skopets (toimivapaalla)  
Pastori Alexandre Björklund (sij. 1.11.2019–31.10.2020), p. 040 550 0103

Pastori Teemu Toivonen (työvapaalla)  
Rovasti Heikki Huttunen (sij. 5.8.2019–31.7.2020), p. 040 741 8792

### KANTTORI

Irina Tchervinskij-Matsi,  
p. (09) 8564 6141, 050 374 0019  
Elia Pietarinen (ma. ajalla 1.9.2019-31.7.2020),  
p. 044 206 3327

### AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Ion Durac, p. 040 516 6741 (rom)  
Pastori Ioannis Lampropoulos,  
p. 050 357 3675 (kr)

## ■ Pyhän Kolminaisuuden kirkko

Unioninkatu 31, Kruununhaka  
p. (09) 85 646 210/vahtimestari  
pastori Alexandre Björklund (sij.)  
kanttori Irina Tchervinskij-Matsi  
Muu papisto: yli diakoni Gennadij Stolbow

## PALVELUKSET KIRKKOSLAAVIKSI

La 18.4. klo 17 kokoöinen palvelus  
Su 19.4. klo 10 liturgia  
Ti 21.4. klo 10 liturgia  
Ke 22.4. klo 16 katumuksen sakramentti  
Ke 22.4. klo 17 ehtoopalvelus  
La 25.4. klo 16 katumuksen sakramentti  
La 25.4. klo 16.30 pаниhida  
La 25.4. klo 17 vigilia  
Su 26.4. klo 9 katumuksen sakramentti  
Su 26.4. klo 10 liturgia  
Ti 28.4. klo 10 moleben  
Ke 29.4. klo 16 katumuksen sakramentti  
Ke 29.4. klo 17 akatistos  
La 2.5. klo 16.00 katumuksen sakramentti  
La 2.5. klo 16.30 pаниhida  
La 2.5. klo 17 vigilia  
Su 3.5. klo 9 katumuksen sakramentti

Su 3.5. klo 10 liturgia  
Ti 5.5. klo 10 moleben  
Ke 6.5. klo 10 liturgia  
La 9.5. klo 16 katumuksen sakramentti  
La 9.5. klo 16.30 pаниhida  
La 9.5. klo 17 vigilia  
Su 10.5. klo 9 katumuksen sakramentti  
Su 10.5. klo 10 liturgia  
Ti 12.5. klo 10 moleben  
Ke 13.5. klo 16 katumuksen sakramentti  
Ke 13.5. klo 17 akatistos  
La 16.5. klo 16 katumuksen sakramentti  
La 16.5. klo 16.30 pаниhida  
La 16.5. klo 17 vigilia  
Su 17.5. klo 9 katumuksen sakramentti  
Su 17.5. klo 10 liturgia  
Ti 19.5. klo 10 moleben  
Ke 20.5. klo 16 katumuksen sakramentti  
Ke 20.5. klo 17 kokoöinen palvelus  
\*To 21.5. klo 10 liturgia  
La 23.5. klo 16 katumuksen sakramentti  
La 23.5. klo 16.30 pаниhida  
La 23.5. klo 17 vigilia  
Su 24.5. klo 9 katumuksen sakramentti  
Su 24.5. klo 10 liturgia  
Ti 26.5. klo 10 moleben  
Ke 27.5. klo 16 katumuksen sakramentti  
Ke 27.5. klo 17 akatistos  
La 30.5. klo 16 katumuksen sakramentti  
La 30.5. klo 16.30 pаниhida  
La 30.5. klo 17 vigilia  
Su 31.5. klo 9 katumuksen sakramentti  
\*Su 31.5. klo 10 liturgia  
Ti 2.6. klo 10 moleben  
Ke 3.6. klo 16 katumuksen sakramentti  
Ke 3.6. klo ehtoopalvelus  
La 6.6. klo 16 katumuksen sakramentti  
La 6.6. klo 16.30 pаниhida  
La 6.6. klo 17 vigilia  
Su 7.6. klo 9 katumuksen sakramentti  
Su 7.6. klo 10 liturgia

## ■ Huskyrkan i Helsingfors

Elisabetsgatan 29 A, 4:e vån  
Gudstjänsterna förrättas av fr Heikki Huttunen  
GUDSTJÄNSTER PÅ SVENSKA  
Ons 15.4. kl 9 liturgi

## ■ Хельсинкский приход

Настоятель прихода  
Маркку Салминен, тел. 09 85 646 103,  
markku.salminen@ort.fi  
Канцелярия прихода  
Адрес: Liisankatu 29, 00170 Helsinki  
Русскоязычный священник  
Александр Бьёрклунд, тел. 040 146 2400  
alexandre.bjorklund@ort.fi  
Регент  
Ирина Червинский–Матси,  
тел. 09 85 646 141  
каждый вторник 10–12.

С 18.3.2020 богослужения совершаются за закрытыми дверями.  
Во время богослужения в храме присутствуют только лица, совершающие его.  
Паства участвует в богослужениях посредством трансляций в интернете.

## ■ Хельсинки Свято-Троицкий храм

Unioninkatu 31, Helsinki, 09 8564 6210  
Священник Александре Бьёрклунд  
Регент Ирина Червинский–Матси  
Русскоязычный священник дежурит в сторожке Свято-Троицкого Храма  
каждый вторник с 10-12. Исповедь в

среду с 16-17, в субботу с 16-16.30, в воскресенье с 9-10.

## БОГОСЛУЖЕНИЯ

Вс. 19.4. в 10.00 Литургия  
Вт. 21.4 в 10.00 Литургия  
Ср. 22.4. в 16.00 исповедь  
Ср. 22.4. в 17.00 вечерня  
Сб. 25.4. в 16.00 Исповедь  
Сб. 25.4. в 16.30 панихида  
Сб. 25.4. в 17.00 всенощное бдение  
Вс. 26.4. в 9.00 исповедь  
Вс. 26.4. в 10.00 Литургия  
Вт. 28.4. с 10.00 молебен и беседы с русскоязычным священником  
Ср. 29.4. в 16.00 исповедь  
Ср. 29.4. в 17.00 акафист  
Сб. 2.5 в 16.00 исповедь  
Сб. 2.5 в 16.30 панихида  
Сб. 2.5 в 17.00 всенощное бдение  
Вс. 3.5. в 9.00 исповедь  
Вс. 3.5. в 10.00 Литургия  
Вт. 5.5. с 10.00 молебен и беседы с русскоязычным священником  
Ср. 6.5. в 10.00 Литургия  
Сб. 9.5. в 16.00 исповедь  
Сб. 9.5. в 16.30 панихида  
Сб. 9.5. в 17.00 всенощное бдение  
Вс. 10.5. в 9.00 исповедь  
Вс. 10.5. в 10.00 Литургия  
Вт. 12.5. с 10.00 молебен и беседы с русскоязычным священником  
Ср. 13.5. в 16.00 исповедь  
Ср. 13.5. в 17.00 акафист  
Сб. 16.5. в 16.00 исповедь  
Сб. 16.5. в 16.30 панихида  
Сб. 16.5. в 17.00 всенощное бдение  
Вс. 17.5. в 9.00 исповедь  
Вс. 17.5. в 10.00 Литургия  
Вт. 19.5. с 10.00 молебен и беседы с русскоязычным священником  
Ср. 20.5. в 16.00 исповедь  
Ср. 20.5. в 17.00 всенощная  
Чт. 21.5. в 10.00 Литургия  
Сб. 23.5. в 16.00 исповедь  
Сб. 23.5. в 16.30 панихида  
Сб. 23.5. в 17.00 всенощное бдение  
Вс. 24.5. в 9.00 исповедь  
Вс. 24.5. в 10.00 Литургия  
Вт. 26.5. с 10.00 молебен и беседы с русскоязычным священником  
Ср. 27.5. в 16.00 исповедь  
Ср. 27.5. в 17.00 акафист  
Сб. 30.5. в 10.00 Литургия  
Сб. 30.5. в 16.00 исповедь  
Сб. 30.5. в 16.30 панихида  
Сб. 30.5. в 17.00 всенощное бдение  
Вс. 31.5. в 9.00 исповедь  
\*Вс. 31.5. в 10.00 Литургия  
Вт. 2.6. с 10.00 молебен и беседы с русскоязычным священником  
Ср. 3.6. в 16.00 исповедь  
Ср. 3.6. в 17.00 вечерня  
Сб. 6.6. в 16.00 исповедь  
Сб. 6.6. в 16.30 панихида  
Сб. 6.6. в 17.00 всенощное бдение  
Вс. 7.6. в 9.00 исповедь  
Вс. 7.6. в 10.00 Литургия

## ■ Храм при доме престарелых Церковь святых мучениц Веры, Надежды, Любви и матери их Софии,

Hämeentie 55, 00580 Helsinki,  
тел. 09 2511 1411  
Священник: Виктор Порокара

## БОГОСЛУЖЕНИЯ

www.vhys.fi, www.hos.fi



## ■ Приходской центр в Мюлльпуро

Часовня прп. Александра Свирского  
Jauhokuja 3 B 2, 00920 Helsinki,

Священник дежурит в часовне по  
понедельникам с 10:00 до 13:00.  
Священник Иосиф Вола,  
тел. 0405452250

## ■ Культурный центр София

Часовня Святой Софии – Премудрости  
Божией, Kallvikinniementie 35,  
00980 Helsinki, тел. 010 277 900

Расписание богослужений: [www.sofia.fi](http://www.sofia.fi)

## ■ Эспоо

Церковь прп. Германа Аляскинского в  
Тапиола, Kaupinkalliontie 2, 02100 Espoo  
тел. 09 85 646 221

Священники: Петри Корхонен, тел. 09 85 646  
127; Хейкки Хуттунен, тел. 040 741 8792.

## ■ Вантаа

Спасо-Вознесенская церковь в Тиккурила  
Läntinen Valkoisenlähteentie 48, 01450 Vantaa  
Священник Микаел Сундквист, тел. 09 85 646  
125, 050 350 9356. Диакон Сергей Подшивалов,  
тел. 040 749 1560.

## TOIMINTAA HELSINGIN SEURAKUNNASSA

### KULTTUURIKESKUS SOFIA

#### Kurssit

##### Ikonikulttuurin salaisuudet

La-su 25.–26.4.2020. Tällä kurssilla kultaus valmis-  
tetaan tarkoitusta varten valmistelulle korkealaa-  
tuiselle ikonipohjalle. Kultaus tehdään bolus/po-  
lymenttikultausena, osittain mattakultausena,  
osittain kiiltokultausena. Sädekehä ornamentoi-  
daan ja osittain kiiltokullataan. Kurssilla opete-  
taan runsaasti ikonikultaukseen liittyviä vanhoja  
niksejä ja työmenetelmiä, jotka ovat olleet käy-  
tössä salaisuuksina ainoastaan mestareiden työ-  
huoneilla ja joiden avulla jokainen ikonimaalari  
onnistuu valmistamaan kauniin ikonikultauksen.  
Lisätietoja: [https://sofia.fi/ikonikulttuurin-salai-  
suudet-kurssit/](https://sofia.fi/ikonikulttuurin-salai-<br/>suudet-kurssit/)

#### Sofian galleria

1.2.–26.4. Tuomas Mäntynen  
30.4.–31.5. Viggo Wallensköld

4.6.–2.8.2020 Taidetta Ulla Rantasen kokoelmasta

### LÄNTINEN ALUE

TRAPESA, Kirkkojärventie 1, Espoo

#### Trapesa on suljettu toistaiseksi

Trapesan ryhmät ja tapahtumat on peruttu tois-  
taiseksi 16.3.2020 alkaen. Ulkomaalaistaustaisten  
neuvonta siirtyy puhelinvälitteiseksi. Korona-altis-  
tuksia ei ole todettu. Haluamme suojata tällä toi-  
menpiteellä kävijöitä ja henkilöstöä. Henkilöstön  
tavoittaa puhelimitse ja sähköpostitse. He teke-  
vät myös etätöitä. Seuraamme viranomaisohjeis-  
tuksia koronaviruksen taltuttamiseksi. Kappelin  
palvelukset noudattavat ortodoksisen kirkon oh-  
jetta. Filoksenia ry:n vuosikokous siirretään myö-  
hempään ajankohtaan sääntöjen sen sallimissa.  
Neuvontapalvelua saa puhelimitse. Varaa aika:  
ma-ke klo 10–15, puh. 010 583 7970 / Irina (suo-  
mi, venäjä, englanti), puh. 0105837972 / Fatma  
(arabia, suomi)

### NUMMELAN RUKOUSHUONE, Naaranpajuntie 7

#### Ikonimaalauksen intensiivikurssi

120 opetustuntia kolmessa jaksossa. 13.–15.5., 1.–  
5.6. ja 24.–26.8. päivittäin klo 10–17. Kurssin ai-  
heena pyhittäjäisät Sergei ja Herman Valamolai-  
set, hinta koko kurssilta 240 e. Mahdollisuus oma-  
kustanteeseen lounasruokailuun. Ilmottautumiset  
3.5. mennessä, sekä lisätiedot ohjaajalta, Ritva Ta-  
rima p. 0400 719563 tai [ritva.tarima@gmail.com](mailto:ritva.tarima@gmail.com)

## HAMINAN SRK

### ORTODOKSIKESKUS SYPRESSI, KIRKKOHERRANVIRASTO

Varuskuntakatu 14, 45100 Kouvola,  
Avoimma ke–pe klo 10–14 p. 040 7047 171,  
[hamina@ort.fi](mailto:hamina@ort.fi), [www.orthamina.fi](http://www.orthamina.fi)

#### PAPISTO

Kirkkoherra Ville Kiiveri  
p. 040 962 0063 [ville.kiiveri@ort.fi](mailto:ville.kiiveri@ort.fi)

#### KANTTORI

Kari Päivinen, p. 040 866 7686  
[kari.paivinen@ort.fi](mailto:kari.paivinen@ort.fi)

#### MUU HENKILÖKUNTA

Seurakunnan vahtimestari, Jaana Juka,  
p. 040 486 5550, [jaana.juka@ort.fi](mailto:jaana.juka@ort.fi)

#### AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Martti Honkaselkä, p. 044 306 4900,  
[martti.honkaselka@gmail.com](mailto:martti.honkaselka@gmail.com)

Rovasti Johannes Wuorilinen, p. 050 589 9011,  
[joukokuorilinen@gmail.com](mailto:joukokuorilinen@gmail.com)

Pastori Jukka Jauhiainen  
p. 0400 958 760 [jukka.jauhiainen@ort.fi](mailto:jukka.jauhiainen@ort.fi)

Diakoni Gennadi Ikävalko, p. 040 742 4615  
[keku.ikavalko@gmail.com](mailto:keku.ikavalko@gmail.com)

Koronavirusepidemian torjumiseksi on ase-  
tettu kokoontumisrajoituksia, jotka ovat voi-  
massa ainakin 13.4.2020 saakka. Seurakun-  
tien toimintapiirit ovat toistaiseksi tauolla, ja  
jumalanpalvelukset järjestetään suljetuin  
ovin. Seurakunnat tarjoavat edelleen kirkol-  
lisia toimituksia ja sielunhoitoa. Tarkista  
ajantasainen tieto seurakunnan asiakaspal-  
velusta, kirkkoherranvirastosta, sosiaalisesta  
mediasta tai verkkosivuilta.  
[www.orthamina.fi](http://www.orthamina.fi)  
[www.ort.fi](http://www.ort.fi)

## ■ Hamina

Pyhien apostolien Pietarin ja Paavalin kirkko,  
Raatihuoneentori 2

### JUMALANPALVELUKSET

Ti 21.4. klo 10 liturgia

La 25.4. klo 17 vigilia

Su 26.4. klo 10 liturgia

La 9.5. klo 17 vigilia

Su 10.5. klo 10 liturgia ja äitienpäivän  
rukoushetki

La 23.5. klo 17 vigilia

Su 24.5. klo 10 liturgia

La 30.5. klo 17 vigilia

\*Su 31.5. klo 10 liturgia ja ehtoopalvelus

## ■ Kouvola

Pyhän ristin kirkko, Sakaristonmäki,  
Kirkonmäenkatu 2

### JUMALANPALVELUKSET

La 18.4. klo 17 vigilia

Su 19.4. klo 10 liturgia

La 2.5. klo 17 vigilia

Su 3.5. klo 10 liturgia

Su 17.5. klo 10 liturgia

Ke 20.5. klo 17 vigilia

\*To 21.5. klo 10 liturgia

La 6.6. klo 17 vigilia

Su 7.6. klo 10 liturgia

## HÄMEENLINNAN SRK

### SEURAKUNTAKOTI

Matti Alangon katu 11 A, 13130 Hämeenlinna

### SEURAKUNNANVIRASTO

Matti Alangon katu 11, 13130 Hämeenlinna  
p. 050 321 0035

Viraston aukioloajat:

ke klo 14–16.30, to 16.30–19 ja pe klo 9.30–12

[hameenlinna@ort.fi](mailto:hameenlinna@ort.fi)

[www.hmlortodoksien.fi](http://www.hmlortodoksien.fi)

[www.facebook.com/](http://www.facebook.com/)

HameenlinnanOrtodoksinenSeurakunta/

### PAPISTO

Vt. kirkkoherra Jonas Bergenstad

p. 0400 330 484, [jonas.bergenstad@ort.fi](mailto:jonas.bergenstad@ort.fi)

Pappi Aki Leskinen, p. 0400 504 504,

[aki.leskinen@ort.fi](mailto:aki.leskinen@ort.fi)

### KANTTORI

Leena Lomu

p. 040 707 6715, [leena.lomu@ort.fi](mailto:leena.lomu@ort.fi)

### AVUSTAVA PAPISTO

Pastori Kari M. Ranttilä, p. 040 550 6272

Diakoni Erkki Lumisalmi, p. 0400 396 326

Diakoni Veli Backman, p. 050 323 9893

### MUU HENKILÖKUNTA

Kiinteistönhoitaja Markku Seljänne

p. 0400 716 810

Forssan toimintakeskuksen isännöitsijä

Heikki Halme, p. 040 558 0465

Pääkirkon isännöitsijä Kirsi Backman,

p. 050 349 5985

Ahveniston kirkon isännöitsijät

Sami Ylämurto, p. 044 363 0203 ja

Toni Rasilainen

Koronavirusepidemian torjumiseksi on ase-  
tettu kokoontumisrajoituksia, jotka ovat voi-  
massa ainakin 13.4.2020 saakka. Seurakun-  
tien toimintapiirit ovat toistaiseksi tauolla, ja  
jumalanpalvelukset järjestetään suljetuin  
ovin. Seurakunnat tarjoavat edelleen kirkol-  
lisia toimituksia ja sielunhoitoa. Tarkista  
ajantasainen tieto seurakunnan asiakaspal-  
velusta, kirkkoherranvirastosta, sosiaalisesta  
mediasta tai verkkosivuilta.

## Hämeenlinna

Pyhien Aleksanteri Nevskin ja Johannes Krysostomoksen kirkko, Erottajakatu 2

### JUMALANPALVELUKSET

La 18.4. klo 17 vigilia  
Su 19.4. klo 10 liturgia  
La 2.5. klo 17 vigilia  
Su 3.5. klo 10 liturgia  
La 9.5. klo 17. vigilia  
Su 10.5. klo 10 liturgia  
La 16.5. klo 17 vigilia  
Su 17.5. klo 10 liturgia  
Ke 20.5. klo 17 vigilia  
\*To 21.5. klo 10 liturgia  
La 30.5. klo 17 vigilia  
\*Su 31.5. klo 10 liturgia  
La 6.6. klo 17 vigilia  
Su 7.6. klo 10 liturgia

## Seurakuntakoti

Matti Alangon katu 11 A

### JUMALANPALVELUKSET

Ke 22.4. klo 17 ehtoopalvelus  
Ke 29.4. klo 17 Jeesuksen rukous  
Ke 6.5. klo 17 ehtoopalvelus  
Ke 13.5. klo 17 ehtoopalvelus  
Ke 27.5. klo 17 Jeesuksen rukous  
Ke 3.6. klo 17 ehtoopalvelus

## Forssa

Forssan toimintakeskus, Keskuskatu 10, Forssa

### JUMALANPALVELUKSET

Su 26.4. klo 10 liturgia  
Su 24.5. klo 10 liturgia

## Lammi

Athossäätiön luostarikeskus

Panagian puistotie 39 A

### JUMALANPALVELUKSET

La 25.4. klo 10 liturgia  
La 23.5. klo 10 liturgia

## Vuorentaan hautausmaa

Marssitie 23, Hämeenlinna

Ti 21.4. klo 12 panihida matkamiehen ristillä

## Ahveniston hautausmaa

Ahvenistontie 18, Hämeenlinna

Ti 21.4. klo 12.30 panihida haudoilla (Kasangot, isä Dan)

Hämeenlinnan ortodoksisen seurakunnan tuottama Akatistos Jumalansynnyttäjälle on ilmestynyt

Äänitteellä soi seurakuntamme historia, koska siinä laulaa kolme täällä kanttorina toiminutta henkilöä ja yksi kirkkokuorolainen. Jumalansynnyttäjän akatistos on nimenomaan hartauslevy ja veisujen lisäksi kaikki rukoukset luetaan eli äänitettä kuunnellussa voi kuvitella olevansa jumalanpalveluksessa. Äänitettä on mahdollisuus ostaa joko seurakunnan virastosta sen aukioloaikoina (ke klo 14–16.30 tai pe 9.30–12), tilata s-postitse osoitteesta: leena.lomu@ort.fi tai puhelimitse kanttorilta 040 7076715. Äänitteen hinta on 15€ /kpl, jos tilaa enemmän kuin 15 kpl, niin yksikköhinta on 12.50 ja yli 30 kpl:een tilaajille yksikköhintaan 10€. Laatikossa on 32 kpl. Tilatessa lisätään toimituskulut hintaan.

## KOTKAN SEURAKUNTA

### KIRKKOHERRANVIRASTO

Kymenlaaksonkatu 2, Kotka  
Avoinn maanantaisin klo 15–17  
p. 040 652 7599  
kotka@ort.fi, www.kotkaort.fi

### NIKOLAOS-SALI

Kymenlaaksonkatu 2, Kotka,  
Nikolaos-salia vuokrataan  
erilaisiin tilaisuuksiin. Varaukset viraston tai  
työntekijöiden kautta.

### PAPISTO

Vt. kirkkoherra Timo Tynkkynen  
0400 654 883 tai timo.tynkkynen@ort.fi  
Ma. pappi Ivan Markolainen, p. 040 623 3327,  
ivan.markolainen@ort.fi

### KANTTORI

Kanttori Katarine Lehtomäki, p. 050 359 4823

### MUU HENKILÖKUNTA

Vahtimestari Vesa Lehtomäki, p. 050 599 8855

### AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Veikko Lisitsin, p. 050 597 7349,  
veikko.lisitsin@gmail.com

Diakoni Johnny Haataja

Diakoni Heikki Harvola

Koronavirusepidemian torjumiseksi on asetettu kokoontumisrajoituksia, jotka ovat voimassa ainakin 13.4.2020 saakka. Seurakuntien toimintapiirit ovat toistaiseksi tauolla, ja jumalanpalvelukset järjestetään suljetuin ovin. Seurakunnat tarjoavat edelleen kirkollisia toimituksia ja sielunhoitoa. Kaikissa kysymyksissä kääntykää papiston puoleen puhelimitse tai sähköpostilla. Tarkista ajantasainen tieto seurakunnan asiakaspalvelusta, kirkkoherranvirastosta, sosiaalisesta medias-  
ta tai verkkosivuilta.  
www.kotkaort.fi  
www.ort.fi  
Facebook : Kotkan ortodoksinen seurakunta

## Kotka

Pyhän Nikolaoksen kirkko  
Isopuisto, p. (05) 212 767

Isännöitsijä Esa Tervio, p. 0440 837846

### JUMALANPALVELUKSET

La 18.4. klo 17 vigilia suomeksi ja slaaviksi  
Su 19.4. klo 10 slaavinkielinen liturgia  
Ti 21.4. klo 10 liturgia ja panihida  
La 25.4. klo 17 vigilia  
Su 26.4. klo 10 liturgia  
La 2.5. klo 17 vigilia  
Ke 6.5. klo 9 liturgia  
La 9.5. klo 17 vigilia  
Su 10.5. klo 10 liturgia ja äitienpäivän  
rukoushetki  
La 16.5. klo 17 vigilia  
Su 17.5. klo 10 liturgia  
Ke 20.5. klo 17 juhlayvigilia  
\*To 21.5. klo 10 liturgia  
La 23.5. klo 17 vigilia suomeksi ja slaaviksi  
Su 24.5. klo 10 slaavinkielinen liturgia  
La 30.5. klo 14 panihida hautausmaalla  
La 30.5. klo 17 juhlayvigilia  
\*Su 31.5. klo 10 liturgia ja ehtoopalvelus  
La 6.6. klo 17 vigilia

## Loviisa

Loviisan kirkko Jumalansynnyttäjän Kasani-  
laisen ikonin muistolle, Itäinen Tullikatu 17  
Isännöitsijä Margarita Yukhevich p. 040 561 9915

### JUMALANPALVELUKSET

Su 3.5. klo 10 liturgia  
Su 7.6. klo 10 liturgia

## TOIMINTAA KOTKAN SEURAKUNNASSA

### TAPAHTUMIA

#### Kirkonkellokonsertti

Kotkan Lohisoittotapahtumaan liittyvä kirkonkel-  
lokonsertti Pyhän Nikolaoksen kirkossa Kotkassa  
lauantaina 6.6. kello 12.30. Soittajina Vladimir Be-  
lov, Igor Hutter ja Kirill Gureev, vapaa pääsy.

#### Kirkkoherranviraston puhelinnumero on muuttunut

Uusi puhelinnumero on 040 652 7599.

## LAHDEN SEURAKUNTA

### KIRKKOHERRANVIRASTO JA SEURAKUNTASALI

Harjukatu 5, 15110 Lahti,  
p. 040 359 4846  
Avoinn ma–to klo 10–13,  
lahti@ort.fi, www.lahdenort.fi

### PAPISTO

Kirkkoherra Jonas Bergenstad,  
p. 0400 330 484, jonas.bergenstad@ort.fi

### KANTTORI

Petri Huttu, p. 0440 251 062

### MUU HENKILÖKUNTA

Kasvatustyöntekijä Marina Salokangas,  
p. 040 662 8513, marina.salokangas@ort.fi  
Seurakuntakeskuksen vahtimestari  
Kimmo Mäenrinne, p. 040 5041176

### AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Olavi Merras, p. 040 510 4664  
Pastori Taisto Rikkinen, p. 050 371 6475  
Pastori Matti Lipitsäinen, p. 0400 625 446  
Diakoni Aki Korpela, p. (019) 422 101

Koronavirusepidemian torjumiseksi on asetettu kokoontumisrajoituksia, jotka ovat voimassa ainakin 13.4.2020 saakka. Seurakuntien toimintapiirit ovat toistaiseksi tauolla, ja jumalanpalvelukset järjestetään suljetuin ovin. Seurakunnat tarjoavat edelleen kirkollisia toimituksia ja sielunhoitoa. Tarkista ajantasainen tieto seurakunnan asiakaspalvelusta, kirkkoherranvirastosta, sosiaalisesta mediasta tai verkkosivuilta.  
www.lahdenort.fi  
www.ort.fi  
Facebook: Lahden ortodoksinen seurakunta

## Lahti

Pyhän kolminaisuuden kirkko, Harjukatu 5  
Isännöitsijä Juha Romanov, p. 050 3289 000

### JUMALANPALVELUKSET

La 18.4. klo 17 vigilia  
Su 19.4. klo 10 liturgia



La 25.4. klo 17 vigilia  
Su 26.4. klo 10 liturgia  
La 9.5. klo 10 liturgia, sl  
La 9.5. klo 17 vigilia  
Su 10.5. klo 10 liturgia  
La 16.5. klo 17 vigilia  
Su 17.5. klo 10 liturgia  
La 23.5. klo 17 vigilia  
Su 24.5. klo 10 liturgia  
La 30.5. klo 17 vigilia  
\*Su 31.5. klo 9.30 pieni vedenpyhitys ja liturgia  
Su 31.5. klo 13 ehtoopalvelus  
La 6.6. klo 10 liturgia

## ■ Hyvinkää

Karjalan valistajien kirkko, Tsasounakuja 1  
Puh. 040 359 4846 (ma-to klo 10–13).

### JUMALANPALVELUKSET

La 25.4. klo 17 vigilia  
Su 26.4. klo 10 liturgia  
La 9.5. klo 17 vigilia  
Su 10.5. klo 10 liturgia  
La 23.5. klo 17 vigilia  
Su 24.5. klo 10 liturgia  
Su 14.6. klo 10 liturgia

## ■ Heinola

Kristuksen taivaaseen astumisen kirkko,  
Hämeenkatu 6

Isännöitsijä Mikko Äikäs, p. 040 520 1696

### JUMALANPALVELUKSET

La 2.5. klo 17 vigilia  
Su 3.5. klo 10 liturgia  
La 16.5. klo 10 liturgia  
Ke 20.5. klo 17 vigilia  
\*To 21.5. klo 9.30 pieni vedenpyhitys ja liturgia  
Su 7.6. klo 10 liturgia

## ■ Kausala

Neitsyt Marian syntymän tsasouna  
Keskikatu 4

### JUMALANPALVELUKSET

La 25.4. klo 10 liturgia  
La 23.5. klo 10 liturgia

## ■ Riihimäki

Seurakunnan toimitila Minea, Valtakatu 3  
<http://minea.palvelee.net/>  
Yhteyshenkilö Mikko Junes, p. 0400 720 896

### JUMALANPALVELUKSET

La 18.4. klo 10 liturgia  
La 2.5. klo 10 liturgia

## LAPPEENRANNAN SRK

### LAPPEENRANNAN KIRKKOHERRAN- VIRASTO JA SEURAKUNTATALO

Kristiinankatu 7, 53900 Lappeenranta,  
p. 040 0414 792

Virasto auki ma klo 10–14. Kirkkoherra Timo Tynkkynen on tavattavissa ma klo 10–14 Lappeenrannan seurakuntatalolla. Lomat ja kirkolliset juhlat voivat aiheuttaa poikkeuksia. Virastoajan ulkopuolellakin voi ottaa yhteyttä suoraan työntekijöihin. Papiston ja kanttorien vapaapäivät ovat to-pe. [lapeenranta@ort.fi](mailto:lapeenranta@ort.fi), [www.ekort.fi](http://www.ekort.fi)

### IMATRAN SEURAKUNTATALO

Vuoksenniskantie 3, 55510 Imatra

Papin päivystys Imatralla tiistaisin klo 13.30–16.00.

### PAPISTO

Kirkkoherra Timo Tynkkynen, p. 040 0654 883  
Toinen pappi Andrei Verikov, p. 0400 411 923

### KANTTORI

Kanttori Maria Verikov, p. 040 169 8676  
Apukanttori Tatiana Mäkelä, p. 040 685 8592

### MUU HENKILÖKUNTA

Seurakuntamestari Kauko Pussinen,  
p. 040 0933 287

### AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Markus Petsalo, p. 0400 253 370  
Rovasti Mauri Patronen, p. 040 595 1688  
Pastori Aarne Ylä-Jussila, p. 044 980 2116  
Diakoni Jorma Liesma, puh. 040 7176491

Koronavirusepidemian torjumiseksi on asetettu kokoontumisrajoituksia, jotka ovat voimassa ainakin 13.4.2020 saakka. Seurakuntien toimintapiirit ovat toistaiseksi tauolla, ja jumalanpalvelukset järjestetään suljetuin ovin. Seurakunnat tarjoavat edelleen kirkollisia toimituksia ja sielunhoitoa. Sielunhoidollisissa asioissa ja kaikissa muissa kysymyksissä kääntykää papiston puoleen puhelimitse tai sähköpostilla. Tarkista ajantasainen tieto seurakunnan asiakaspalvelusta, kirkkoherranvirastosta, sosiaalisesta mediasta tai verkkosivuilta.  
[www.ekort.fi](http://www.ekort.fi)  
[www.ort.fi](http://www.ort.fi)  
Facebook: Lappeenrannan ortodoksinen seurakunta

## ■ Lappeenranta

Jumalansynnyttäjän suojeluksen  
kirkko, Kristiinankatu 3

Seurakuntamestari Kauko Pussinen,  
p. 040 0933287

### JUMALANPALVELUKSET

La 18.4. klo 17 vigilia  
Su 19.4. klo 10 liturgia  
Ti 21.4. klo 17 panihida Pallon vanhalla hautausmaalla  
La 25.4. klo 17 vigilia suomeksi ja slaaviksi  
Su 26.4. klo 10 slaavinkielinen liturgia  
La 9.5. klo 17 vigilia  
Su 10.5. klo 10 liturgia  
La 16.5. klo 17 vigilia  
Su 17.5. klo 10 liturgia  
Ke 20.5. klo 17 juhlaylilgia  
\*To 21.5. klo 10 liturgia  
La 23.5. klo 17 vigilia  
Pe 29.5. klo 17 parastasis suomeksi ja slaaviksi  
La 30.5. klo 10 slaavinkielinen liturgia ja panihida  
La 30.5. klo 14 panihida hautausmaalla  
La 30.5. klo 17 juhlaylilgia  
\*Su 31.5. klo 10 liturgia ja ehtoopalvelus  
La 6.6. klo 17 vigilia  
Su 7.6. klo 10 liturgia

## ■ Imatra

Pyhän Nikolaoksen kirkko, Vuoksenniskantie 3

### JUMALANPALVELUKSET

La 18.4. klo 17 vigilia suomeksi ja slaaviksi  
Su 19.4. klo 10 slaavinkielinen liturgia  
Ti 21.4. klo 10 liturgia ja panihida  
La 2.5. klo 17 vigilia  
Su 3.5. klo 10 liturgia

Pe 8.5. klo 17 juhlaylilgia (kevät-Miikkula)  
La 9.5. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia (kevät-Miikkula)  
La 16.5. klo 17 vigilia suomeksi ja slaaviksi  
Su 17.5. klo 10 slaavinkielinen liturgia  
Ke 20.5. klo 17 juhlaylilgia  
\*To 21.5. klo 10 liturgia  
La 30.5. klo 17 juhlaylilgia  
\*Su 31.5. klo 10 liturgia ja ehtoopalvelus  
La 6.6. klo 17 vigilia suomeksi ja slaaviksi  
Su 7.6. klo 10 slaavinkielinen liturgia

## ■ Parikkala

Johannes Kastajan tsasouna,  
Uimalantie 1, Parikkala

### JUMALANPALVELUKSET

Su 19.4. liturgia

### Uukuniemen pitäjätupa

### JUMALANPALVELUKSET

Ti 12.5. klo 18 ehtoopalvelus ja kiitosakatistos

## ■ Joutseno

Pulpin kappeli, Linjatie 11

### JUMALANPALVELUKSET

Su 24.5. klo 10 liturgia  
La 30.5. klo 14 panihida hautausmaalla

## ■ БОГОСЛУЖЕНИЯ НА СЛАВЯНСКОМ ЯЗЫКЕ

### ПОКРОВСКАЯ ЦЕРКОВЬ В ЛАППЕЕНРАНТА

Неделя Жен-мироносиц

Сб 25.4. в 17 всенощная на финском и

славянском языках

Вск 26.4. в 10 литургия на славянском языке

Троицкая родительская суббота

Пт 29.5. в 17 парастас на финском и

славянском языках

Сб 30.5. в 10 литургия и панихида на

славянском языке

### НИКОЛЬСКАЯ ЦЕРКОВЬ В ИМАТРА

Фомино воскресенье

Сб 18.4. в 17 всенощная на финском и

славянском языках

Вск 19.4. в 10 литургия на славянском языке

Неделя о слепом

Сб 16.5. в 17 всенощная на финском и

славянском языках

Вск 17.5. в 10 литургия на славянском языке

Неделя всех святых

Сб 6.6. в 17 всенощная на финском и

славянском языках

Вск 7.6. в 10 литургия на славянском языке

## TAMPEREEN SEURAKUNTA

### KIRKKOHERRANVIRASTO

Suvantokatu 10, 2. kerros, 33100 Tampere

Kirkkoherranvirasto on suljettu toistaiseksi. Palvelemme puhelimitse ja sähköposti-yhteyksin. p. 0400 346 089, [tampere@ort.fi](mailto:tampere@ort.fi), [www.tampereort.fi](http://www.tampereort.fi)

### PAPISTO

Kirkkoherra Aleksej Sjöberg, p. 050 557 0050  
Kirkkoherra tavoitettavissa parhaiten kansliassa tiistaisin klo 9–12

2. pappi Heikki Honkamäki, p. 050 557 0057

### KANTTORIT

Diakoni Heikki Hattunen,  
p. 050 557 0051, [heikki.hattunen@ort.fi](mailto:heikki.hattunen@ort.fi)

Jenni Hakkarainen, p. 044 301 0974, jenni.hakkarainen@ort.fi

## MUU HENKILÖKUNTA

Nuorisotoimenohjaaja Nemanja Balčin (opintovapaalla)

Nuorisotoimenohjaaja Vasili Venkula (sij. 1.9.2019–31.8.2021)

p. 040 1781 633 vasili.venkula@ort.fi

Kanslisti Arja Pikkuharju, p. 050 557 0056

Emäntä Tatiana Kallo, p. 050 557 0053

Vahtimestari Mika Kangasaho, p. 050 557 0054

## AVUSTAVA PAPISTO

Pastori Jelisei Rotko, p. 040 507 5790, elisrotko@gmail.com

Rovasti Mikael Punjala, p. 050 524 2641, mikael.punjala@gmail.com

Diakoni Harri Kahila, p. 045 130 6723

Diakoni Jarkko Luonila, p. 040 521 8697, jarkko.luonila@gmail.com

## DIAKONIAITYÖ

Diakonia-asioissa yhteys ensisijaisesti seurakunnan kansliaan. Avunpyynnön toimittamiseksi eteenpäin voi myös täyttää diakoniatyön palvelukortin. Niitä on saatavana Tampereen kirkossa ja seurakunnan kansliassa.

Koronavirusepidemian torjumiseksi on asetettu kokouksien rajoituksia, jotka ovat voimassa ainakin 13.4.2020 saakka. Seurakuntien toimintapiirit ovat toistaiseksi tauolla, ja jumalanpalvelukset järjestetään suljettuina ovin. Seurakunnat tarjoavat edelleen kirkollisia toimituksia ja sielunhoitoa. Tarkista ajantasainen tieto seurakunnan asiakaspalvelusta, kirkkoherranvirastosta, sosiaalisesta mediasta tai verkkosivuilta. Osaa palveluksista on mahdollista seurata verkkolähetyksinä seurakunnan nettisivujen kautta.  
www.tampereort.fi  
www.ort.fi  
Facebook: Tampereen ortodoksinen seurakunta

## Tampere

Pyhän Aleksanteri Nevskin ja pyhän Nikolaoksen kirkko, Tuomiokirkonkatu 27, p. 040 358 9099

Isännöitsijä Henri Suojanen, P. 0400 306 008

## JUMALANPALVELUKSET

Ke 15.4. klo 9 liturgia ja ristisaatto, koululaiset  
To 16.4. klo 9 liturgia ja ristisaatto, koululaiset  
Pe 17.4. klo 9 liturgia ja ristisaatto, koululaiset

**La 18.4. klo 18 vigilia**

**Su 19.4. klo 10 liturgia (slaavi)**

Ma 20.4. klo 18 ehtoopalvelus (romania)

Ti 21.4. klo 17.30 ehtoopalvelus

Ke 22.4. klo 8 liturgia

**La 25.4. klo 18 vigilia**

**Su 26.4. klo 10 liturgia**

Ti 28.4. klo 17.30 ehtoopalvelus

Ke 29.4. klo 8 liturgia

**La 2.5. klo 18 vigilia**

**Su 3.5. klo 10 liturgia**

Ti 5.5. klo 17.30 ehtoopalvelus

Ke 6.5. klo 8 liturgia

La 9.5. klo 18 vigilia

Su 10.5. klo 10 liturgia

Ti 12.5. klo 17.30 ehtoopalvelus

Ke 13.5. klo 8 liturgia

**La 16.5. klo 18 vigilia**

**Su 17.5. klo 10 liturgia**

**Ke 20.5. klo 18 vigilia**

**\*To 21.5. klo 10 liturgia**

**La 23.5. klo 18 vigilia**

**Su 24.5. klo 10 liturgia**

Ti 26.5. klo 17.30 ehtoopalvelus

Ke 27.5. klo 8 liturgia

**La 30.5. klo 18 vigilia**

**\*Su 31.5. klo 10 liturgia ja helluntain**

**polvirukoukset**

**La 6.6. klo 18 vigilia**

**Su 7.6. klo 10 liturgia**

## Pori

Johannes Teologin kirkko, Maantiekatu 46

Isännöitsijä Jarkko Luonila, p. 040 5218697

## JUMALANPALVELUKSET

To 16.4. klo 18 Jeesus-rukous

Pe 17.4. klo 9 liturgia ja ristisaatto, koululaiset

**Su 19.4. klo 10 liturgia (radiointi)**

**La 25.4. klo 18 vigilia**

**Su 26.4. klo 10 liturgia**

**Su 10.5. klo 10 liturgia**

**La 23.5. klo 18 vigilia**

**Su 24.5. klo 10 liturgia**

To 28.5. klo 18 Jeesus-rukous

**Su 7.6. klo 10 liturgia**

## Kolho

Pyhittäjien Sergei ja Herman Valamolaisen kirkko, Kappelitie, Vilppulan Kolho

Isännöitsijä Toivo Nikoskinen, p. 050 431 6431

## JUMALANPALVELUKSET

**\*To 21.5. klo 10 liturgia**

## Jämsä

Jämsän ev. lut. seurakuntatalo, Koskentie 30

## JUMALANPALVELUKSET

**Su 26.4. klo 10 liturgia**

## Valkeakoski

Pyhän Nikolaoksen rukoushuone, Kalmistonkatu 6

Isännöitsijä Yrjö Kerisalo, p. 0400 924124

## JUMALANPALVELUKSET

**Su 3.5. klo 10 liturgia**

## Akaa

Ev.lut. seurakuntasali, alasali, Sontulantie 1

## JUMALANPALVELUKSET

**Su 19.4. klo 10 liturgia**

## Viljakkala

Pyhän Johannes Venäläisen tsasouna, Nopanperäntie 586

## JUMALANPALVELUKSET

La 25.7. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia

## TAMPEREEN SEURAKUNNAN TOIMINTAA

Isä Heikin läksiäiset

Tampereen seurakunnan pitkäaikainen 2. pappi isä Heikki Honkamäki siirtyy elokuun alusta kokopäivätoimiseksi psykoterapeutiksi. Vallitsevan poikkeustilan vuoksi isä Heikin läksiäiset on siirretty pidettäväksi su 6.9. Tampereen kirkossa ja Nikolainsalissa liturgian ja kirkkokahvien yhteydessä.

## TOIMINTAA PORISSA

**Porin Seudun Tiistaiseura ry**

Puheenjohtaja ja sihteeri Maria Ojanen, p. 050 381 2063. Varapuheenjohtaja Riitta Salonen, p. 040 517 0904

Ajankohtainen tieto tulevasta tapahtumista päivitetään Tiistaiseuran nettisivuille [www.porinseudentiistaiseura.fi](http://www.porinseudentiistaiseura.fi) ja facebook-ryhmään Porin Seudun Tiistaiseura. Tiistaiseuramme tilaisuudet ja tapahtumat ovat avoimia kaikille. Tervetuloa tutustumaan toimintaamme!

## Tiistiseurailat

Tiistiseurailat pidetään Porin ortodoksella kirkolla toinen tiistai kello 18. Ilta aloitetaan rukoushetkellä. Isä Aleksej, isä Heikki, kanttorit Heikki ja Jenni sekä nuorisotoimenohjaaja Vasili alustavat kukin vuorollaan tiistiseurailloissamme. Myös muiden pitämiä alustuksia tai esitelmää kiinnostavista aiheista. Jokaisessa illassa on tarjolla maittava kahvipöytä sekä aina hauskat miniarpajaiset. Seuraavat kokoukset ovat 21.4., 5.5. ja 19.5.

## Tiistaiseuran jäsenmaksu

Jäsenmaksu vuodelle 2020 on 20 euroa/hlö. Jäsenmaksun voit maksaa pankkitilille FI89 1269 3000 6174 54. Saaja: Porin Seudun Tiistaiseura ry. Kirjoita viestikenttään: jäsenen nimi + jäsenmaksu 2020. Lisätietoja rahastonhoitaja Niina Alhastelta, p. 044 203 1800.

## Lukupiiri

kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä sunnuntaina kello 16. Vetäjänä toimii Sirpa-Helene Soini. Kevään seuraava kokoukseen 3.5.: Lempi Jääskeläinen: Hovin vallat.

## Ortodoksiapiiri

Kokoontuu noin kerran kuukaudessa tiistai-iltaisin klo 18. Vetäjänä toimii Jyri Luonila. Seuraava kokoukseen on 28.4. Aluksi on ehtoopalvelus. Piirissä käsitellään monia eri aiheita ortodoksisesta kirkosta ja kristityn elämästä. Ortodoksiapiiri sopii myös niille, jotka harkitsevat ortodoksisen kirkkoon liittymistä.

## Porin kirkkokuoro

Johtaa kanttori Marianna Länne. Kuoroharjoitukset pidetään Porin ortodoksella kirkolla noin kaksi kertaa kuussa erikseen sovittavina ajankohdina. Uudet laulajat ovat tervetulleita! Mukaan tuleville toivotaan aiempaa kuorolaulukokemusta. Lisätiedot: [mariannalanne@gmail.com](mailto:mariannalanne@gmail.com)

## Askartelukerho Pyöröset

Kokoontuu joka toinen keskiviikko kello 15–17. Kerhon pyörittäjänä toimivat Eija Korttesniemi ja Anita Luonila. Kerhossa sekä vaalitaan perinteitä että opetellaan uusia tuulia. Tehdään monipuolisesti tuotteita kirkon käyttöön ja myytävää myyjäisiin. Seuraavat kokoukset ovat 15.4. ja 29.4.

## TAPAHTUMIA

### Lintulan Ystävien tilaisuus.

Saamme vieraita Lintulan Ystävistä sunnuntaina 19.4. Liturgian jälkeen keittolounas ja yhteistä ohjelmaa. Tilaisuus on kaikille avoin, tervetuloa!

### Touonsiunaus

Perinteinen touonsiunaus yhdessä Meri-Porin evankelisuterilaisen seurakunnan kanssa Ahlainten Kylänrannassa ke 13.5. Lähtö kirkon pihasta omilla autoilla/yhteiskyydeillä klo 11.30, touonsiunaus alkaa Ahlaisissa klo 12. Tervetuloa!



# Diakonia

## DIAKONIAN TOIMINTA HELSINGIN SEURAKUNNASSA

Diakoniatyö on käytännön työtä sairaiden, vanhusten, yksinäisten tai muilla tavoin avun tarpeessa olevien parissa. Se on kuuntelemista, keskustelua ja yhteistä pohdintaa ratkaisujen löytämiseksi. Teemme myös koti- ja laitospöytäkirjoja koko seurakunnan alueella aina Hangosta Askolaan. Arjessa jaksamista voivat kuormittaa monet erilaiset asiat.

### Älä epäröi ottaa yhteyttä:

#### DIAKONIATOIMISTON PYHELINPÄIVYSTYSAJAT:

ma, ti ja to klo 9–12 puh. (09) 856 4616

#### DIAKONIATYÖNTEKIJÄT

##### Helsinki:

- Kari Hartikka p. 040 703 4616
- Elina Pale p. 040 723 7632

##### Vantaa:

- Johanna Jomppanen p. 050 404 9404

##### Itä- ja Keski-Uusimaa:

- Jaana Björninen p. 0400 304 361

##### Espoo, Kauniainen:

- Taisia Pohjola p. 040 583 2915

##### Länsi-Uusimaa:

- Sarianne Karulinna p. 0400 531 308

#### SÄHKÖPOSTI

diakonia.helsinki@ort.fi

Kaikilla työntekijöillä on oma sähköposti-osoite muotoa: etunimi.sukunimi@ort.fi

#### AUTTAVA PUHELIN

p. (09) 8564 6299

Päivystää ti, pe ja la klo 18–22

## DIAKONIAN TOIMINTA MUISSA SEURAKUNNISSA

Tarvitessasi diakoniapalveluja ota rohkeasti yhteyttä oman seurakuntasi kirkkoherranvirastoon. Yhteystiedot löydät kalenterisivuilta.



### KERHOT JA TAPAHTUMAT

Huomio! Helsingin ortodoksisen seurakunnan diakonian kerhot ja tapahtumat on peruttu toukokuun loppuun saakka. Kesän ja syksyn tapahtumista ilmoitamme seuraavassa Ortodoksisuudesta.

#### Virkistysleiri

Diakoniatoimi järjestää virkistysleirin Kaunisniemen leirikeskuksessa Lopen Läyliäisissä ma–to 24.–27.8.2020. Mukaan mahtuu 30 osallistujaa ilmoittautumisjärjestyksessä. Leirin hinta seurakuntalaisille 75 euroa ja ei-seurakuntalaisille 120

euroa. Hinta sisältää majoituksen, ruokailut sekä leirin ohjelman. Bussikuljetuksesta (meno-paluu) lisätään 25 euroa leirin hintaan. Yhden hengen huoneliisä 45 euroa koko leirin ajalta. Ohjelmassa jumalanpalveluksia, hyvää ruokaa, saunomista sekä monipuolista ja virkistävää toimintaa. Ilmoittautumiset netissä <https://hos.fi/yhteystiedot/ilmoittautuminen/> tai diakonian päivystysnumeroon ma, ti ja to klo 9–12 puh. (09) 8564 6160. Ajantasaista tietoa muutoksesta tai peruutuksesta voi seurata seurakunnan kotisivuilta [www.hos.fi](http://www.hos.fi).

## YHDESSÄ MEIDÄN KANSSAMME

Maailma, jossa elämme, muuttui nopeasti. Näkymättömän vaikutukset ulottuvat kaikkialle ja meihin kaikkiin. Koronavirus tempaisi turvallisen arkemme poikkeustilaan, joka herättää paljon huolta, kysymyksiä ja pelkoa. Pelko ja muut tunteet ovat luonnollista seurausta tilanteesta,

joka on meille kaikille uusi ja vieras. Miten toimimme, mitä voi ja saa tehdä? Kaupassakäynti, ystävien ja sukulaisten tapaaminen, kirkossakäynti ja monet muut tutut askareet herättävät pohdintaa ja kysymyksiä. Elämä kapenee kotiin ja lähiympäristöön. Huolta aiheuttavat myös oma

# Perheutisia

ja läheisten mahdollinen tartunta ja sairastuminen. Median tietotulva saattaa lisätä huolestumista.

Poikkeusoloissa myös seurakunnan monet toiminnot ovat hiljentyneet. Nyt on tärkeä muistaa, että papisto ja diakoniatyöntekijät ovat edelleen seurakuntalaisia varten. Kenenkään ei tarvitse eikä pidä jäädä yksin murheineen ja pelkoineen. Sielunhoitoa, keskustelua ja kuunteluapua on saatavilla koko ajan. Lisäksi seurakunta päivittää vallitsevaa tilannetta pitkin matkaa. Tiedotusta voi seurata esimerkiksi Helsingin seurakunnan verkkosivuilta ([www.hos.fi](http://www.hos.fi)). Myös säännölliset kontaktit läheisiin ja ystäviin joko puhelimitse tai sähköpostitse ovat tärkeitä.

Koronavirus pakottaa meitä etäännyttämään toisistamme. Mutta sen aiheuttama ahdistus ja vaikeat ajat myös lähentävät meitä. Hiljentyneiden katujen näkeminen havahduttaa kaipaamaan ihmisiä ja tuttua vilinää. Tarvitsemme toisiamme, näin on aina ollut. Yksin emme voi mitään.

**JAANA BJÖRNINEN**

## Kirkolle palveleva puhelin

Suomen ortodoksinen kirkko on avannut valtakunnallisen palvelevan puhelimen, johon vastaavat kirkon työntekijät ja koulutetut vapaaehtoiset. Palvelun tarkoituksena on auttaa poikkeusolojen aiheuttamaa ahdistusta sekä vastata ajankohdaksiin kysymyksiin.

Palveleva puhelin vastaa numerossa 040 671 3515 arkisin kello 9–18. Keskustelut käydään luottamuksellisesti ja nimettöminä.

Keskusteluapua tarjoaa edelleen myös Helsingin seurakunnan auttava puhelin. Numerossa (09) 85 646 299 vastataan tiistaisin, perjantaisin ja lauantaisin klo 18–22.

Sielunhoidollisissa kysymyksissä on syytä kääntyä oman seurakunnan papiston puoleen. Voit lähettää liturgioissa luettavia esirukouspyyntöjä papistolle sähköpostitse tai tekstiviestitse.

Yksityisyydensuojan turvaamiseksi julkaisemme perheutisia vain saatuaamme siihen erillisen luvan. Jos haluatte tiedon avioliittoon vihkimisestä, lapsenne kasteesta tai omaisenne kuolemasta, pyydämme antamaan julkaisuluvan joko toimituksen yhteydessä tai ilmoittamalla siitä seurakunnan asiakaspalveluun, [asiakaspalvelu.helsinki@ort.fi](mailto:asiakaspalvelu.helsinki@ort.fi) tai puhelimitse numeroon **09 85 646 100**.

## Helsingin seurakunta

### KASTETUT

Alex Onni Johan Haapaniemi, 8.3.2020

### IKUINEN MUISTO

Jorma Jetsu, s. 1938 Salmi

Raisa Pansu, s. 1928 Salmi

Hanna Helena Jokio, s. 1935 Kuopio

## Lahden seurakunta

### IKUINEN MUISTO

Saara Kettunen o.s. Mämmi, s. 1929 Suistamo

## Kiitokset

**Tahdon kiittää** Helsingin ortodoksisen seurakunnan diakoniatointia kaikista hyvästä, mitä he tekevät täällä Stefanoskodissa. Paastonajan tervehdys!

*Rainer Ressler*

**Lämpimät kiitokset** isämme Jorma Jetsun siunaustilaisuuteen osallistuneille. Kiitoksemme myös papille ja kuorolle.

*Seija ja Kirsi perheineen*

**Kiitokset** isä Mikko Leistolalle Raisa Pansun siunaamisesta haudan lepoon Pyhän Eliaan kirkossa 13.12.2019. Kiitos myös kirkon vapaaehtoisille Karille, Kaisulle, Olgalle ja Ullalle.

*Raisa Pansun omaiset*

**Sydämelliset kiitoksemme** KP Helsingin ja koko Suomen arkkipiispalle Leolle ja Haminan ortodoksiselle seurakunnalle saamistamme huomionosoituksista Kaakkois-Suomen seurakuntien yhdistymisjuhlan Lappeenranta 19.1.2020.

*Iana Lang, Yrjö Palviainen,  
Aleksander Kovaljeff, Matti Filppu,  
Irma Leimulahti, Marja-Leena Jaakkonen ja  
Tiina-Riitta Toikka*

**Sydämellinen kiitos** Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa Leolle sekä isä Timolle saamistamme huomionosoituksista seurakuntien yhdistymisjuhlassa Lappeenranta 19.1.

*Vladimir Porokara, Lars Forsman, Esa Terviö*



Helsingin ortodoksinen seurakunta

**AUTTAVA PUHELIN**

**09-8564 6299**

päivystää ti, pe ja la klo 18–22

Auttavan puhelimen toiminnasta lisää:  
[www.hos.fi](http://www.hos.fi)



**TÖÖLÖN HAUTAUSTOIMISTO**

— perunkirjoitukset — hautakiviyöt —

**09 628 398**

Mechelininkatu 32 [www.seurakuntapalvelu.fi](http://www.seurakuntapalvelu.fi)

”Kun maailma nyt hiljenee ympärillämme koronan takia, meille jää aikaa kääntyä sisäänpäin ja kuunnella tuota luottamuksen ääntä sisällämme muun hälyn sijasta.”

*rovasti Merja Auer,  
Kaarina-lehti 18.3.*

”Elämä tuntuu meistä jokaisesta mielekkäämmältä, kun saatamme uskoa, että lopulta oikeus voittaa, paha saa palkkansa ja huomisessa on toivoa.”

*arkkipiispa Leo,  
Karjalainen 15.3.*

”Ihmeet voivat olla myös sitä, että ihminen näkee jonkin asian toisella tavalla, salaisuus paljastuu tai verho vedetään asioiden edestä.”

*kirjailija ja psykiatri Joel Haahtela,  
Kirkko ja Kaupunki 12.3.*

”Paavalin mukaan ruokapaasto on heikoille. Paaston tarkoitus on mennä itseän, miettiä mitä on sanottu, tehty, jätetty sanomatta, jätetty tekemättä. Paasto on hengellisen puhdistautumisen aikaa. Sen täytyy johtaa muutokseen.”

*pastori Simo Haavisto,  
Ylä-Karjala 3.3.*

”Jos Jumala ei ole elämäni valtias, olen nostonut valtiaan asemaan itseni. Henkilökohtaiset tarpeeni, toiveeni, haluni ja mielipiteeni menevät tällöin kaiken muun edelle, oma napani on oman maailmani keskipiste.”

*kanttori Kaisa Salo,  
Iisalmen Sanomat 1.3.*

Ota kantaa! Ortodoksiviesti julkaisee tällä palstalla lukijoitten kirjeitä, kolumneja ja mielipidekirjoituksia. Toimitus voi lyhentää tekstejä ja korjata oikeinkirjoitusta.

Kirjoituksia voi lähettää osoitteeseen: [ortodoksiviesti@ort.fi](mailto:ortodoksiviesti@ort.fi).

## Metropoliittakunnan säätiö julkisti apurahan saajat

Helsingin metropoliittakunnan säätiö on myöntänyt kuluvan vuoden apurahan. Avustusten yhteissumma oli 20500 euroa. Säätiön tarkoitus on edistää ortodoksista kulttuurityötä Helsingin hiippakunnan alueella. Apurahan saivat:

- Pyhän lisä Niniveläisen kansainvälinen yhteisö, 2300 euroa, kirkkolaulupäiville.
- Pätsinpalvelus-työryhmä, 2 000 euroa, julkaisuun ja esitykseen.
- Sofian ystävät, 500 euroa, mosaiikkistudion päivitykseen.
- TM, FM Tuuli Lukkala, 2 000 euroa, kirkollisen äänimaiseman tutkimustyöhön.
- Uspenie-kvartetti, 600 euroa, kiertuetta varten.
- Espoolainen nuorten ikonimaalausryhmä, 1 600 euroa, opintomatkaa varten.
- Kamarikuoro Krysostomos, 2 000 euroa, toiminta-avustuksena.
- TM Maria Schauman, 2 000 euroa, Simeon Uusteologia koskevaan väitöskirjatyöhön.
- FM Mervi Liljeberg, 3 000 euroa, Maria Pariisilaisen oppaaseen vastuullisesta hyvyydestä.
- Arkkitehti Tarja Laine, 1 500 euroa, Lalibela-näyttelyyn Helsingissä.
- Ortodoksinen kamarikuoroyhdistys, 1 000 euroa, äänitystyöhön.
- Eritrealaisten maahanmuuttajanaisten piiri, 1 000 euroa.
- Toimittaja Hellevi Matihaldi, 1 000 euroa, kirjalliseen työskentelyyn.



**Toivossa väkevät**

Filantropia

**TUE FILANTROPIAN NAISTYÖTÄ ITÄ-AFRIKASSA JA LÄHI-IDÄSSÄ**

**SUUREN PAASTON KERÄYS 24.2. – 12.4.2020**

**Tili: FI53 5480 0520 0233 08 Viite: 13314**

Keräyslupa RA/2017/1236, 30.11.2017, on voimassa koko Suomen alueella Ahvenanmaata lukuun ottamatta 1.1.2018–31.12.2022. Kerätyt varat käytetään Filantropian diakonia-, lähetys- ja kehitysyhteistyöhankkeisiin kansainvälisesti ja kotimaassa. [www.filantropia.fi](http://www.filantropia.fi)



PUUKKO-JUNK-KARI ANTTI  
 PAASTON AIKANA KASVIKSISTA  
 vispi-lällä  
 AARI-MUSLIMI-JOUKKO  
 MET-ROPO-LIITTA tielle  
 EI PIN-GOTA  
 HINNUK-KA  
 HU-TIKKA  
 HALVEN-NETTUUN HINTAAN  
 SIELU-KASTA MUSAA RAUTIO  
 LAINOIT-TAA PEL-LOLLA  
 ULKO-NÄKÖ  
 RIS-TIKON-TEKIJA  
 LAI-MEITA  
 TU-TUMPI TYTTÖ NURIN  
 MEK-KALA  
 VEKSE-LEITA  
 PEITE-KER-ROKSIA  
 PAUL LU-PINO  
 'JUHANI TAM-MINEN'  
 TOMUS-TAKIN?  
 -virus  
 LATVI-ASSA ENNEN  
 tah-rat  
 KER-TOMUS  
 LIHA-HYYTE-LÖITÄ EX-PÄA-MINIS-TERI JOHN  
 HIUK-KASIA  
 VEH-REA

|                                     |  |                     |  |               |  |         |   |
|-------------------------------------|--|---------------------|--|---------------|--|---------|---|
|                                     |  |                     |  |               |  | A       |   |
|                                     |  | S E A N             |  | K Ä P Y       |  | U R A L |   |
|                                     |  | A L S I K E         |  | E K O T A L O |  |         |   |
|                                     |  | M Ä E T             |  | L A R S       |  | U H A T |   |
|                                     |  | M I E T A A         |  | O I K A I S U |  |         |   |
|                                     |  | S Y N N I N T U N N |  | U S T U S     |  |         |   |
|                                     |  | M                   |  | O D I         |  | T       | K |
| A N T E E K S I A N T O R U K O U S |  |                     |  |               |  |         |   |
| H O U T                             |  | A A L L O T         |  | A O           |  | O       |   |
| T E N A V A                         |  | A U R O R A         |  | S I P I       |  |         |   |
| O T I N                             |  | M A R S U           |  | U T U I S E T |  |         |   |
| L K A R E                           |  | I I V A N A         |  | V A T I       |  |         |   |
| A J A T                             |  | A N T A A           |  | G A G A R I N |  |         |   |



## Kristus nousi kuolleista – totisesti nousi!

*Kristus nousi kuolleista,  
kuolemalla kuoleman voitti  
ja haudoissa oleville elämän antoi.*

*Tropari*